

GOODWILL

JÚN
2009

Ročník I.

Mesačník o ekonomike, biznise a spoločnosti

Cena: 1,50 €

SVET V TIENI KRÍZY

Kto bude na jej konci víťaz?

Automotive v SR:
Ups & Downs

Naše poisťovne
nemajú problém

Fórum
Trenčianske
Teplice

8 588004 237018

Sporte u nás bez rizika a získajte maximum

Stavebné sporenie v Prvej stavebnej sporiteľni, a. s., pre vás znamená:

- **bezpečné uloženie, výhodné zhodnocovanie a ochranu vašich vkladov v plnej výške**
- štátnu prémie pre všetkých členov rodiny a spoločenstvá vlastníkov bytov
- garantované úroky k vkladom aj štátnej prémii vo výške až 2 % ročne
- stavebný úver s garantovanou ročnou úrokovou sadzbou už od 2,9 %
- stavebný úver do 40 000 € (1 205 040 Sk) bez skúmania príjmov a bez záložného objektu
- stavebné sporenie pre deti v tarife JUNIOR EXTRA s extra istotou až do výšky 10 000 € (301 260 Sk)
- výnos zo sporenia počas 6 rokov môže dosiahnuť priemerne ročne až 5,95 %
- po 6 rokoch sporenia môžete nasporené prostriedky využiť ľubovoľne alebo môžete pokračovať vo výhodnom sporení naďalej

Bližšie informácie získate v ktorejkoľvek kancelárii obchodných zástupcov PSS, a. s., alebo v Centre telefonických služieb pre klientov PSS, a. s., na telefónnom čísle 02/58 55 58 55.

Prepočítané konverzným kurzom 1 EURO = 30,1260 SKK

PRVÁ STAVEBNÁ
SPORITELŇA

GOODWILL

Mesačník o ekonomike, biznise a spoločnosti

Jún 2009

Registrované ako periodická tlač Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky pod registračným číslom EV 3451/09, ISSN 1337-9798

Vydáva:

Goodwill Publishing, s. r. o.

IČO: 44 635 770

Adresa redakcie:

GOODWILL, Nevádzová 5, 821 01 Bratislava
tel./fax: 02/48 28 74 25
goodwill@goodwill.eu.sk

PhDr. Miloš Nemeček

konateľ a riaditeľ vydavateľstva

nemecek@goodwill.eu.sk

tel.: 02/39 00 44 88

fax: 02/48 28 73 22

Mgr. Valéria Nagyová

konateľka zodpovedná za obchod, marketing a inzerciu

nagyova@goodwill.eu.sk

tel./fax: 02/48 28 74 25

tel.: 0911 80 70 10

Ing. Juraj Filin

šéfredaktor

filin@goodwill.eu.sk

tel.: 0907 78 91 64

www.goodwill.eu.sk

Rozširujú:

LK Permanent, Mediaprint-kapa Pressegrasso, a. s., Slovenská pošta, a. s., a súkromní distribútori.

Časopis sa distribuuje na konferencie, do hotelov, VIP akcie. Distribúcia directmailingom – súkromný sektor, verejná správa a neziskové organizácie a inštitúcie.

Predplatné:

12 €/361,51 Sk ročne (10 čísel vrátane poštovného a balného)

Objednávky na predplatné: **goodwill@goodwill.eu.sk**

Layout:

Mgr. art. Branislav Linek

Grafické vyhotovenie:

Artwell Creative, s. r. o., Bratislava

www.artwell.sk

Tlač:

FABER, s. r. o., Bratislava

Foto na titulnej strane:

ISIFA

Foto na tejto strane:

Miro Nemeč

Autorské práva vyhradené. Rozmnožovanie, spracovanie a šírenie diela – textu, fotografií, grafov, a to v jednotlivých prípadoch alebo v celkoch – je možné len so súhlasom vydavateľa a s uvedením zdroja.

Niektoré inzeráty neprešli jazykovou úpravou. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy. Za správnosť textov sú zodpovední autori.

Články sú prístupné na www.siac.sk. Monitoring tlače poskytujú so súhlasom vydavateľa spoločnosť Newton Media.

Ako sa to robí

V bratislavskom Mirbachovom paláci sa blíži k záveru pozoruhodná výstava obrazov Josefa Čapka. Je to ďalší z atraktívnych projektov, za ktoré vďačíme najmä Janovi Kukalovi: mnohí ho poznajú z tenisových dvorcov, je však tiež veľkým znalcom, zberateľom a nadšencom výtvarného umenia. Do Bratislavy sa starší z bratov Čapkovcov vrátil po takmer tridsiatich rokoch profilovou kolekciou 130 diel z dvanástich galérií a najmä súkromných zbierok.

Hádam jedinú, čo mi na tejto výstave chýba, sú knižky, ktoré obaja talentovaní bratia vytvorili spolu. Karel písaným slovom, Josef charakteristickými ťahmi svojich kresieb. Napríklad kniha Jak se co dělá. Karel Čapek v nej veľmi vtipne v troch častiach opisuje to, čo veľmi dobre poznal: ako sa robí divadlo, film a noviny. Tomu poslednému bratia venovali veľkú časť svojho života.

V niečom Čapkov opis novinárskej práce stále platí, v inom sa zasa veľa zmenilo. Spisovateľ, povedzme, nemohol tušiť, akú revolúciu aj v tomto povolaní spôsobia počítače a internet. Hoci predpovedal vznik robotov i ničivej sily podobnej atómovej zbrani (Krakatit), až takto ďaleko jeho fantázia nesiahala. Napokon, treba povedať, že pri mnohom, čo majú spoločné, každé noviny alebo časopis vznikajú vlastnou cestou.

A čo náš Goodwill? Nechceme sa tváriť, že máme dajaký špeciálny recept. Ale rád by som povedal: Jeho hlavní tvorcovia sú tí, o ktorých sa v našom časopise píše. A hlavne ich práca a aktivity. Ak píšeme o ekonomike, financiách, priemysle, informačných a komunikačných technológiách, doprave a logistike i ďalších odvetviach hospodárstva – nuž, kto o tom vie viac ako tí, ktorí sú reálnymi hráčmi na tomto poli?!

Preto čo najčastejšie dávame slovo formou rozhovorov a odborných článkov skutočným expertom, či už priamo z praxe alebo z výskumných, analytických a poradenských inštitúcií. Nie je nič osožnejšie, ako poučiť sa zo skúseností, úspechov, ale aj chýb a omylov.

Goodwill teda vytvárame nielen pre vás, ale doslova s vami. Tým nijako neznižujem profesiu novinára, ktorej som verný už štyri desaťročia. Jeho poslaním je okrem iného vedieť, na čo sú ľudia zvedaví – a priniesť im to v podobe, vhodnej pre ten-ktorý druh média. Pri formovaní obsahu je však dobré oprieť sa o znalcov, ktorí o veci vedia čo najviac. A často priamo im dať slovo.

Ak aj vy máte čo povedať, niečo, čo by zaujalo alebo obohatilo ďalších, je u nás otvorený priestor. Nevieť, aké rady by nám dal Čapek, keby bol v redakcii nášho časopisu. Ale určite si vážil ľudí, ktorí sa rozumeli svojej práci, a učil sa od nich. To je aj naša zásada...

PhDr. Miloš Nemeček

vydavateľ

Premeny automobilového priemyslu

Kadiaľ išiel a kadiaľ ďalej pôjde vývoj rozhodujúceho odvetvia

Znakom najbližších rokov bude 1. veľký nárast výroby malých automobilov, 2. kríza človeka, myslí si predseda Spolku automobilových inžinierov a technikov Slovenska Ján Lešínský. Problémom Slovenska je však zatiaľ slabá vedecko-výskumná základňa. **09 26**

Ekonomika

- 06** | **Môže byť štát dobrý manažér?**
- 08** | **Českí „žraloci“ ťažia z krízy**
- 09** | **Úspech i neúspech máme vo vlastných rukách**
Náš automobilový priemysel v širšom kontexte
- 22** | **Krajiny sveta dostali vysvedčenie konkurencieschopnosti**

Európa

- 10** | **Mikro-Európa**
Starý kontinent neprejavuje dost' vôle zastaviť pokles vplyvu
- 12** | **Stredná a východná Európa: ťažkosti, ale nie katastrofa**
Proces dobíjania stále pokračuje
- 13** | **Slovensko, Česko a Poľsko sú ako kotvy v búrke**

Podnikanie

- 14** | **Goodwill je cenná súčasť majetku firmy**
Stanovenie hodnoty goodwillu
- 17** | **Aj topmanažéri môžu urobiť chybu**
Tí rozumnejší sa chránia poistením
- 18** | **Brzda pomoci EÚ z vlastných radov**
Skúsenosti firiem s eurofondmi
- 19** | **Využívanie eurofondov bude EÚ kontrolovať dôraznejšie**
- 20** | **Predaj podniku či divízie je dnes umenie**
- 21** | **Neetické správanie firiem počas krízy prekvitá**

Doprava a logistika

- 24** | **Transport logistíc 2009: optimizmus napriek kríze**
Veľtrh v Mníchove zaznamenal prekvapivo dobré čísla

Automobily

- 26** | **Premeny automobilového priemyslu**
- 28** | **Záchrané koleso pre automobilové odvetvie**

Priemysel

- 32** | **Ako sa lieči prepád odbytu v dodávkach pre automotive**
- 33** | **Ofsetový program BAE Systems obohatil produkciu GeWiS Slovakia**

Financie

- 34** | **Napriek hospodárskej kríze slovenské poisťovníctvo rastie**
Ani jedna z poisťovní v SR nebola priamo zasiahnutá, upozorňuje generálna riaditeľka Slovenskej asociácie poisťovní Jozefína Žáková
- 36** | **Recesia oslabuje aj dátovú bezpečnosť bánk**
- 37** | **Najlepšia istota je tá, ktorú nepotrebujeme...**
- 38** | **Menovým kurzom k ochudobneniu konkurenta?**

Energia pre životné prostredie

Projekty biodiverzity a čistej energie v našich horách s podporou SE, a. s.

Etika a zodpovednosť v podnikaní sa čoraz menej považujú za niečo navyše a čoraz viac za významnú súčasť základných aktivít podnikateľských subjektov. **60**

Fórum Trenčianske Teplice

O protikrízových krokoch, ale aj dlhodobých perspektívach s reprezentantmi biznisu

Davos, Crans Montana, Alpbach a teraz už aj naše Teplice. Prostredie s kúpeľnou pohodou je ideálne na diskusie o závažných témach. **62**

Informačné a komunikačné technológie

- 40** | IBM Fórum 2009
- 40** | Slovenské firmy chcú efektívnejšie využívať IT
- 41** | Správne vybrané IT systémy pomáhajú firme ustáť búrky
Systémy pre Enterprise Performance Management a Business Intelligence
- 42** | IT vízie stále napredujú a vstupujú do reality
- 44** | Web smeruje k úplnému pokrytiu informačného priestoru

Stavebníctvo a reality

- 46** | Po kvalitných stavbách je stále dopyt
- 47** | Realitný trh: prichádza ozdravenie

Obchod

- 48** | Privátne značky sa presadzujú
- 48** | Metro vzdeláva maloobchodníkov

Cestovný ruch

- 49** | Prijmy z CR klesli
- 49** | Kempinski v Tatrách

Zdravie

- 50** | Zdravie – ambiciózný cieľ
Hovorí Pavol Tmovec a Soňa Strachotová zo Slovenskej asociácie farmaceutických spoločností
- 52** | Na pomoc zdraviu, kondícii a odolnosti manažérov
- 53** | Ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov
- 54** | Ako sa má slovenské kúpeľníctvo?
SR je jedným z lídrov zdravotného turizmu

Štýl

- 57** | Exkluzívne pohostenie patrí k biznisu
- 58** | Walkman je tu už 30 rokov

Spoločenská zodpovednosť firiem

- 60** | Energia pre životné prostredie
- 67** | Ako propagovať alkohol a pivo bez etických prešlapov

VIP

- 62** | Fórum Trenčianske Teplice
- 65** | Tri roviny podnikania

Marketing

- 68** | Dosiahnite svoje marketingové ciele

Vzdelávanie

- 70** | Vzdelávanie, kurzy, semináre

Médiá

- 71** | Budúcnosť aj tak patrí printovým médiám

English Annex

- 72** | Slovakia´s competitiveness by WCY

Môže byť štát dobrý manažér?

Model, podľa ktorého americká administratíva zachráni automobilovú legendu a veľkého zamestnávateľa General Motors nie priamo, ale „riadeným úpadkom“, niektorí analytici a komentátori označujú v podstate za znárodnenie. Povedzme jasne, že to vôbec nie je jediný prípad, keď nielen za oceánom, ale aj v Európe vlády pri riešení dopadov krízy razantne vstupujú do podnikateľského priestoru. Súčasne s tým sa naliehavo vracia zásadná otázka: môže byť štát dobrý manažér, dokáže efektívne riadiť významné firmy, ktoré má v rukách? Nechcem byť alibista, ale jasnú odpoveď na to dosiaľ nedali experti ani skúsenosti z praxe. V našich podmienkach poznáme dôvody, prečo príliš nedôverujeme vládou dosadeným zostavám na čele nielen hospodárskych subjektov, ale aj napríklad verejnoprávnych médií. Ak je pri politickej nominácii dôležitejšia lojalita či priam servilnosť než odbornosť, keď nie je dostatočný priestor na samostatné rozhodovanie, potom výsledok nemôže byť slávny. Je však takýto postup nevyhnutnosťou?

Mnohé významné západoeurópske spoločnosti, napríklad energetické, sú v podstate v rukách štátu, nik však nepochybuje o ich úspešnosti a efektívnosti ich riadenia. Niektoré dokonca vstúpili do nášho procesu privatizácie a počínajú si nepochybne profesionálne. Ak zjádeme ďalej na východ, tam je to ešte zreteľnejšie. Jeden z ázijských tigrov, juhokórejská ekonomika, je známy pevným prepletením štátneho a súkromného sektora. A to, že v mimoriadne dynamicky napredujúcej Čine má štát hospodársky život pod kontrolou, je všeobecne známe.

Na druhej strane, máme aj u nás nejednen príklad privatizácie, ktorá sa vôbec neskončila dobre. Najmä vtedy, keď bol nový vlastník vyvolený na základe politických či osobných preferencií. Potom v lepšom prípade prišla na pomoc niektorá úspešná nadnárodná spoločnosť...

Forma vlastníctva je dôležitá, ale nie jediný aspekt. V relatívne mladých demokraciách predstavitelia štátnej moci iba ťažko odolávajú pokušeniu vstupovať do ekonomiky politicky a stranícky motivovanými krokmi. Malo by to však byť práve naopak: aj politiku by mali robiť ako dobrí manažéri...

Miloš Nemeček

Bankrot desaťročia

Po 100 rokoch existencie oznámila najväčšia americká automobilka General Motors bankrot. Na bankrotovom súde v New Yorku podala 1. júna žiadosť o ochranu pred veriteľmi na základe Kapitoly 11 Zákona o bankrote. Väčšinu jej majetku preberá pod kontrolu americká vláda, ktorá jej poskytne na reštrukturalizáciu 50 miliárd dolárov. Bankrot je tretím najväčším v americkej histórii a najväčším vo výrobnom sektore.

Zmluva JAVYS – ČEZ

Počas Európskeho jadrového fóra v Prahe podpísali predstavitelia Jadrovej a vyradovacej sústavy (JAVYS) a českej energetickej skupiny ČEZ akcionársku zmluvu o založení spoločnosti, ktorá vybuduje nové bloky jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach. Projekt by sa mal realizovať do roku 2020, podľa ministra hospodárstva Ľubomíra Jahnátka by náklady mali podľa súčasných odhadov dosiahnuť štyri až šesť miliárd eur. V novej spoločnosti má JAVYS podiel 51 % a ČEZ 49 %, jej riadenie by malo byť rovnoprávne. **MN**

MMF a ECB: o rok je po kríze

Európska centrálna banka (ECB) ponechala svoju základnú úrokovú sadzbu nezmenenú na úrovni 1 %. Podľa jej prezidenta Jeana-Clauda Tricheta sú terajšie úrokové sadzby primerané. ECB predpokladá, že pokles ekonomiky eurozóny sa spomalí a po stabilizačnej fáze by sa v polovici roka 2010 mala vrátiť k pozitívnym kvartálnym rastom.

„Očakávame, že ekonomika sa dostane z krízy začiatkom roka 2010, predovšetkým ak sa vyčistia niektoré segmenty finančného systému,“ povedal šéf Medzinárodného menového fondu Dominique Strauss-Kahn na konferencii v Maroku. „Nemali by sme však zabúdať na povinnosť monitorovať globálny systém, keď sa kríza skončí.“

Havarijné poistenie v letectve

V zmysle nariadenia č. 785/2004 EÚ je povinné poistenie niektorých rizík súvisiacich s letectvom. Tento špecifický produkt ponúka

firmám a korporáciám Allianz – Slovenská poisťovňa. Zabezpečí klientom poistenie voči zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou lietadla a havarijné poistenie lietadla. Týka sa to dopravných lietadiel, malých lietadiel, vrtulníkov, balónov a klzákov. **LM**

SE prispievajú do verejných financií

Príspevok do verejných financií vytvárajú aj spoločnosti, v ktorých podiel akcií vlastní štát. V Slovenských elektrárnach (SE), a. s., členovi skupiny Enel, má 34 % akcií. SE dosiahli v minulom roku prevádzkový zisk 724 miliónov eur (21,81 mld. Sk), čo bol medziročný nárast o 25 %. Čistý zisk predstavoval 166 mil. eur (5 mld. Sk) a celkové tržby tvorili 2,01 mld. eur (60,573 mld. Sk). Riadne valné zhromaždenie spoločnosti rozhodlo, že svojim akcionárom nevyplati dividendy, ale celý zisk pôjde na dostavbu 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach.

Ako konštatoval Paolo Ruzzini, generálny riaditeľ a predseda Predstavenstva SE, akcionári elektrární – Enel Produzione S. p. a. a Fond národného majetku SR – jednomyselne schválili strategický plán a nevyplatenie dividend. „Dovolí nám to pokračovať v reinvestovaní čistého zisku na Slovensku do dostavby Mochoviec, vytvoria sa nové pracovné príležitosti pre vyše 3 500 ľudí, a to v období, ktoré je zložité pre celú ekonomiku,“ dodal.

Ruské jadrové palivo do Indie

V nadväznosti na zmluvu podpísanú vo februári 2009 dodala ruská spoločnosť TVEL prvú časť prírodného uránu pre indické ťažkovodné reaktory. 30 ton nízko obohateného uránového paliva dodali spracovateľskému závodu v Hajdarabáde na ďalšie spracovanie pre elektrárň Tarapur v štáte Radžastán. Štátna spoločnosť TVEL v minulosti už dvakrát dodala palivové články pre túto elektrárň. **DP**

Úspech i neúspech máme vo vlastných rukách

Náš automobilový priemysel v kontexte širších ekonomických a sociálnych činiteľov

V súčasných podmienkach, ktoré vnímame ako prebytok vo výrobe tovarov, nepôsobí iba automobilový priemysel, ale každý sektor intenzívne rieši otázky svojho ďalšieho rozvoja.

Automobilový priemysel však o to viac, že objemom výroby (ročného obratu) je to mimoriadne rozsiahla oblasť ľudskej činnosti; je napríklad dvakrát väčšia ako celý priemysel spracovania ropy a metalurgický priemysel dokopy.

Kto čo bude potrebovať, ale aj: kto z toho čo bude mať – to sú otázky namiesto, pritom nie iba ekonomické. Ide o komplex dvoch skupín faktorov. NAVONOK pre každú spoločnosť sa dajú opísať skúmaním napríklad metódou PESTLE – Politických, Ekonomických, Sociálnych, Technologických, právnych (L z angl. law) a Ekologických faktorov v mieste želanej aktivity, napr. pre investície. DOVNÚTRA spoločnosti možno stačí metóda SWOT – skúmanie našich vlastných silných a slabých stránok, príležitostí a rizík.

Realita a naša pozícia

Vlastná sebareflexia i odporúčania nezávislých odborníkov každému dajú odpoveď na otázky: ako ďalej, ako rýchlejšie a lepšie. V dnešnej dobe premien – a za dobu môžeme označiť rok 2009, lebo to už je dosť dlhé obdobie – s prívlastkom „kvalitatívne“, sa mnohí kľúčoví lídri zamýšľajú nad zmyslom svojej práce i činnosti svojej firmy.

Na Slovensku pociťujeme po roku 1993 možno viac ako predtým, že sme súčasťou globálneho sveta, ale aj regionálneho a lokálneho okolia. V rozhovoroch, informáciách – písaných i hovorených, v potrebných zručnostiach i vóli presadiť sa len veľmi pomaly dosahujeme vo svete toleranciu. Akýkoľvek jednotlivý úspech Slovenska i úspech jednotlivca zo Slovenska svet ešte nevníma ako trvalejší prejav národa či teritória na prospech sveta. To platí aj v priemysle, vo vede a technike či v službách.

Čo určite vieme o našom mieste vo svete:

■ Vo svete ľudí sme menej ako tisícina ľudstva a náš populačný podiel sa znižuje. Bude trvať aspoň 50 rokov, aby sme „diplomaticky“ oslovili po susedoch a po našom

kontinente aj ďalších svojou jedinečnosťou, ktorú budeme musieť ROZVÍJAŤ spoločne, a to v podmienkach kontinentálneho mnohonárodného a multikulturálneho celku.

■ Vo svete výroby sme zachytili trend – prestavbou minulých výrob na priemysel hromadných výrob dneška. Avšak často absencia vlastných priamych kontaktov

Prestavbou výrob sme zachytili trendy, bez priamych kontaktov na trh sú však možnosti profitovať obmedzené.

zväzuje možnosti efektívnejšie uplatňovať výsledky. Riziká spojené s otázkou: Bude na to zákazník? nás budú viac nútiť SPOLUPRACOVAŤ.

■ Vo svete služieb, ktoré sa vnímajú a hlavne budú vnímať inak ako doteraz, zaostávame azda najviac. „Človečina“ – pomáhať a byť nápomocný, byť vo vzťahu k zákazníkovi stále korektný – sa začína od tradícií a kultúrneho rozvoja v dávnej minulosti. Velikáni, ktorých sme v histórii mali, sú známi aj svojimi

výrokmi proti našim nie zriedkavým vlastnostiam – závidia, nenávidia, ješitnosti a urážlivosti. Naše prejavy tejto štvorice necnosti dodnes nezaznamenali výrazný pokles, a to ani v celonárodnom, ani v sektorovom, ani v regionálnom meradle, aj napriek stratégiám rozvoja, ktoré predpokladajú spoluprácu.

Uznať hodnoty

Po druhej svetovej vojne prichádzali recesie v periódach od sedem do desať rokov. Začínali sa v USA, s fázovým posunom troch rokov sa presúvali do západnej Európy a potom do Japonska. Rast globálnej schopnosti presúvať tovar, peniaze i ľudí skracoval tento „fázový“ posun, ale priniesol o to hlbšie spoločné prežívané recesie. Platilo to v deväťdesiatych rokoch minulého storočia a platí to i teraz.

Znakom najbližších rokov bude:

1. veľký nárast výroby malých automobilov,
2. „kríza človeka“.

Z diskusií o investíciách do výroby sa prejde na diskusie o investíciách do vzdelávania človeka; z diskusií o peniazoch a infraštruktúre budú diskusie o rozvoji pracovných príležitostí pre vzdelaných a o službách vyššej úrovne (hlavne veda a výskum). Oproti diskusiám o tom, ako sa pripraviť na príchod dieťaťa na svet (aj z hľadiska sociálneho systému), budeme možno viac diskutovať o príprave firmy na príchod budúceho dospelého absolventa školy. To je skutočná investícia!

A možno budeme aj bližšie k poznaniu princí-

pov – zákonov – a menej budeme diskutovať o hodnotách. Lebo čestnosť, zodpovednosť, kvalita, výnimočnosť, rast, zmena, ľudská dôstojnosť, pomoc a spolupráca by mali mať bez diskusie prednosť pred MAŤ.

Doc. Ing. Ján Lešinský, CSc.
predseda Spolku automobilových inžinierov a technikov Slovenska,
člen Rady FISITA

Ilustračné foto: TASR

Mikro-Európa

Starý kontinent neprejavuje dosť vôle zastaviť pokles svojho ekonomického a politického vplyvu vo svete

V čase, keď sú USA oslabené kolapsom na Wall Street, by mala prísť chvíľa pre Európu. Rola Európskej únie vo svete sa napriek tomu oslabuje; svet ju dnes počúva menej ako pred 15 rokmi.

Ako uviedol prominentný ázijský diplomat a vedec, Singapurčan Kishore Mahbubani: „Európania sú bezvýznamní vo veľkých svetových otázkach, posadnutí vnútorným procesom, kultúrne arogantní, zbabelí vo vzťahu k USA a slepí voči vzostupu Ázie.“

Ústup z pozícií

Ak má Európa získať významnejšiu rolu v globálnom vedení, musí zvrátiť svoj dlhodobý hospodársky úpadok. Zamyslime sa nad dôkazmi o tomto úpadku:

- Vlastníctvo: Po storočiach, keď rozvoju

vému svetu dominovali európske korporácie, sa trend obracia. Indickí, blízkovýchodní a iní investori skupujú európske oceľiarne a automobilky. V nasledujúcich rokoch pozorne sledujeme Čínu a Rusko.

- Menové kurzy: Keď sa dolár vlni prepadol a ešte viac narušil európsku konkurencieschopnosť, prejavili sa Medzinárodný

menový fond vedený Európanmi i Európska centrálna banka ako neschopné inštitúcie. Najvyšší európski predstavitelia namiesto toho odleteli do Číny, aby s klobúkom v ruke žiadali o podporu. Dolár sa síce potom voči euru posilnil, ale Európania na to nemali žiadny vplyv.

- Banky: Keď americké a švajčiarske banky „narazili do múru“, nikto nepožiadaval Európu o podporu. Namiesto toho šéfovia bánk žobronili o záchraný kruh na Blízkom východe, v Singapure a v Číne. Keď sa však nakazili i banky v Európe, museli francúzske a nemecké tápanie prekonať až euroskeptickí predstavitelia Veľkej Británie. Európske inštitúcie zostali v ústraní. Za svoju rastúcu bezvýznamnosť si Európa,

Lisabonský cieľ vynakladať 1 % HDP na výskum nebude splnený v žiadnej členskej krajine EÚ.

samozrejme, nemôže výlučne sama. Krajiny s rozvíjajúcimi sa trhmi zvýšili svoj podiel na svetovej ekonomike, vďaka čomu získali väčšie slovo v medzinárodných vzťahoch. Nikto však nebráni eurozóne, aby sa jej rast vyšplhal nad 3 %, a nikto iný nemôže za to, že sa podiel európskej pätnástky na svetovej ekonomike scvrkol z 19,5 % celosvetového HDP v roku 1994 na vlnajších 16 %.

Nesprávne priority

Navzdory lisabonskej agende, rozširovaniu EÚ a nástupu eura sa celková ekonomická výkonnosť Európy nezlepšila, pretože Európa zanedbáva mnoho základných a každodenných záležitostí. Na myseľ prichádzajú tri príklady.

Po prvé: EÚ stále vynakladá oveľa viac zdrojov na dotácie upadajúcim sektorom ako na prípravu na budúcnosť. Hoci sa financovanie výskumu zlepšuje, stále predstavuje iba 4,7 % celkových výdajov EÚ, a to oproti 31,7 % výdajov na poľnohospodárstvo.

Európske zdroje sú roztrieštené; smernica EÚ o preberaní podnikov je slabá a rozriedená desaťročným pripomienkovaním.

Po druhé: Európe sa nepodarilo založiť nezávislú Európsku výskumnú radu, ktorá by zaisťovala pridelovanie financií na základe vedeckej hodnoty. Až príliš mnoho peňazí vyčlenených na výskum smeruje do prestížnych projektov s obmedzenou alebo vôbec žiadnou súvislosťou s vedou, ako sú projekt Galileo alebo Európsky technologický inštitút.

Po tretie: Európske zdroje sú rozdrobené, čo zhoršuje európsku konkurencieschopnosť. Slabá a rozriedená smernica EÚ o preberaní podnikov (Takeover Directive), prijatá po vyše desiatich rokoch diskusií, nie je schopná uľahčiť vnútroeurópske cezhraničné fúzie, ktoré sú potrebné na vybudovanie svetových šampiónov. A firemné sociálne benefity v niektorých vedúcich európskych krajinách oslabujú korporátnu flexibilitu tým, že fixujú pracovnú silu.

Kadiaľ napredovať?

Ale aj tak existuje rad oblastí konsenzu, kde sa môže EÚ pohnúť dopredu. Rozšírenie urobilo zo vzdialených krajín našich susedov. Tí potrebujú prístup na naše trhy a my by sme ich nemali odmietať. Mali by sme rozširovať jednotný európsky trh, aby sme podporili rast a vyhli sa novému štiepeniu. To znamená – uplatniť neokázalé nástroje,

Americké a švajčiarske banky v ohrození nežiadali pomoc od Európy, ale od Číny a krajín Blízkeho východu.

ako sú clá, priemyselné štandardy, trhová regulácia a spolupráca vo výskume a vzdelaní, aj v našich vzťahoch s krajinami typu Ruska a Egypta, rovnako ako sme to urobili v prípade Nórska a Švajčiarska. Mnoho občanov sa domnieva, že z európskej spolupráce majú prospech len privilegovaní a že zamestnanci a dôchodcovia majú vyššie dane kvôli cezhraničnej integrácii, ktorá pomohla bohatým nachádzať spôsoby, ako sa vyhnúť platbe spravodlivých odvodov z úrokových a kapitálových ziskov. Prioritou by sa mali stať spoločné pravidlá eliminácie cezhraničných daňových

únikov, a tým aj odstránenie uvedeného poçitu. Individualistom, ktorí sa odmietajú deliť o informácie, by sa mala odoprieť účasť na spoločnom finančnom trhu. Vylúčená by tiež mala byť spolupráca s daňovými rajmi typu Lichtenštajnska alebo Monaka, ak tieto krajiny nebudú akceptovať, že vo vnútri jednotného trhu musia všetci občania platiť dane tam, kde bývajú, a podľa pravidiel danej krajiny.

EÚ by nemala spolupracovať s daňovými rajmi, ako sú Lichtenštajnsko a Monako, kým neprijmú jej pravidlá hry.

Zlepšiť sa musí tiež politická súdržnosť vo vnútri EÚ. Motivácia na zavádzanie ďalších reforiem vnútorného trhu sa zoslabila, čo viedlo k situácii, v ktorej možno ignorovať dokonca i rozhodnutie lídrov EÚ na rokovaníach Európskej rady. Dosiahnutie vecí, ktoré majú pre európsku konkurencieschopnosť zásadný význam, napríklad celooúniového patentu, sa ukázalo ako nemožné. Cieľ EÚ vynakladať do roku 2010 jedno percento HDP na výskum nebude splnený v žiadnej členskej krajine.

Prekonať partikulárne záujmy

Až príliš často sa umožňuje, aby boli špeciálne záujmy nadradené spoločným európskym záujmom. Európa potrebuje obmedziť dotácie starým a umierajúcim priemyselným podnikom a investovať ušetrené peniaze do sektorov orientovaných na budúcnosť. Tým posledným, čo Európa potrebuje, je posilnenie zbytočnej centralizácie. Dynamická a úspešná Európa nie je Európou, kde jedna veľkosť je všetkým dobrá. Európska integrácia sa nesmie stať cieľom sama osebe, ale prostriedkom na vytvorenie trvalo udržateľnej prosperity. Rovnako tak nepotrebujeme kozmetické snahy o presadenie celoúniovej politiky boja proti súčasnej kríze, keď je zřejmé, že sa nám nepodarilo konať spoločne. Posilnenie Európy znamená skôr povzbudenie prorastových stratégií ako sústredenie sa na to, kto získa najväčšie prostriedky z fondov či inštitúcií EÚ. To je obzvlášť dôležité v oblasti ochrany zamestnancov. Európski občania s veľkou pravdepodobnosťou nepodporia opatrenia na posilnenie EÚ, ak to bude znamenať, že prídu o možnosť rozhodovať o pracovných podmienkach na miestnej úrovni. Európsky súd však nedávno posilnil rozčarovanie, keď zasiahol do miestnych zvyklostí v prípadoch týkajúcich sa robotníkov zamestnaných vo Švédsku a v Nemecku. Stručne povedané, Európa musí v nadchádzajúcich rokoch venovať viac energie

riešeniu vlastných mikrovýziev ako presadzovaniu veľkých myšlienok. Ak sa budeme držať tohto princípu, bude mať EÚ oveľa väčšiu šancu na opätovné získanie globálneho vplyvu.

Leif Pagrotsky
Viceguvernér Riksbank
a poslanec Riksdagu, Štokholm
© Project Syndicate
Medzitulky redakcia
Foto: TASR

Goodwill je cenná súčasť majetku firmy

2. časť: Stanovenie hodnoty goodwillu podľa medzinárodných predpisov

Budovanie goodwillu firmy predpokladá dlhodobé pozitívne pôsobenie na domácom alebo zahraničnom trhu. Vyžaduje veľké úsilie v propagácii, reklame, ale predovšetkým komerčný úspech.

V zmysle medzinárodných účtovných štandardov predstavuje goodwill budúce ekonomické úžitky vyplývajúce z „peňazotvornej jednotky“, ktoré nemožno jednotlivo identifikovať a osobitne vykazovať. Z medzinárodných účtovných štandardov vychádzajú aj medzinárodné ohodnocovacie štandardy (pozri Literatúra).

Nehmotné aktíva

Ohodnocovanie nehmotných aktív podľa medzinárodných predpisov, ku ktorým patria aj medzinárodné ohodnocovacie štandardy, sa zvyčajne uskutočňuje na báze trhovej hodnoty. Podľa týchto štandardov je goodwill také nehmotné aktívum, ktoré vzniká ako výsledok mena, reputácie, priazne zákazníkov, umiestnenia, produktov a podobných faktorov vytvárajúcich ekonomický potenciál.

Nehmotné aktíva sú aktíva, ktoré sa

Goodwill vytvárajú meno, reputácia, produkty, priazeň zákazníkov, umiestnenie a ďalšie faktory generujúce ekonomický potenciál.

prejavujú svojimi ekonomickými účinkami (vytváranie výnosov). Nemajú hmotný charakter, zaručujú vlastníčkovi práva a privilégiá a spravidla sa podieľajú na vytváraní výnosov v prospech vlastníka. Vzhľadom na svoju podstatu sa členia na práva, vzťahy, nepriradené nehmotné aktíva alebo predmety duševného vlastníctva.

■ **Práva** jestvujú na základe podmienok stanovených v zmluve, či už v písomnej alebo inej forme, ktorá zmluvným stranám zabezpečuje určité ekonomické výhody.

Medzi takéto zmluvy patria napr. zmluvy o dodávkach, distribúcii alebo poskytovaní služieb a licenčné zmluvy.

■ **Vzťahy** medzi stranami zvyčajne nemajú zmluvný charakter, môžu byť krátkodobé a môžu mať pre tieto strany veľkú hodnotu, napr. existencia pracovného kolektívu, vzťahy so zákazníkmi, vzťahy s dodávateľmi, vzťahy s distribútormi a štrukturálne vzťahy medzi jednotlivými stranami.

■ **Nepriradené nehmotné aktíva** reprezentujú reziduálnu hodnotu zistenú po tom, ako sa ohodnotili všetky identifikovateľné zložky nehmotných aktív a odpočítali od celkovej hodnoty týchto aktív. Alternatívnymi termínmi sú zaručená klientela, prevyšujúce zisky a reziduálna hodnota. Nepriradené nehmotné aktíva sa často označujú aj ako goodwill. Historicky sa pojmom goodwill označovala tendencia zákazníkov vracaa sa k určitému podniku, resp. mimoriadne výnosy, ktoré podnik získava nad rámec primeranej miery rentability identifikovateľných aktív, a/alebo mimoriadna hodnota podniku/subjektu prevyšujúca agregovanú hodnotu jednotlivých zložiek identifikovateľného majetku.

■ **Duševné vlastníctvo** je špeciálnou kategóriou nehmotných aktív, pretože ho pred neoprávneným použitím inými zvyčajne chráni zákon. Patria sem napr. obchodné

značky alebo firma, autorské práva, patenty, obchodné známky, obchodné tajomstvá alebo know-how.

Ohodnocovanie nehmotných aktív

Medzi základné princípy ohodnocovania nehmotného majetku podniku podľa IVS patria:

■ **princíp nákladového určenia hodnoty** (náklady na reprodukciu); uvádza sa aj ako princíp modifikovaného majetkového prístupu – vychádza zo substitučného prin-

cípu, podľa ktorého aktívum nie je hodné viac, ako by stála náhrada všetkých jeho súčastí;

■ **výnosový princíp ohodnocovania**

– hodnotu nehmotných aktív alebo práv k týmto nehmotným aktívam stanovuje na základe výpočtu súčasnej hodnoty predpokladaných úžitkov; dve najbežnejšie metódy uplatňované v rámci tohto princípu sú (priama) kapitalizácia výnosov a analýza diskontovaných peňažných tokov (DCF);

■ **princíp ohodnocovania nehmotných aktív na základe trhu** (princíp porovnania cien) – v rámci tohto princípu sa predmet ohodnocovania porovnáva s podobnými nehmotnými aktívami, vlastníckymi právami

k nehmotným aktívam alebo cennými papiermi, ktoré sa predali na otvorenom trhu.

Ohodnocovanie nehmotných aktív podľa uvedených princípov možno využiť na rôzne účely vrátane akvizície alebo predaja podniku, prípadne jeho časti, jeho fúzie, odpredaja nehmotných aktív a podobne. Podľa slovenskej legislatívy sa na ohodnocovanie majetku využíva majetková, podnikateľská, kombinovaná, likvidačná a porovnávací metóda.

Princíp nákladového určenia hodnoty podľa IVS sa realizuje v majetkovej metóde uplatňovanej podľa slovenských predpisov. Výnosový princíp ohodnocovania podľa IVS sa využíva v podnikateľskej metóde a prin-

Vybudovaný goodwill je zaručeným zdrojom tvorby zisku.

cíp ohodnocovania nehmotných aktív na základe trhu (princíp porovnania cien) podľa IVS sa uplatňuje v porovnávacíj metóde. Z uvedeného vyplýva, že niektoré princípy uplatňované v medzinárodných ohodnocovacích štandardoch sú implementované aj v slovenských predpisoch pre ohodnocovanie.

Dobré meno prináša zisk

Goodwill predstavuje pre podnik nielen nehmotnú zložku majetku, ale aj dôležitý potenciál výnosov podniku. Veľké a úspešné podniky už dávno vedia, že prioritou výsledkov ich hospodárskej činnosti sú nielen zisky, ale aj budovanie dobrého mena a povesti. Vybudovaný goodwill pred-

stavuje výnosovú schopnosť podniku a je zaručeným zdrojom tvorby zisku. Obchodní partneri očakávajú od podniku s dobrým menom spoľahlivosť pri dodávkach tovaru a služieb a dodržiavanie všetkých zmluvných podmienok. Je len logické, že s takými podnikmi sa potom všetkým obchodným partnerom dobre spolupracuje.

Doc. Ing. Anna Harumová, PhD.
Ekonomická univerzita v Bratislave
Foto: MB

Literatúra:
Medzinárodné ohodnocovacie štandardy. Vydala Slovenská asociácia ekonomických znalcov, Bratislava, v roku 2004 na základe povolenia International Valuation Standards (IVS).

■ **naša anketa**

Téma: goodwill

1 Aký význam pripisujete goodwillu firmy? Je dnes dôležitejší ako predtým?

2 Ako budujete goodwill vašej spoločnosti?

ĽUBOMÍR HOLČÍK,
generálny riaditeľ
Sony Slovakia

1 Bolo by príliš jednoduché povedať, že goodwill ako nefinančné vyjadrenie

hodnoty značky má práve v čase krízy väčší význam. Pravda bude skôr taká, že dobrá povest' značky a firmy je dôležitá bez ohľadu na stav dopytu na trhu. Nie je to totiž len samotný produkt, ktorý predáva, ale predovšetkým dôvera v kvalitu a renomé značky. Ak na týchto parametroch firma dlhodobo pracuje, logicky zožne „najlepšie ovocie“ práve v čase krízy, keď ľudia pri nákupe viac selektujú.

Ak teda firma kladie dôraz na inovatívnosť produktov, rešpektuje svojich zákazníkov a zamestnancov a poskytuje kvalitné služby, odlišné od konkurencie, má v zložitých časoch na trhu väčšiu šancu bodovať.

2 Samotný kvalitný a inovatívny produkt je základom všetkého, avšak k trvalému úspechu nevyhnutne potrebujete budovať goodwill. Naša spoločnosť preto dbá o nadštandardný a ľahko dostupný servis počnúc otvorenou komunikáciou, technickou asistenciou a končiac vzdelávaním zákazníkov v zaobchádzaní s produktmi či možnosťou otestovať si produkt ešte pred samotnou kúpou. Nezanedbateľnú úlohu pritom zohráva kvalitná a efektívna komunikácia nových kampaní a produktov. Nezabúdame však, že goodwill spoločnosti nebuduje len externé prostredie, ale aj ľudia, ktorí ju tvoria. Veľké množstvo úsilia preto investujeme do vzdelávania a rozvoja našich kľúčových ľudí, ktorí svojou prácou prispievajú levím podielom k dobrému menu spoločnosti.

■ naša anketa

Téma: goodwill

1 Aký význam pripisujete goodwillu firmy? Je dnes dôležitejší ako predtým?

2 Ako budujete goodwill vašej spoločnosti?

MILAN HÁN,
generálny riaditeľ SAP Slovensko

1 Pre mnoho ľudí je goodwill ťažko uchopiteľný „tovar“, preto

priradenie finančného vyjadrenia k tejto kategórii je niekedy mimo predstáv bežného spotrebiteľa. Goodwill, samozrejme, súvisí s reputáciou a najmä v neľahkých časoch má pre každú firmu cenu zlata.

Goodwill, popri iných komponentoch, stojí v podstate na ľuďoch vo firme. Práve oni sú tí najdôležitejší, rovnako ako vnímanie firmy v prostredí, v ktorom pôsobí.

Dôvera v schopnosti firmy, v jej stabilitu a dôveryhodnosť je v dnešnej dobe oveľa dôležitejšia ako kedykoľvek predtým.

2 Keďže goodwill každej spoločnosti vytvárajú ľudia, je to v prvom rade práca s nimi. Je to o ich vystupovaní v mene spoločnosti, ich lojálnosti a spoľahlivosti. Teda k budovaniu a udržiavaniu goodwillu pristupujeme rovnako ako k budovaniu toho najlepšieho tímu spolupracovníkov. Ťažké časy preveria hodnotu tímu a goodwillu.

LADISLAV CSUKÁS,
riaditeľ spoločnosti Internet Mall Slovakia

1 Dôležitosť goodwillu v krízových

časoch narastá a ani v súčasnosti to nie je inak. Myslím si, že v našom odvetví si firmy občas neuvedomujú, akú cenu má

dobrá povest' u ich obchodných partnerov či zákazníkov. Bez nej má dnes každý obchodník sfaženú vyjednávaciu pozíciu a automaticky vyššie náklady.

Pre naše podnikanie je zároveň typické, že budovanie dôvery zákazníkov v nakupovanie cez internet je stále v začiatkoch a získať zákazníka na internete iba nízkou cenou je už takmer nemožné.

2 Na prvom mieste je u nás zákazník. Ak si chce obchodník cielene budovať dobrú povest', v prvom rade musí neustále prekonávať očakávania svojich zákazníkov. Znie to na pohľad jednoducho, ide však o najťažšiu časť práce pri budovaní goodwillu. Zároveň musí obchodník dbať na korektné vzťahy so svojimi dodávateľmi a nezabúdať na otvorenú komunikáciu s médiami. Naši zamestnanci sú pravidelne trénovaní na komunikáciu so zákazníkmi a dodávateľmi, pre vzťahy s médiami využívame služby PR agentúry.

VILIAM MATUŠEK,
marketingový riaditeľ, Baliarne obchodu, a. s., Poprad

1 Dobrý goodwill je veľmi dôležitý. Jeho význam rastie s tým, ako rastie úroveň a vyspelosť trhu a samotná konkurencia. V minulosti bolo na našom trhu najpodstatnejšie mať vôbec nejaký produkt. V ďalšej etape sa konkurencia zostrojila a bolo treba začať robiť už aj správnu cenovú politiku. Neskôr, s príchodom zahraničných hráčov s ucelenou stratégiou, bolo dôležité mať aj marketing. No úspešná firma na dnešnom trhu musí mať všetky tieto atribúty: dobrý produkt, silný obchodný tím, cielený marketing a, samozrejme, už aj goodwill. Dobré meno firmy sa nebuduje ľahko. Trvá to roky, no ak už sa to podarí, život spoločnosti sa uľahčí.

2 Naša spoločnosť sa vždy snažila vystupovať ako seriózny hráč na trhu. Vždy sme dodržiavali zákon, platili včas a nikdy sme sa nepúšťali do „kálnych vôd“. Naše meno má mimoriadny kredit aj v zahraničí, kde sme vďaka profesionalite v komunikácii a vyjednávaní získali dobré postavenie medzi najväčšími svetovými dodávateľmi čaju a kávy. Dôležitým nástrojom pre našu spoločnosť je zdravé vnútro podniku, lebo len vo vnútri

zdravo fungujúca firma dokáže vplyvať aj na svoje okolie. Ďalším bodom je mať kvalitný produkt a hlavne udržiavať jeho nemennosť. Nezavádzať spotrebiteľa zmenou v kvalite. Osvedčeným nástrojom sa nám stal taktiež PR. Pre našu spoločnosť bola dobrá reputácia vždy dôležitá, a preto už z tejto cesty nezídeme, ale budeme ju cielene budovať ďalej. Trh už nie je len vec ceny, ale aj dôvery – a tú si treba vedieť získať.

WOLDE GRANT, partner na oddelení auditu, Deloitte Slovensko

1 Pre firmy pôsobiace v oblasti

profesionálnych služieb má goodwill obrovský význam – možno povedať, že hrá najdôležitejšiu úlohu z hľadiska úspechu firmy a jej pozície na trhu. Ak vychádzame z toho, že goodwill je daný firemnou kultúrou, skúsenosťami, ktoré získava okolie prichádzajúce do styku so zamestnancami spoločnosti, a všeobecným uznaním mena a postavenia firmy, v súčasnosti má pre firmu dôležitejší význam ako kedykoľvek predtým.

Podľa môjho názoru má firma s vysokou hodnotou goodwillu lepšiu pozíciu na zvládnutie krízy ako firma s jeho nízkou hodnotou, pretože v čase negatívnych hospodárskych zmien hľadá každý silného partnera, na ktorého sa môže spoľahnúť a pri ktorom je pravdepodobné, že krízu prežije. Preto by som každej spoločnosti odporúčal investovať do budovania dobrého goodwillu, ktorý môže slúžiť ako rezerva na zlé časy.

2 Osobne si myslím, že na budovanie a udržiavanie goodwillu v prvom rade treba vytvárať optimálny systém riadenia a využívania ľudských zdrojov, pretože kultúru firmy tvoria jej zamestnanci. Široká verejnosť vníma firmu prostredníctvom ľudí, ktorí v nej pracujú. Tí vytvárajú jej imidž a pomáhajú budovať jej meno. Preto firma musí, v súlade so svojou stratégiou, zamestnávať a udržať si takých ľudí, ktorí jej pomáhajú budovať silný goodwill. Všetko moje úsilie na budovanie a udržiavanie goodwillu firmy je sústredené na nábor kvalitných ľudí, ich školenie, motiváciu a vytvorenie dostatočného priestoru na sebarealizáciu, pretože sú odrazom našej firmy.

Aj topmanažéri môžu urobiť chybu

Tí rozumnejší sa chránia poistením

Allianz – Slovenská poisťovňa ako jedna z mála poisťovní na Slovensku už niekoľko rokov úspešne ponúka produkt Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú členmi orgánov spoločnosti (D&O). V súčasnosti je v tomto segmente trhovým lídrom.

Vo februári 2009 počas medzinárodného workshopu organizovaného Allianz Global Corporate and Speciality (AGCS) udelili tímu Allianz – SP ocenenie za najvyšší dosiahnutý podiel na trhu v krajinách strednej a východnej Európy; tento podiel na slovenskom trhu predstavuje asi 55 %. Ocenenie prevzal vedúci Referátu poistenia finančných rizík Allianz – SP Tomáš Rehuš, s ktorým sme sa o poistení D&O rozprávali.

Novelizáciou Obchodného zákonníka z roku 2002 sa okrem iného radikálne rozšírili zákonné povinnosti a zodpovednosti členov predstavenstva, dozornej rady a konateľov spoločností. Jednou z najvýznamnejších zmien je skutočnosť, že ak sa člen štatutárneho orgánu pri výkone svojej funkcie dopustí porušenia povinností, ručí voči samotnej spoločnosti, jej akcionárom, spoločníkom, veriteľom a iným osobám neobmedzene, teda celým svojím majetkom. Je to rozdiel oproti pracovno-právnej legislatíve, ktorá pre zamestnanca stanovuje určitú maximálnu hranicu ručenia.

Poistenie D&O kryje celý rozsah zákonnej zodpovednosti členov orgánov spoločnosti stanovenej nielen Obchodným zákonníkom, ale aj ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi. V prípade vzniku nárokov na náhradu škody dochádza často aj k súdnemu konaniu. Z poistenia sa preto hradia, okrem samotnej finančnej škody, aj náklady spojené s obhajobou poisteného, právnym zastúpe-

Tomáš Rehuš

ním, ako aj prípadným súdnym procesom či náklady spojené s mimosúdnym vyrovnaním.

Aký význam má poistenie D&O?

Samotná spoločnosť, ale aj akcionár, spoločník, prípadne tretia osoba majú zo zákona právo žiadať náhradu škody priamo od člena orgánu spoločnosti. S ohľadom na skutočnosť, že zodpovednosť členov orgánov spoločnosti je neobmedzená, môžu byť pre takéhoto manažéra dôsledky vzniknutého nároku voči jeho osobe finančne zničujúce. Zároveň sa však týmto poistením chráni aj samotná spoločnosť, keďže v prípade škôd značných rozmerov spôsobených chybným rozhodnutím člena orgánu, opomenutím, resp. akýmkoľvek porušením povinností pri vý-

kone funkcie nebude majetok tohto manažéra postačujúci na náhradu takejto škody.

Aké typy spoločností je možné poistiť?

Poistenie je určené predovšetkým na krytie zodpovednosti členov orgánov akciových spoločností a spoločností s ručením obmedzeným. Poistením je tiež možné kryť družstvá, štátne podniky, popřípadne neziskové organizácie.

Kedy najčastejšie dochádza ku škodám?

Situácii, kedy môže dôjsť k vzniku škôd a nárokov na náhradu škôd voči manažérom, je veľmi veľa. Podľa našich skúseností často dochádza k vzniku nárokov voči odchádzajúcim, bývalým členom orgánov zo strany nového vedenia po zmene majoritného akcionára spoločnosti, pri fúziách, akvizíciách atď. Ďalšími situáciami s vyššou frekvenciou škôd sú konkurzné konania, likvidácie spoločností, emisie akcií a dlhopisov, aktivity zo strany minoritných akcionárov, spory súvisiace s pracovno-právnymi otázkami a podobne.

Môžete na ilustráciu uviesť niektoré príklady poistných udalostí?

Zamestnanci spôsobili spoločnosti finančnú ujmu podvodným konaním. Spoločnosť si uplatnila náhradu škody u zodpovedného manažéra s odôvodnením, že nedostatočne dohliadal na činnosť svojich podriadených zamestnancov a zároveň, že si nedostatočne preveril referencie jedného z týchto zamestnancov, ktorého len niekoľko týždňov pred touto udalosťou prijímal do zamestnania. Ak by tak bol urobil, ľahko by zistil, že tento zamestnanec bol prepustený predchádzajúcim zamestnávateľom práve kvôli podvodu. Druhý prípad: istá spoločnosť po prevzatí inej spoločnosti a vykonaní kontrolného auditu účtovníctva dospela k záveru, že kúpna cena, ktorú zaplatila, vysoko preyšuje hodnotu prevzatého subjektu. Následne táto spoločnosť zažalovala prevzatú spoločnosť a členov jej štatutárneho orgánu za poskytnutie nepravdivých informácií. Zároveň zažalovala vlastných členov predstavenstva, ktorí odsúhlasili prevzatie spoločnosti, za to, že sa dopustili porušenia povinností, keďže starostlivo nepreverili hodnotu ponúkaného subjektu pred jeho nadobudnutím. Išlo o sumy v miliónoch eur.

LM

Pre manažéra, ktorý má de iure neobmedzenú zodpovednosť, môžu byť dôsledky vzniknutého nároku voči jeho osobe finančne zničujúce.

Predaj podniku či divízie je dnes umenie

Ak chcete získať za svoje aktíva hotové peniaze, už to nebude „na ruku“ a hneď

V období hospodárskych výkyvov prestávajú pri predaji podnikov platiť predtým dlho rešpektované pravidlá. Úspešné završenie obchodu si vyžaduje oveľa nápaditejšie prístupy.

Ak sa spoločnosť rozhodne realizovať obchod, musí dnes venovať viac pozornosti prípravnej fáze, konať rozhodnejšie a s väčšou flexibilitou, a to všetko v časovom úseku, ktorého dĺžku nemusí mať možnosť ovplyvniť. Vyplýva to zo štúdie „Predaj podnikov v búrlivých časoch: zaistenie hodnoty na súčasnom trhu“ od poradenskej spoločnosti Ernst & Young. Na jej globálnom prieskume sa zúčastnilo 360 vedúcich pracovníkov spoločností s ročným obratom prevyšujúcim 1 miliardu dolárov.

Za hotovosť už málokedy

Viac ako polovica respondentov (53 %) potvrdila, že v dôsledku aktuálneho ekonomického vývoja zvažuje predaj podniku. Očakáva pritom zložitejší priebeh i štruktúru uskutočňovaných obchodov a zvýšené množstvo požiadaviek, s ktorými sa bude treba vyrovnáť. Zatiaľ čo ešte stále dosť veľká časť respondentov (23 %) sa snaží získať hotovostné prostriedky a posilniť finančnú pozíciu podniku, prípadne získať kapitál na iné akvizície či splácanie dlhov, takmer polovica (48 %) sa obzerá po nových transakčných modeloch. Odpredaj 100 % podniku za hotovosť sa totiž dnes nezdá byť príliš reálny. „Podmienky momentálne určujú kupujúci, takže bude zrejme na predávajúcich, aby ich rôznorodým požiadavkám vyšli v ústrety, prípadne svoju ponuku upravili a presvedčili tak potenciálnych investorov o prínosoch daného obchodu,“ vysvetľuje Vladislav Severa, vedúci partner Ernst & Young pre transakčné poradenstvo v SR a ČR.

Na trhu dominujú akvizície, pričom rady kupujúcich sa rozšírili o spoločnosti z rozvíjajúcich sa trhov, štátom vlastnené fondy a vlády. Požiadavky jednotlivých subjektov sa čoraz viac diferencujú, čo situáciu ďalej komplikuje. „V dôsledku stagnujúcich trhov sú pre potenciálnych kupcov vítaným riešením rôzne alternatívy k nákupu za hotovosť,

ako aj inovatívne štruktúry obchodov. Takisto predávajúci zisťujú, že musia rozvíjať niekoľko scenárov predaja súčasne, aby zvýšili predpoklady úspešného dokončenia obchodu a naplnili stanovené ciele,“ uviedla Pip McCrostie, globálna vedúca partnerka pre služby transakčného poradenstva E&Y.

Dobrá príprava zvyšuje hodnotu

Len približne tretina opýtaných (36 %) považuje výsledky nedávno uskutočneného predaja za uspokojivé. V 62 % prípadov označili účastníci prieskumu za najväčšiu prekážku

byť pripravené predať časť alebo všetky svoje aktivity vo veľmi krátkom čase. Predaje nie sú také výnosné ako predtým, najlepšiu obranu proti tomuto poklesu výnosnosti však predstavuje dostatočná príprava,“ hovorí Adriana Ďurináková, riaditeľka Ernst & Young pre riadenie projektov fúzií a akvizícií.

Ďalšie závery

- V oblasti finančných služieb zvažuje na základe súčasných ekonomických podmienok predaj podniku 61 % účastníkov prieskumu, ku kombinovanej ponuke variantov odpredaja sa v súčasnosti prikláňa 55 % opýtaných. Obe čísla prevyšujú priemer v rámci prieskumu. Keďže rozsah transakcií býva pri finančných službách značný, financovanie hotovostných obchodov môže byť veľmi komplikované.

- 23 % respondentov očakáva, že medzi ich hlavných kupcov sa v najbližších dvoch rokoch zaradia predovšetkým spoločnosti pôsobiace na rozvíjajúcich sa trhoch; v uply-

úspešného predaja nedostatok času pripraví sa na tento krok. Podľa nich by si úspešná realizácia obchodu vyžadovala aspoň šesť mesiacov, respektíve obdobie, ktoré nemali k dispozícii. Spoločnostiam, ktoré sa ocitli vo výnimočnej situácii, často neostáva nič iné, ako sa zmieriť s rýchlym predajom, často za menej výhodných podmienok.

„Spoločnosti si musia udržiavať vysokú pohotovosť v rámci svojho portfólia a musia

nulých dvoch rokoch by to bolo len 11 %.

- Iba 2 % podnikov uviedli, že ich hlavnými kupujúcimi počas minulých dvoch rokov boli štátom vlastnené fondy, ale očakávajú, že v najbližších dvoch rokoch to bude 7 %. Naproti tomu sa očakáva pokles účasti súkromného kapitálu zo 16 na 12 %.

EY/ZT
Foto: TASR

Neetické správanie firiem počas krízy prekvitá

Pri získavaní lukratívnych zákaziek siahajú manažmenty aj po podvodoch a úplatkoch

S pokračujúcou ekonomickou krízou pristupujú zamestnanci spoločností k nečestnému konaniu a podvodom oveľa tolerantnejšie, zistil prieskum Ernst & Young.

Polovica zamestnancov oslovených spoločností považuje aspoň jeden druh neetického podnikateľského správania za prijateľný, ak to podniku pomôže prežiť ekonomickú krízu. Štvrtina z nich nevidí nič zlé na tom, keď firma získa zákazku vďaka úplatku. V niektorých krajinách bolo toto číslo ešte výrazne vyššie, napríklad v Českej republike – 43 % či v Turecku – dokonca 53 %. Podľa tohto prieskumu 20 % slovenských respondentov považuje za akceptovateľné osobné dary či pozvanie na zábavné akcie alebo dovolenky (17 %). S priamym úplatkom súhlasí iba 5 % slovenských respondentov.

Tolerancia voči prešľapom

Uvedené zistenia vyplývajú z výsledkov prieskumu o podvodoch (European Fraud Survey 2009), ktorý medzi vyše 2 200 zamestnancami firiem pôsobiacich v Európe zrealizovala poradenská spoločnosť Ernst & Young. Prieskum zverejnený v máji sa uskutočnil v priebehu februára 2009 v 22 krajinách.

Asi 38 % slovenských respondentov očakáva, že sa počet prípadov hospodárskej kriminality v budúcich rokoch zvýši. Za hlavné dôvody nárastu sú považované riziká súvisiace s ekonomickými zmenami, nedostatočný boj manažmentu proti podvodom a snaha zabezpečiť budúcnosť firiem. „Prieskum ukázal, že zamestnanci firiem pôsobiacich v Európe sa k prejavom neetického správania stavajú s nebezpečnou toleranciou. Je alarmujúce, akému veľkému percentu respondentov nevádi úplatok v prípade možnosti získať novú zákazku,“ uviedol Stan Jakubek, vedúci partner Ernst & Young v Slovenskej republike. „Dokonca, 13 percent európskych vrcholových manažérov považuje skresľovanie hospodárskych výsledkov v záujme ekonomického prežitia firmy za úplne ospravedlniteľné.“ Pokiaľ ide o názor zamestnancov firiem pôsobiacich v Európe na možnosť podvodov

v ich podniku, iba necelých 20 % z nich si myslí, že v ich spoločnosti nedochádza k žiadnym podvodom. Na Slovensku si to však myslí až 47 % opýtaných.

Problém bude rásť

Ekonomická kríza odkrýva aj podvody, ktoré by sa v dobe hospodárskeho rastu možno podarilo utajiť. „Manažment je v dnešných ekonomických podmienkach pod obrovským tlakom a jeho úlohou je dosiahnutie maximálnych plánovaných tržieb a ziskov, čo predstavuje veľmi silný motív na páchanie podvodov,“ dopĺňa S. Jakubek. „Riziko vzniká aj pri fúziách a predaji firiem. Časté zmeny v organizačných štruktúrach alebo

Iba 24 % respondentov v Európe verí, že ich šéfovia vždy konajú poctivo, na Slovensku však až 66 %.

nejasne vymedzené zodpovednosti jednotlivých zamestnancov vytvárajú príležitosti pre podvody aj v čase ekonomickej prosperity, nielen vtedy, keď sa ekonomika ocitá v recesii,“ dodáva Markus Lohmeier, vedúci partner a šéf oddelenia investigatívnych služieb a riešenia sporov Ernst & Young. Prepúšťanie v súvislosti s fúziami je považované za hlavný dôvod zvyšujúceho sa rizika podvodov všade v Európe. Na Slovensku tento názor zastáva 59 % respondentov, v ČR 84 %. „Keď spoločnosť prepúšťa zamestnancov alebo prechádza pod nového vlastníka, môžu sa objaviť medzery vo vnútornej kontrole,“ upozorňuje Markus Lohmeier. Viac než polovica opýtaných predpokladá, že sa v nasledujúcich rokoch počet prípadov hospodárskej kriminality ešte zvýši, v SR je to uvedených 38 %. V zníženie počtu podvodov verí iba 8 % oslo-

vených Európanov (18 % slovenských respondentov).

Manažment je časť problému

Respondenti prieskumu sú presvedčení, že manažment namiesto toho, aby išiel príkladom, sa sám správa neeticky. V priemere iba 24 % respondentov verí, že ich vedúci zamestnanci vždy konajú poctivo (napríklad len 13 % českých alebo 12 % francúzskych a talianskych zamestnancov). Na Slovensku verí v čestnosť manažmentu až 66 % respondentov. A iba 3 % slovenských respondentov sú pevne presvedčené, že by ich manažment bol ochotný urobiť etické ústupky, aby v ťažkých časoch splnil ekonomické ciele (európsky priemer je 30 %).

Podľa 41 % slovenských respondentov predstavuje najväčšiu hrozbu z hľadiska hospodárskej kriminality najvyššia úroveň vedenia firmy. „Bohužiaľ, ukázalo sa, že vrcholový manažment firiem prížmúri nad podplácaním oči častejšie než zamestnanci na nižších

úrovniach,“ dopĺňa Radoslava Staroňová, senior konzultantka oddelenia investigatívnych služieb a riešenia sporov.

Nedôvera v manažment podľa prieskumu zvyšuje očakávania zamestnancov na sprísnenie dohľadu regulačných a iných úradov, ktoré by podľa nich mali viac chrániť zamestnancov a dohliadať na to, aby manažment firiem bojoval proti podvodom s väčším nasadením. Podľa 86 % slovenských respondentov by členovia štatutárnych orgánov mali niesť osobnú zodpovednosť za prípady hospodárskej kriminality ich firiem.

Avšak 58 % slovenských respondentov verí, že ich spoločnosť v posledných rokoch boj proti hospodárskej kriminalite posilnila. Najčastejším uvádzaným nástrojom bol interný audit (91 %), externý audit (81 %), prísnejšie kontroly a sledovanie výdavkov a prijatie etického kódexu.

EY/ZT

Transport logistic 2009: optimizmus napriek kríze

Veľtrh, ktorý je zrkadlom brandže, zaznamenal napriek jej poklesu prekvapivo dobré čísla

Dvanásť ročník Medzinárodného veľtrhu logistiky, telematiky a dopravy v Mníchove Transport logistic prekonal očakávania. Napriek recesii sa uskutočnil na rekordnej výstavnej ploche a rekordná bola aj účasť vystavovateľov.

Doteraz najväčší ročník veľtrhu navštívilo približne 48 000 odborníkov, teda rovnako ako predchádzajúci ročník v roku 2007 – v čase najväčšej konjunktúry logistiky. „Toto odvetvie v Mníchove presvedčivo dokázalo, že aj počas celosvetovej hospodárskej krízy je flexibilné, schopné prispôbiť sa a že inovatívne hľadá vpred,“ komentoval člen vedenia Messe München International (MMI) Eugen Egetenmeier.

Význam, ktorý má tento špičkový veľtrh globálneho logistického odvetvia v dnešných ťažkých časoch, vyzdvihol pri jeho otvorení aj nemecký spolkový minister dopravy Wolfgang Tiefensee: „Na tohtoročnom veľtrhu Transport logistic je najvýznamnejší pozitívny signál pre celú brandžu. Vychádza odtiaľto výrazný impulz, a ten potrebujeme.“ Holandský minister dopravy Camiel Eurlings zdôraznil, že Transport logistic svojim rastom vyslal dôležitý signál: v ťažkých časoch sa opäť objavuje nádej. A ako povedal predseda Nemeckého združenia logistiky a dopravy (DSL) a predseda odborného poradného výboru veľtrhu Michael Kubenz: „Transport logistic 2009 je dodávateľom odvahy; vysiela cenné signály a impulzy pre budúcnosť nášho odvetvia.“

Hľadanie nových šancí

Na mníchovskom výstavisku sa v máji predstavilo 1 760 podnikov z 55 krajín – o 11 % viac oproti roku 2007. O 41 % sa zvýšil aj počet vystavovateľov zo zahraničia, ktorí prezentovali mnoho inovácií a služieb pre inteligentné a ekologické zvládnutie celosvetovej dopravy. Podľa M. Kubenza je to pozoruhodné, lebo svetová hospodárska kríza zasahuje takmer všetky segmenty priemyslu dopravy a logistiky. „Nemecká spolková vláda, ako aj výskumné ústavy očakávajú v roku 2009 pokles hospodárskej výkonnosti o šesť

percent. Pociťujeme to v našich knihách objednávok. Svetový obchod výrazne klesá. Pre nás také dôležité priemyslové odvetvia, ako sú automobilový priemysel, strojárstvo, chemický priemysel a železiarne, prichádzajú o objednávky v zatiaľ ešte neznámom

da DSLV. „Zastavený rast dopravného odvetvia nám však poskytuje čas na to, aby sme našli a uplatnili infraštruktúrne, strategické a operatívne riešenia. V kríze je aj šanca vydať sa novými cestami, premyslieť si nahromadené problémy a otvoriť štruktúry. Recesia môže popohnať investície do infraštruktúr, ktoré boli doteraz stále nerozvinuté,“ dodal M. Kubenz.

Železnice sú ekologické

Účastníci zo sektora železničnej nákladnej dopravy mali na pozadí hospodárskej krízy skutočne o čom diskutovať. Hoci toto odvetvie rovnako zápasí s vyhliadkami do blízkej budúcnosti, liberalizácia na koľajniciach predsa už umožňuje vidieť svetielko na konci tunela. Železnice začínajú vzhľadom na

V kríze je šanca vydať sa novými cestami, riešiť nahromadené problémy a urýchliť investície do zanedbaných infraštruktúr.

meradle. Výrobe spotrebného tovaru a s ňou spolupracujúcim logistickým firmám sa darí ešte relatívne dobre. Avšak v oblasti investícií je situácia celkom iná, čo vyvoláva zosilnenú cenovú vojnu. Dnes nie je výnimkou ani znižovanie cien o 10, 20 či 30 percent. Kríza postihuje všetky dopravné systémy. Veľmi tvrdo dopadá na železnice, pre ich vysoké zaťaženie fixnými nákladmi,“ povedal predseda

kvalitu, výkony a cenu výraznejšie konkurovať kamiónovej doprave. Dokazujú to aj nemecké štatistiky: od roku 2003 do roku 2007 vzrástla v krajine nákladná železničná doprava z asi 85 na 114 miliárd tonokilometrov. Okrem ekonomických výhod sa železničná doprava vyznačuje aj najnižšími emisiami. Vyše pätiny všetkých klimaticky škodlivých emisií totiž pochádza z dopravy, pričom

90 % z nich z cestnej a leteckej, ale iba jedno percento všetkých skleníkových plynov v Nemecku majú na svedomí železnice. Podľa odborníkov by preto presunutie iba jedného percenta cestnej kamiónovej dopravy na železničné vagóny mohlo ročne zabrániť emisiám asi 500 000 ton oxidu uhlíka. K vystavovateľom na veľtrhu Transport logistic 2009 patrili železničné spoločnosti z Nemecka, Švajčiarska, Rakúska, ČR, Maďarska, Poľska, Slovinska, Bulharska či Rumunska. Našu krajinu zastupovala Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s.

Lietadlá budú väčšie

Ako je známe, recesia postihla aj leteckú nákladnú dopravu, čo konštatovali aj odborníci na sprievodnej konferencii Air Cargo Europe. Podľa Medzinárodnej asociácie leteckej dopravy (IATA) sa v tomto roku počíta s najmenej päťpercentným znížením objemu leteckej prepravy. Obraty na účtoch členov IATA vykázali už v januári 2009 mínus 23,2 % v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2008. Avšak napriek súčasným neistým vyhladkam svetového hospodárstva počíta sektor leteckej nákladnej dopravy s jej dlhodobým rastom. V nasledujúcich dvoch rokoch by mala svetová letecká nákladná doprava rásť ročne priemerne o 5,8 %, odhaduje americký výrobca lietadiel Boeing. Svetová flotila nákladných lietadiel by mala vzrásť v nasledujúcich dvadsiatich rokoch z dnešných 1 950 lietadiel na asi 3 900. Trend pritom smeruje k stále väčším lietadlám.

Každý si prišiel na svoje

S optimizmom do budúcnosti hľadí väčšina vystavovateľov aj návštevníkov Transport logistic 2009. Podľa ankety agentúry Infratest očakáva 70 % vystavujúcich firiem a 58 % návštevníkov z radov odborníkov v nasledujúcich dvoch rokoch zlepšenie hospodárskej situácie. Vystavovatelia vyzdvihli najmä vy-

sokú úroveň reprezentantov firiem a doteraz nevidanú intenzitu rokovaní so zákazníkmi. Veľmi pozitívne sa hodnotilo, že viac než tretina návštevníkov bola zo zasielateľského priemyslu a z obchodnej sféry. Podľa Birgit Kastnerovej-Simonovej z firmy Dachser bol Transport logistic opäť najvýznamnejšou udalosťou pre odvetvie a zasielateľské hospodárstvo. „Práve v dnešnom čase sa enormne zvyšuje význam takejto širokej komunikačnej základne. Naše zhnutie: veľmi dobré rokovania, mnoho nových kontaktov, mnoho cenných informácií,“ povedala. Zástupca šéfa predaja a marketingu spoločnosti Kühne+Nagel Christian Marnetté doplnil: „Dosiahli sme rekord v nadväzovaní kontaktov a aj odborná úroveň návštevníkov bola veľmi vysoká.“

Na rebríčku krajín s najvyšším počtom návštevníkov sa po Nemecku umiestnili Rakúsko, Holandsko, Taliansko, Švajčiarsko, Česká republika, Francúzsko, Poľsko, Veľká Británia, Maďarsko a Belgicko. Podiel zahraničných návštevníkov predstavoval 32 %. Záujemcovia využili ponuku vyše 30 sprievodných odborných podujatí, aby sa informovali o podnikateľských stratégiách umožňujúcich prekonanie krízy, o technológiách ako napr. RFID, inovatívnych koncepciách služieb pre zákazníkov, rastúcich trhoch, akými sú napr. Turecko, Brazília či Chorvátsko, alebo o tzv. zelenej logistike. „Fóra poskytli brandži nielen informácie, ale aj cenné impulzy. Tak napríklad teraz sa začína chápať zelená logistika ako skutočná výzva,“ vysvetlil prof. Dr. Ume Clausen, riaditeľ Fraunhoferovho ústavu pre materiálové toky a logistiku. Ďalší, 13. ročník prestížneho veľtrhu Transport logistic sa bude konať opäť o dva roky, v máji 2011.

APL

Zdroje: MMI, firmy, Fraunhofer, IATA, ADV

Foto: MMI

TNT Express s certifikátom TAPA

Slovenská pobočka TNT Express sa podrobila certifikačnému auditu zameranému na plnenie bezpečnostných štandardov definovaných podľa TAPA A. Certifikačná spoločnosť SGS (Systems Certifications Services) udelila spoločnosti certifikát, osvedčujúci splnenie požiadaviek vypracovaných asociáciou TAPA (Transported Asset Protection Association) na prídelenie klasifikácie A. „TAPA A reprezentuje najvyšší bezpečnostný štandard v medzinárodnej preprave,“ približuje normu riaditeľ pre prevádzku a bezpečnosť Pavel Švanyga. „Akreditácia poskytuje našim klientom dôveru, že TNT Express spĺňa všetky bezpečnostné opatrenia týkajúce sa prepravy nákladov a dokáže im poskytnúť bezpečnú a spoľahlivú sieť na prepravu a skladovanie zásielok vysokej hodnoty.“

TS

Efektívne využitie nadstavieb

Nový systém efektívneho plánovania toku tovarov vyvinuli spoločne brémsky Inštitút pre výrobu a logistiku BIBA, Univerzita v Brémach a DHL. Takzvaný „yellowbox“ inštalovaný v nadstavbe pomocou technológie rádiových frekvencií identifikácie (RFID) prenáša informácie o jej polohe a komunikuje s centrálnym systémom, čo umožňuje naplánovať prepravné trasy tak, aby sa maximálne využila kapacita nadstavieb. Súčasťou systému je aj špeciálne navrhnutý softvér, ktorý zohľadňuje aj ďalšie logistické parametre a je napojený na systém plánovania preprav. Pozitívnym vedľajším efektom je zníženie prepravných nákladov a aj redukcia emisií CO₂.

MJ

Lietadlo ČSA vo farbách SkyTeamu

České aerolinie predstavili lietadlo vo farbách globálnej leteckej aliancie SkyTeam. Strieborný stroj ATR 42 s tmavomodrými chvostovými plochami a logom aliancie je na zadnej časti trupu ozdobený vlnkou – symbolom SkyTeamu. Deväť hlavných dopravcov v aliancii sa zaviazalo, že jej farby poniesie aspoň jedno lietadlo z ich flotily. Realizovali to už napríklad Delta Air Lines a Aeroméxico.

IV

Premeny automobilového priemyslu

Výskum a vývoj ako strategický faktor je v strednej Európe stále rozvinutý iba slabou

Kadiaľ išiel a kadiaľ ďalej pôjde vývoj rozhodujúceho priemyselneho odvetvia v našom regióne.

Obdobie od konca druhej svetovej vojny podnes môžeme z hľadiska automobilovej výroby rozdeliť na dve obdobia. Prvých tridsať rokov charakterizovala prestavba výroby z vojnovy vyžadovaných ťažkých a veľkých automobilov na automobily „pre každého“. Vznikla veľká pestrosť, keďže mnohonárodná Európa mala desiatky automobilových výrobcov. Na prelome 70. a 80. rokov minulého storočia (Európa mala vtedy kapacitu výroby viac ako 15 miliónov automobilov za rok) sa začínajú rozsiahle diskusie o tzv. „slonoch a zajacoch“ – teda o veľkých a malých, aj z hľadiska rýchlej reakcie na meniacu sa situáciu. Pomaly sa začína globalizácia. Druhých tridsať rokov (cca po r. 1980) je poznačených úspechom japonských výrobcov a ich metód. Okrem iného sa prehľbuje del'ba práce medzi finálnymi výrobcami a ich dodávateľmi. Z hľadiska výroby – automobilu – sa prechádza od jeho chápania ako stroja s tisíckami (viac ako 20 000) komponentov k presadzovaniu tzv. platforiem, kde pod rôznymi „klobúkmi“ je aj 80 % rovnakých dielov, systémov a modulov.

Vývoj u nás

V strednej Európe vznikla podobná výrobná štruktúra – od výroby osobných automobilov, motocyklov, autobusov, traktorov až po malé i väčšie úžitkové automobily. Obnova hospodárstva, výstavba sídel a infraštruktúry prinášajú postupný rast. Jeho tempo je však pomalšie a dôsledky obmedzeného trhu, zlej filozofie i chybných rozhodnutí „kto, kde, kedy, ako, pre koho“ znemožňujú konkurencieschopné riešenia.

Ako ukazujú skúsenosti z minulých 15 rokov, na zručaninách starej priemyselnej výroby sa dá postaviť nová, ale „rozpuštit“ a potom stavať novú vedecko-výskumnú základňu je komplikovanejšie. Podmienky si vyžadujú rýchlu reakciu, systémové vplyvy. Súvislosti však jednotlivci ťažko vnímajú a tímy (najčastejšie ad hoc) vytvárame až potom, keď sa niečo stane... Zatiaľ slabé a nepripravené firmy reagujú ešte pomalšie. Investície do

ľudí rieši skôr infraštruktúra štátu či regiónu – ide najmä o udržanie človeka v sídle. No táto investícia nemá znaky pokrokovosti; je skôr sociálna, lebo viac získava jednotlivec. Spoločensky je to teda náhľad z pozície budovania „systému starostlivosti o človeka“ a ten ešte v našich firmách neprenikol cez prioritu „systému rozvoja pracovnej sily“.

Inovácie a výroba

Slovensko sa už môže porovnávať s partnermi v rámci veľmi aktívneho zoskupenia štátov – EÚ. Európska únia veľmi precízne vyhodnocuje úroveň investícií do vedy a výskumu (VaV) v jednotlivých brandžiach a štátoch. Pripomenieme, že v roku 2005 v EÚ 1 000 najväčších spoločností investovalo do VaV spolu 112,9 miliardy € a 1 000

„naj“ spoločností mimo EÚ – 257,7 mld. €. Top 50 spoločností EÚ investovalo dovedna 80 miliárd € (70 % všetkých investícií v EÚ). A z celkových investícií bolo v EÚ najviac investícií práve do autosektora (23 %), podiel farmaceutického priemyslu a biotechnológií bol 17 %, IT sektor mal podiel 15 %, chemický priemysel 6 % atď.

a) Medzi top 15 investormi do VaV bolo v roku 2005 šesť spoločností z automobilového priemyslu (v zátvorke poradie v Európe) – Mercedes (1), VW (4), BMW (7), Bosch (8), Renault (13) a PSA Peugeot Citroën (14). Týchto šesť spoločností v roku 2005 spolu investovalo do výskumu a vývoja komponentov a celých automobilov (popri ich dodávateľoch) vyše 20 miliárd €. Je len na ponuke, podmienkach a ľuďoch, kde sa výsledky VaV realizujú.

b) Projektovo orientovaných ľudí (inštitúcie, tímy, jednotlivci) v tejto oblasti na Slovensku máme pomerne málo. Výskum a vývoj čaká v strednej Európe (po etape rozvoja výroby) väčšie oživenie práve teraz. Podmienky pre

Nová priemyselná výroba nahradí starú rýchlo, ale „rozpuštit“ a potom znovu budovať vedecko-výskumnú základňu je komplikovanejšie.

VaV sú náročné, budujú sa zdĺhavo. Ale aj na Slovensku máme jednu zložku globálnej spoločnosti, ktorá v oblasti výskumu a vývoja za tri – štyri roky vytvorila pracovisko a rozšírila tam počet inžinierov desaťnásobne.

c) Podľa odseku a) nie je teda vôbec náhodné, že Mercedes, VW i PSA oznámili v roku 2008 u nás a v našom okolí ďalšie investície. Boli pripravení a konajú...

Preverenie schopnosti veľkých

Veľkí i malí, „slony“ i „zajace“ sa potrebujú živiť denne. Na európskom kontinente sú prejavy dnešných otrasov odlišné od tých

ale nie v Európe. V tom čase začali prinášať výsledky vopred investované prostriedky v strednej Európe (do výroby, podpory obchodu a služieb).

■ V desaťročí po r. 2000 je tak priemerná potreba predaných nových automobilov vyššia (vyšie 14,5 milióna ročne) ako najväčší ročný predaj v predchádzajúcom desaťročí.

■ Desať nových členských štátov EÚ je schopných novo registrovať podstatne menej z ročnej produkcie ako vedúce štáty EÚ.

■ Európsky predaj je veľmi závislý od nemeckého trhu. Je to aj napriek tomu, že Európa je schopná predávať ročne mimo svojho teritória asi 6 miliónov automobilov

videoprehrávač integrovaný v sedadlách pre spolucestujúcich, ale v rodinných dovolenkových automobiloch to možno očakávať...

Trendy pre blízku budúcnosť

Z krátkodobého pohľadu možno určiť niekoľko hlavných trendov v európskom automobilovom priemysle.

1. Minimalizácia: Menšie produkty budú menej náročné na materiál a aj na spotrebu pohonných látok. Medzi konštruktérmi, obchodníkmi, pre osvetu a verejnosť sa bude o najpopulárnejšom stroji – automobile – viesť diskusia na tému menšie vozidlo; bude menej sedadiel v automobile, optimalizovaná výbava, prispôsobený pohon. V mestských automobiloch je dôvod na urýchlenie využívania elektromotorov (napr. elektricykle, hybridné pohony, vodíkové aplikácie).

2. Posilnená jedinečnosť: Nastupuje zmena vzťahu k zákazníkom. Dnes prevažuje metóda predaja podľa ponuky zákazníkovi, ktorú kopirujú všetci – od zástupcov výrobcov malých automobilov až po dodávateľov veľkých áut. Cieľové skupiny (vek, povolanie, prvé auto, teritórium, kúpyschopnosť) bude potrebné zmeniť. Dominantné bude to, čo skutočne v aute zákazník potrebuje a bude primerane využívať... Ved' rodinu vozia 25- až 65-roční, na chatu jazdia tiež temer všetci, bývame zväčša v jednogeneračných bytoch...

3. Spolupráca: Deľba práce a externé profesionálne služby sú nevyhnutnosťou. Malí aj veľkí budú podstatne viacej spolupracovať napr. cez spoločných dodávateľov aj s konkurenciou. Náročné riešenia sú málokedy lacné a v stratégii „Global Best“ iné ako najlepšie riešenie nie je predajné.

4. Schopnosť „liezť po strome“: Vedieť nájsť tých, ktorí vidia ďalej a ukážu správnu cestu. Rýchla (lebo očakávaná) reakcia na zmenu podmienok – pred reakciou konkurencie – je už nevyhnutnosťou.

Poznámka: V Bratislave bude koncom júna 12. európsky automobilový kongres. Tam sa stretnú odborníci, od ktorých očakávame nové riešenia pre výrobky, ktoré obdivujeme – moderné a efektívne automobily.

Ján Lešinský

Ilustračné foto: TASR

Investície do ľudí rieši infraštruktúra štátu či regiónu – no táto investícia je skôr sociálna.

v Amerike či v obrovskej Ázii. Vyplýva to aj z „fázového“ posunu vývoja – v Severnej Amerike v prvých 50 rokoch minulého storočia bolo 80 % všetkej výroby a parku automobilov, Európa až v druhej polovici storočia dobudovala svoje zdroje a začala hrať významnú rolu a teraz sa derú do popredia ázijské štáty – najmä Čína a India – a dva svety blízke rozvinutým krajinám – východ Európy a Južná Amerika. Stredná Európa (SE) môže ťažiť z dvoch momentov:

a) SE bola v ostatných desiatich – pätnástich rokoch schopná 5-násobne zvýšiť svoje kapacity. Má najmodernejšie výrobné závody, nie je zatažená neproduktívnymi činnosťami – administratívou, skladmi a veľkými počtami pracovníkov s jednou orientáciou na malom priestore.

b) SE má výhody demografickej polohy – logistické náklady dodávateľov na dovoz materiálov pre výrobu, dovozu do montážnych závodov i rozvozu hotových automobilov vo všetkých smeroch nie sú osobitným problémom.

V rámci kontinentálnej deľby práce možno očakávať, že v západnej Európe bude v tomto období prebiehať (resp. dobiehať) prestavba skôr vybudovaných kapacít na moderné závody – z hľadiska organizačného, z hľadiska infraštruktúry i z hľadiska ľudských zdrojov. Nepopulárnosť technického zamerania u mládeže, vysoká nezamestnanosť mladistvých (až 15 %) a obavy zo sociálnych problémov prinášajú potrebu komplexného riešenia výrob až po riešenie otázky „urob alebo kúp“.

Súčasnoscť v Európe

■ V tomto desaťročí nastal, počnúc rokom 2000, pokles potreby automobilov vo svete,

(a pritom nakupuje 4 milióny ročne z iných častí sveta).

Rozšírenie Európskej únie ustálilo správanie troch najväčších skupín – koncernov VW a PSA a japonských značiek. Všetky majú niekoľko výrobných lokalít už so „štitlou“ výrobou, majú veľmi dobré výsledky vlastného výskumu a vývoja, sú schopné rýchlo realizovať zmeny aj globálne. A to aj pod tlakom noriem a predpisov, ako aj zmien vo finančných službách. Veľké výrobné kapacity po celej EÚ im umožnia aj to, čo je už jasnou nevyhnutnosťou – reštrukturalizovať západné výrobné závody na obraz nových – stredo-európskych – kapacít, a to za behu, s inými typmi.

Aj pod vplyvom investícií do vedy a výskumu

Rozšírenie EÚ stabilizovalo skupiny VW, PSA a japonské značky v Európe; karty miešajú ďalší európski a kórejskí výrobcovia.

mu a z toho vyplývajúcej nových investícií do výrobných kapacít sa do konca tohto desaťročia očakávajú najväčšie zmeny „v strede poľa“ výrobcov, ktoré predstavujú ostatné európske skupiny a kórejské značky. Z hľadiska výroby nebude verejnosť chcieť multifunkčné vozidlá s veľkou spotrebou paliva a rozmermi. Do práce („každodenné“ kritériá) bude majiteľ jazdiť inými vozidlami ako na víkend („týždenné“ kritériá) alebo na dovolenku („polročné“ či „ročné“ kritériá). Napríklad auto určené na cestu do práce pre jedného človeka istotne nebude mať

Tesla Roadster a Smart

Daimler a Tesla: ťah na elektromobily

Daimler AG získal podiel takmer 10 % v americkej spoločnosti Tesla Motors Inc., ktorá je jediným výrobcom predávajúcim v Severnej Amerike a Európe elektromobily s dlhým dojazdom. Daimler a Tesla spolupracujú na vývoji akumulátorov pre prvých zhruba tisíc áut druhej generácie Smart Fortwo s elektrickým pohonom. Majú sa vyrábať v Nemecku od konca roku 2009 a určené sú pre špeciálne projekty ako e-mobility Berlin alebo e-mobility Italy. Daimler zároveň spúšťa malosériovú výrobu vozidla Mercedes-Benz triedy B s pohonom na palivové články. A v roku 2010 predstaví prvý Mercedes-Benz s čisto elektrickým pohonom čerpajúcim energiu z akumulátora.

Tesla vyrába Roadster – jediné vozidlo s pohonom využívajúcim akumulátor, navrhnuté špeciálne na dlhé vzdialenosti (vyše 300 km), so spotrebou menej ako 1 l/100 km. **IM**

Trieda R Grand Edition

Mercedesy triedy R sa popri všetkých motorizáciách a rázvoroch (aj verzie BlueTEC) dodávajú aj ako variant „Grand Edition“ s osobitne extravagantnou výbavou. Súčasťou tohto modelu, ktorý bude k dispozícii od jesene 2009, sú napríklad exkluzívne 20-palcové kolesá s dvojfarebnými diskami AMG, ako aj modré termoizolačné sklá na celom vozidle. Osobitný vzhľad vozidla dopĺňajú bixenónové svetlomety s dynamickým osvetlením zákrut a s usmerňovaním osvetlenia pri odbočovaní, svetlá denného osvetlenia s technikou LED a pochrómovaným lemovaním, ako aj zadné svetlá s tmavým športovým vzhľadom.

Peugeot je dvojka v SR

Aj vďaka šrotovnému sa automobily značky Peugeot v rámci predajov za obdobie január až apríl 2009 stali druhou najpredávanejšou značkou na Slovensku. Automobily tejto značky dosiahli na slovenskom trhu 9,35-percentný podiel. Spolu sa predalo 2 532 automobilov, pričom 80 až 90 % sa predalo za hotovosť.

Zavedenie šrotovného hodnotí spoločnosť ako pozitívny krok. Privítala by aj uvedenie

tretej vlny, ktorá by možno už nebola až taká rozsiahla, ale umožnila by plynulejšie zmierniť pokles predaja pre bežných klientov vrátane firiem. **OR**

Nissan NV200 nastupuje

Na autosalóne v Barcelone mal premiéru Nissan NV200 vo verzii dodávke a kombi sa vo väčšine európskych krajín začne v októbri 2009. NV200 využíva inovatívne nápady, pomocou ktorých dosahuje najväčší nákladový priestor vo svojej triede. Aj keď vonkajšia dĺžka vozidla nepresahuje 4,4 m, vnútorná dĺžka

batožinového priestoru dodávky verzie je viac ako 2 m (2 040 mm). Vďaka pohonu prednej nápravy a spôsobu zavesenia zadnej nápravy môže nákladový priestor poňať naraz až dve štandardné europalety. Jeho objem je 4,1 m³, maximálne užitočné zaťaženie je 771 kg. **PŠ**

Prius tretej generácie

Spoločnosť Toyota Motor v máji slávnostne uviedla na trh vylepšený model hybridného auta Prius. Vozidlo, ktoré popri benzínovom motore využíva aj elektrické články, predstavil výkonný viceprezident firmy a vnuk jej zakladateľa Akio Toyoda. Automobilka už podľa neho registruje 80 000 objednávok a plánuje predáť na celom svete 300 000 až 400 000 týchto vozidiel ročne. V USA bude stáť 22 000 USD (asi 16 300 eur).

Šrotovné podporilo predaj

Počet registrácií nových osobných a malých nákladných automobilov do 3,5 tony v máji stúpol medziročne o 17,39 %, a to na celkovo 9 592 vozidiel. Informovalo o tom Združenie automobilového priemyslu (ZAP) SR. „Aj v máji tak pokračoval rastový trend, ktorému pomáha tzv. šrotovné zavedené po rapidnom poklese odbytu začiatkom roka,“ vysvetľuje ZAP SR. Za január až máj bolo zaregistrovaných 36 678 áut, čiže o 6,50 % menej ako za rovnaké mesiace vlani. Rast odbytu o 25,58 %, ktorý vznikol po prvom kvartáli, sa opäť znížil. Poradie najžiadanejších značiek po prvých 5 mesiacoch: Škoda (trhový podiel 15,64 %), Peugeot (9,07 %), Kia (8,52 %), Renault (7,74 %), Citroën (6,82 %), Volkswagen (5,26 %), Suzuki (5,24 %), Fiat (5,00 %), Ford (4,87 %) a Hyundai (4,79 %). **TA**

Mitsubishi uspelo v írskom tendri

Mitsubishi Motors vyhralo s vozidlom Pajero tender na dodávku 320 áut pre ozbrojenú silu Írska. Vozidlo s pohonom všetkých štyroch kolies dosiahlo najlepšie výsledky v oblasti výkonu, všestranosti a hodnoty.

Vozidlá budú využívané pri plnení úloh spojenských s asistenciou civilným zložkám, ako je napr. eskorta pri prevoze peňazí či väzňov. Budú nasadzované aj v rámci mierových operácií v zahraničí, napr. ako hliadkové či komunikačné vozidlá.

Nová malá škodovka

Ofsetový program BAE Systems obohatil produkciu GeWiS Slovakia

Dodávateľ špičkových autodieltcov z Handlovej sa angažuje aj vo vzdelávacích programoch

Jazdíte na aute Kia Cee'd alebo Hyundai i30? V prevodovke asi má hriadeľ od výrobcu z Hornej Nitry. Jeho súčiastky nájdete aj vo volkswagenoch, mercedesoch či jaguároch.

Nenápadná výrobná hala na kopci na okraji Handlovej hostí prevádzku, ktorá sa svojou úrovňou zaraďuje do pomyslenej prvej línie globálneho technického a technologického rozvoja profilujúcej našu civilizáciu. Sú tu tie najpresnejšie obrábacie stroje a najlepšie meracie a kontrolné technológie, aké sa dajú pre potreby sériovej výroby na planéte zohnať. Slovenská dcéra nemeckej GeWiS Drehteilfertigungs GmbH (s centrárou v bavorskom Adelsriede) už za takmer dve desaťročia expanzie prerástla materskú spoločnosť počtom zamestnancov i objemom produkcie. A práve takéto úspešné firmy vyhľadávajú britský nadnárodný letecko-zbrojársky koncern BAE Systems, aby ich zahrnul do svojich sofistikovaných ofsetových schém a dlhodobej strategickej spolupráce.

Ofset medzi autami a lietadlami

Zadávanie ofsetových programov, ktorých cieľom je o. i. aj zvyšovanie zamestnanosti v ekonomicky slabších regiónoch Slovenska, vyplýva zo záväzku BAE Systems ako dodávateľa komplexného komunikačného systému MOKYS pre Ministerstvo obrany SR.

„Sme radi, že sa nám na Slovensku podarilo nájsť také kvalitné spoločnosti ako GeWiS, ENL, Strojkov Košice a ďalšie, ktoré majú veľmi dobré zázemie a obrovský potenciál do budúcnosti. To nám najmä v súčasnej kríze pomáha výrazne znížiť riziká a naplňovať naše záväzky,“ uviedol pre médiá riaditeľ pre rozvoj priemyslu a obchodu BAE Systems John Rossall.

V prípade firmy GeWiS je súčasťou ofsetovej schémy ešte koncern Eaton, ktorý je na jednej strane globálnym dodávateľom zariadení a systémov pre BAE Systems a letecký priemysel všeobecne a zároveň produkuje autodieltce pre svetových výrobcov. Vyrobiť ich nie je jednoduché – vyžadujú okrem špeciálnych materiálov aj špičkové obrábacie technológie a následnú precíznu kontrolu; handlovská firma však od začiatku stavila na vysokú

kvalitu. A goodwill získaný za roky pôsobenia v brandži zúročuje práve teraz, v recesii. V čase, keď iným výroba klesá, GeWiS pokračuje v raste. „Za posledné tri – štyri mesiace sme rozbehli výrobu 160 nových artiklov,“ informuje konateľ a spolumajiteľ firmy Wilhelm Strobel. Prostredníctvom veľkých subdodávateľov sa výrobky so špičkovou kvalitou z Handlovej presadili aj v produkcii spoločností Volvo, Caterpillar, John Deere či Siemens. Okrem

kvality, dobrého mena a bezchybného plnenia zákaziek je kľúčom k úspechu v ťažších časoch silná finančná báza firmy. Aj vďaka nej sa sem presúvajú výrobné programy od menej stabilnej konkurencie a v Handlovej stále rátajú aj s ďalším prijímaním pracovníkov.

Podpora vzdelania

GeWiS založili Gerhard a Wilhelm Strobelovci v roku 1979, na Slovensku začali vyrábať v roku 1991. Prečo práve tu? „Ludí z prievdzského regiónu sme zamestnávali u nás v Nemecku od roku 1988 a mali sme s nimi dobré skúsenosti,“ vysvetľuje W. Strobel. „Po páde železnej opony sme si povedali, že nebudeme voziť pracovnú silu zo Slovenska k nám, ale že ju zamestnáme tam, kde je.“ Pociťovali však aj prekážky, medzi ktoré patrila nevhodná kvalifikačná štruktúra obyvateľov pôvodne najmä banického kraja. Ďalším problémom

bola celková úroveň slovenského odborného školstva, ktoré podľa majiteľov spoločnosti nedostatočne pripravuje absolventov na prax a trpí aj nedostatkom moderného vybavenia. V tomto poznaní má korene angažovanosť firmy v oblasti vzdelávania.

GeWiS dnes aktívne spolupracuje s odbornými školami v regióne. Ich študenti a učni majú možnosť vykonať vo firme odbornú prax, ako aj konzultácie, exkurzie, seminárne práce. Spoločnosť podporila aj zahraničné študentské stáže v rámci programu Leonardo. Významná je aj priama materiálna pomoc školstvu; GeWiS a BAE Systems spoločne zabezpečili pre tri stredné školy v Handlovej a Prievidzi dodávku 50 počítačov s prislúšenstvom, ktorými vybavili 4 počítačové učebne. Významným prvkom firemnej rozvojovej stratégie GeWiS-u je aj vlastné centrum vzdelávania, v ktorom si zvyšujú kvalifikáciu špecializovaní robotníci (najmä v oblasti CNC obrábania), ale aj manažéri a zástupcovia o jazykové kurzy – tiež nevynímajúc robotníkov. „Naše firemné ciele môžeme dosiahnuť len s motivovaným, uvedomelým a vzdelaným personálom,“ tvrdí W. Strobel.

Strategický pohľad

„Spolupracujeme s množstvom firiem na celom svete,“ doplnil J. Rosall. „A často vidíme, ako zahraničný investor príde do regiónu, využije miestny potenciál ľudských zdrojov a tým to pre neho končí. To, čo vidíme tu, nás však veľmi teší – teda to, že nemecký manažment preniesol veľký diel zodpovednosti na miestnych ľudí a investuje množstvo prostriedkov a času aj do činnosti mimo svojho hlavného biznisu.“

BAE Systems považuje spoluprácu s technologicky vyspelými podnikmi strednej veľkosti za významnú a perspektívnu súčasť svojho pôsobenia na trhu. „Súčasťou každej silnej ekonomiky na svete je rozvinuté prostredie malých a stredných podnikov, ktoré často tvoria jej chrbtovú kosť,“ uviedol riaditeľ pre rozvoj priemyslu a obchodu. „GeWiS je práve taký stredný podnik, ktorý stojí na pevných nohách a disponuje špičkovými technológiami, ktoré si vyžadujú vysokú mieru zručnosti. Želáme si, aby Slovensko aj celý región malo v budúcnosti viac takýchto firiem, aby základy jeho ekonomiky boli čo najpevnejšie.“

Juraj Filin

Napriek hospodárskej kríze slovenské poisťovníctvo rastie

Trh má potenciál najmä v životnom poistení

Poisťovací trh na Slovensku sa vyznačuje silnou koncentráciou – dve najväčšie poisťovne vymeriavajú polovicou predpísaného poistného.

Slovenský poisťovací trh je jedným z najmenších v Európe; náš podiel na celkovom predpísanom poistnom predstavuje necelých 0,15 percenta. V tejto súvislosti možno pripomenúť, že až na výnimky sú všetky poisťovne na Slovensku dcérskymi spoločnosťami veľkých európskych poisťovateľov. Poisťovací trh u nás sa vyznačuje silnou koncentráciou, keď dve najväčšie poisťovne vymeriavajú polovicou predpísaného poistného. Napriek tomu ide o trh rozvinutý, dynamický a vysoko konkurenčný, s diferencovanými produktmi a pružnosťou v cenách a podmienkach produktov. Úspešne tu pôsobia aj stredné a menšie poisťovne, ktoré nevýhodou menšej veľkosti a redšej obchodnej siete kompenzujú pružnou obchodnou politikou, marketingom, špecializovanými produktmi a dobrou individuálnou prácou so sprostredkovateľmi.

Európska tendencia

Napriek tomu, že posledné štyri mesiace minulého roka už boli v znamení krízy finančných trhov, slovenské poisťovne neboli bezprostredne zasiahnuté. Možno to pripísať konzervatívnemu investovaniu prostriedkov technických rezerv, ale i legislatíve a dohľadu, ktoré k nám zabránili preniesť dôsledky strát zahraničných materských spoločností – tie spravidla utrpeli straty z investícií. Podľa neauditovaných údajov NBS v roku 2008 predpísané poistné v životnom poistení vzrástlo o 15,7 percenta a dosiahlo 33,32 mld. Sk (tabuľka). Bol to o 3,2 percentuálneho bodu rýchlejší rast ako v prípade predpísaného poistného v neživotnom poistení. Blížime sa k stavu vo vyspelých krajinách, kde životné poistenie tvorí asi dve tretiny celkového poistenia. Rastový potenciál životného poistenia na Slovensku sa odhaduje na trištvrte miliardy eur – k tomuto číslu sa došlo tak, že sa ako slovenský „cieľový stav“ bral pomer životného a neživotného poistenia v Rakúsku. Potešiteľný je náznak tendencie rastu kapitálového životného poistenia vo vzťahu

na to, že tento druh zmlúv má dlhodobú povahu, treba ich finálnu efektívnosť posudzovať až pri ich ukončení.

Poistenie a kríza

Kríza má, samozrejme, vplyv aj na slovenské poisťovníctvo, aj keď ho nepostihla primárne znehodnotením aktív či krachom niektorej poisťovne – ako sa to stalo viacerým veľkým i menším zahraničným finančným inštitúciám. Pád trhov zasiahol aj mnoho svetových poisťovní, pričom niekedy išlo aj o matky poisťovní etablovaných na našom území. Napriek tomu ani jedna z poisťovní, ktorým Národná banka Slovenska vydala povolenie na podnikanie, a teda podliehajú aj jej dohľadu, nebola priamo zasiahnutá a nemusela žiadať slovenskú vládu o finančnú pomoc. Tento pozitívny stav na Slovensku možno pričítať k dobrej prísnej regulácii poisťovníctva, ktorú má v kompetencii ministerstvo financií. Toto ministerstvo pripravuje zákony, ktoré regulujú poisťovníctvo a podľa ktorých musí každá poisťovňa v každom okamihu spĺňať podmienky na preukázanie svojej solventnosti a musí byť v každom

Poisťovací trh v SR je rozvinutý, dynamický a vysoko konkurenčný, s diferencovanými produktmi a pružnosťou v cenách a podmienkach produktov.

k investičnému životnému poisteniu. To považujeme za dôležité preto, lebo v investičnom poistení ide primárne o investovanie a až sekundárne o krytie rizika. Treba pripustiť, že investičné životné poistenie kríza zasiahla – spôsobili to krachy veľkých investičných spoločností najmä v USA, pád a stagnácia akciových trhov a hospodárska kríza ako taká. Na druhej strane, vzhľadom

okamihu schopná plniť všetky záväzky z poistenia. Na zabezpečenie tejto schopnosti musí vytvárať technické rezervy podliehajúce testu primeranosti, ktorý treba preukázať orgánu dohľadu nad poisťovníctvom. Tým orgánom je od roku 2005 Národná banka Slovenska. Podľa zákona o dohľade nad finančným trhom je cieľom dohľadu prispievať k stabilite finančného trhu ako celku, ako aj k bezpečnému a zdravému fungovaniu finančného trhu v záujme udržiavania dôveryhodnosti finančného trhu a ochrany klientov a rešpektovania pravidiel hospodárskej súťaže. Fakt, že na Slovensku zatiaľ žiadna z poisťovní nemala problém so solventnosťou alebo schopnosťou plniť svoje záväzky, svedčí o tom, že Národnej banke Slovenska sa podarilo poisťovací sektor udržať v rámci zákonných pravidiel.

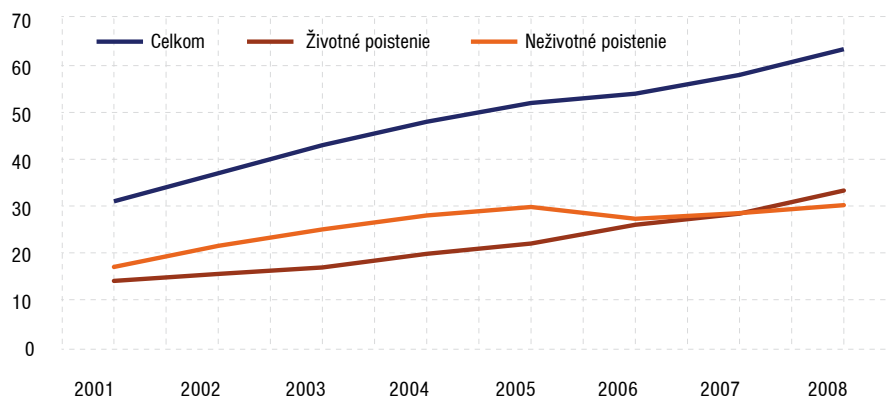
Predpísané poistné za rok 2008*

	(v mld. Sk)	(v mld. €)
Celkom	63,51	2,108
Životné poistenie	33,32	1,106
Neživotné poistenie	30,19	1,002
z toho: PZP MV	9,66	0,321

* Údaje (neauditované) sú zo zdrojov NBS

Vplyvy krízy tu však nepochybne sú. Klesol dopyt, firmy sa dostávajú do problémov s predajom tovaru a služieb a s financovaním; úspory potom hľadajú aj v poistnom. Podobne, aj v retaile sa ľudia snažia ušetriť. Na druhej strane, kríza vyvolala aj protitendenciu – viac sa myslí na budúcnosť, na finančné zabezpečenie pri možných budúcich problémoch či na ochranu majetku, ktorý po poškodení alebo zničení už nemožno nahradit' z bežných príjmov alebo úspor, tak ako v časoch prosperity. To však situáciu len zmierňuje a vôbec to nemožno porovnať s dopytom po poistení pred krízou. Niektoré

Predpísané poistné v SR – vývoj za posledné roky (v mld. Sk)

politikou prispôsobujú súčasnej situácii, ale zároveň sa aj pripravujú na obdobie hospodárskeho rastu. Kľúčovú úlohu má budovanie dôvery v poisťovne ako inštitúcie, ktoré klientovi pomôžu v najhoršom. V produktovom portfóliu nadobudli vyššiu váhu také produkty, ako je poistenie platobnej schopnosti či schopnosti splácať úver. Znovu sa oživil záujem o tzv. manažérske poistenia, t. j. o poistenia zodpovednosti manažérov a členov štatutárnych orgánov za nesprávne rozhodnutia.

JUDr. Jozefína Žáková

generálna riaditeľka Slovenskej asociácie poisťovní

Ilustračné foto: TASR

Ani jedna z poisťovní licencovaných v SR nebola priamo zasiahnutá krízou; je to vďaka prísnej regulácii vyžadovanej legislatívou.

dôsledky krízy sú ťažko zvrátne, napríklad pokles reputačného kapitálu v celej finančnej sfére či strata dôvery v isté formy kolektívneho investovania, ktoré ponúkajú aj poisťovne.

Rok 2009

Pokles hospodárskeho rastu, nižšie disponibilné príjmy firiem a domácností a obme-

dzenie ekonomických aktivít sa v tomto roku prejavujú aj na hospodárení poisťovní. Sú tu síce vládne opatrenia na stabilizáciu reálnej slovenskej ekonomiky, na obnovu rastu má však rozhodujúci vplyv rast dopytu v USA a v Európskej únii. Kľúč k obnove našej výkonnosti teda spočíva mimo nás. Poisťovne sa stratégiou, produktovou a obchodnou

GW090607

Podnikať bez poistenia znamená hazardovať

V období finančnej krízy sa manažéri musia oveľa viac zaoberať množstvom rizík, ktoré ohrozujú ich spoločnosti.

Čoraz dôležitejšie je vedieť odpovedať na otázku, ako firmu zabezpečiť pre prípad nepríjemných situácií, čoraz častejších živelných udalostí, požiarov či explózií a narastajúceho počtu krádeží.

Žiaden zodpovedný podnikateľ sa nemôže spoliehať na to, že sa mu takéto nepríjemné udalosti vyhnú alebo zostanú na úrovni, ktorú ľahko vykryje zo svojich finančných rezerv. Podnikať znamená aj riskovať – ale podnikať bez poistenia znamená hazardovať. Správne zvolenou kombináciou rôznych poistení firemného majetku či vozidlového parku však možno eliminovať riziká na minimum.

Poisťovňa Generali Slovensko ponúka podnikateľom široké portfólio poistenia firemného majetku, zodpovednosti za škodu

a poistenia motorových vozidiel. Pre zamestnancov zasa môže byť zaujímavým firemným benefitom skupinové poistenie osôb.

Súťaž pre všetkých firemných klientov

Generali Slovensko navyše pre klientov podnikateľskej siete vyhlásila súťaž, v ktorej sa hrá o balík peňazí vo forme marketingovej podpory, čo sa im teraz, v čase krízy, bude určite hodiť. Hodnota tejto marketingovej podpory je 22 222 €, čiže viac ako 669 000 Sk. Aby bol klient do súťaže zaradený, stačí, ak má v Generali Slovensko poistenie alebo si pois-

tenie uzavrie do 30. 11. 2009. Potom bude automaticky zaradený do žrebovania. Šance klienta na výhru pritom rastú v závislosti od výšky jeho predpísaného ročného poistného. Za každých začatých 222 € (6 687,97 Sk) predpísaného ročného poistného je klient zaradený do žrebovania jedenkrát. Veľké žrebovanie tejto súťaže sa uskutoční 7. 12. 2009.

Generali Slovensko patrí do prvej trojky najsilnejších univerzálnych poisťovní na slovenskom trhu. Pri príležitosti konferencie Business for the Future, organizovanej pod záštitou Asociácie finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov, získala Generali Slovensko ocenenie „Firma roka 2008“ v súťaži Hermes.

Viac informácií o produktoch Generali Slovensko získate na telefónnom čísle 0850 111 117, na www.generali.sk alebo navštívte jednu z vyše 150 pobočiek po celom Slovensku.

PR

Recesia oslabuje aj dátovú bezpečnosť bánk

Na zabezpečenie systémov vo svetových finančných inštitúciách sa vydáva menej

Úspornejšie rozpočty, nižšie morálne zábrany zamestnancov, ale aj menšia frekvencia prípadov v uplynulom období môžu vystaviť finančné inštitúcie zvýšenému riziku porušenia povinností na ochranu údajov.

Vyplynulo to z prieskumu spoločnosti Deloitte Touche Tohmatsu o úsilí globálnych finančných inštitúcií zabezpečiť informačnú bezpečnosť.

„Finančné inštitúcie môžu pre krízu začať šetriť peniaze krátením rozpočtov na informačné technológie a menšími investíciami do bezpečnostnej infraštruktúry,“ uviedol Mark Steinhoff, vedúci pracovník Deloitte v oblasti bezpečnosti finančných služieb a skupiny pre ochranu dôverných informácií. „Dôvera spotrebiteľov

resp. nedostatok zdrojov, predstavuje hlavné prekážky pri zabezpečovaní informačnej bezpečnosti, zatiaľ čo tretina uviedla, že nedostatok zdrojov je hlavnou príčinou nerealizovania projektov informačnej bezpečnosti. Útoky na bezpečnosť systémov, ktoré zneužívajú chyby ľudského faktora a porušovanie opatrení nepozornými a rozladenými zamestnancami, môžu byť významnou príčinou zlyhania informačnej bezpečnosti. Väčšina respondentov (86 %) potvrdila, že chyby spô-

teraz už v nich rastie obava z nekorektného správania sa zamestnancov. Viac ako tretina respondentov (36 %) vyjadrila obavu z takéhoto správania sa zasvätených interných zamestnancov, pričom iba 13 % má obavy z vonkajších hrozieb. Takmer šesť z desiatich účastníkov prieskumu (58 %) má obavy zo schopnosti ochrániť svoju organizáciu pred internými hackerskými útokmi.

„Výzvou pre bezpečnosť informačných technológií boli vždy inovácie hlavných IT systémov a ďalších potrebných elektronických zariadení a ochrana pred rafinovanosťou zločincov zameraných na finančné inštitúcie,“ pripomína M. Steinhoff. „Kým zmeny v nových predpisoch si môžu vyžadovať ďalšie investície, v roku 2009 by sa všetky inštitúcie mali zamerať na to, ako zachovať bezpečnosť svojej infraštruktúry a technológií.“

Pozor na sociálne siete

Respondenti uviedli, že najväčšie obavy naďalej majú z phishingu a pharmingu, hoci sa objavujú aj ďalšie techniky. Uvedené dve sa umiestnili na prvom mieste ako typ ohrozenia bezpečnosti zvonku, ktorý respondenti už zaznamenali (22 %). „Narastajúca obľúbenosť sociálnych sietí a rozšírenie mobilných médií ako USB kľúče, MP3 prehrávače a PDA majú za následok mimoriadne zaťaženie vnútornej a vonkajšej bezpečnosti. Zaujímavé je, že viac ako polovica finančných inštitúcií zúčastnených na prieskume dnes obmedzuje využívanie sociálnych sietí a systémov okamžitých správ (instant messaging),“ uviedol Marián Hudák, partner na oddelení riadenia podnikových rizík, Deloitte Slovensko.

Respondenti uviedli v oblasti bezpečnosti ako svoje najvyššie priority dodržiavanie bezpečnostných predpisov, riadenie prístupov overovania totožnosti, ochranu údajov a ochranu pred únikom informácií. Hlavnými motívmi pri ochrane dôverných informácií klientov sú regulačné požiadavky na túto ochranu (79 %) a obavy z poškodenia dobrého mena a značky (70 %). Prieskum Deloitte Touche Tohmatsu vychádzal z ankety medzi vedúcimi pracovníkmi v oblasti bezpečnosti z najväčších nadnárodných finančných inštitúcií, verejných i súkromných, z 32 krajín.

DTT
Foto: TASR

klesá. Je dôležité, aby finančné inštitúcie boli obozretné pri ochrane svojich údajov a rozdeľovaní právomocí, aby tak znížili riziko a možné ťažké následky porúch bezpečnosti. Pri riešení mnohých problémov v odvetvi by sa tento rok nemalo zabúdať na boj proti porušovaniu bezpečnostných opatrení,“ dodal.

Šetrenie na bezpečnosti

Kým 60 % respondentov potvrdilo, že ich rozpočty na informačnú bezpečnosť v roku 2008 vzrástli (väčšinou v rozmedzí 1 – 5 %), v roku 2009 sa rozpočty znižujú z dôvodu snahy obmedziť náklady. Viac ako polovica respondentov (56 %) uviedla, že krátenie rozpočtov,

sobené ľudským faktorom sú hlavnou príčinou zlyhania informačných systémov. Toto zistenie poukazuje na skutočnosť, že kým na jednej strane sú síce ľudia najväčšou hodnotou organizácie, na druhej strane sú však aj jej najslabším ohnívkom, a to najmä v ťažkých hospodárskych časoch. Neistota ohľadom pracovného miesta a zvýšený stres môžu mať za následok, že sa zamestnanci správajú ináč ako obvykle.

Obavy z útoku zvnútra

Kým za posledných dvanásť mesiacov ubudlo porušení vnútornej aj vonkajšej bezpečnosti vo finančných inštitúciách po celom svete,

Najlepšia istota je tá, ktorú nepotrebujeme...

Stavebné sporenie – šanca pre každého vyriešiť si bývanie

Bývanie patrí medzi naše životné priority. Veď miesto, kde bývame, je našim domovom, ktorému sme ochotní venovať nielen veľkú pozornosť, ale aj veľa financií. Ako ich bezbolestne získať či ušetriť, je otázka pre Ing. Ericha Feixa, člena Predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne, a. s.

Túžba po vlastnej streche nad hlavou je doslova neutíchajúcou potrebou každého z nás. Rovnako dôležité je, za čo túto svoju potrebu preniesť do reality. Čo by ste odporučili pri hľadaní odpovede na otázku, ako postupovať pri riešení financovania bývania?

V každom prípade odporúčam začať čo najskôr so stavebným sporením – a začať už pri deťoch. Čas je neúprosný, 5 či 6 rokov ubehne ako voda a začať sporiť vo chvíli, keď peniaze akútne potrebujete, je neskoro. Sporiť treba začať od momentu, keď viete, že môžete každý mesiac odložiť čo i len jedno euro. Plánovať dopredu patrí k podstate stavebného sporenia. Koniec koncov, aj na auto či dovolenku sporíme dlhšiu dobu a pri bývaní je to priam nevyhnutné. Všetko je len otázka priorit. Ak by si napríklad každý fajčiar každý

Erich Feix

menšie finančné zaťaženie. Odporúčam preto nejst „na doraz“. Sporiť je vhodné tak, aby mal človek vždy nejakú rezervu, najlepšie aspoň na dve – tri mesačné splátky, pre prípad straty zamestnania či zdravotných problémov. Stať sa môže čokoľvek.

Obozretnejší sú dnes nielen klienti, ale aj samotné banky. Ako je to v prípade Prvej stavebnej sporiteľne, a. s.?

Faktom je, že banky už neposkytujú úvery do výšky 100 % záložného práva. Obozretnejšie sú aj pri zisťovaní informácií o klientovi,

najmä pokiaľ ide o preverovanie jeho bonity, lebo tá je predpokladom jeho schopnosti splácať úver. Pri preverovaní údajov klientov, ktoré o sebe poskytujú, spolupracujeme so Slovak Banking Credit Bureau a Sociálnou poisťovňou. Klienti totiž dokážu byť veľmi „tvoriví“ a neraz zavádzajú banky nekorektnými informáciami. Teraz si už banka dokáže overiť pravdivosť klientom poskytovaných údajov, čo je veľkým prínosom nielen pre banku, ale aj pre klienta samotného, lebo je tak chránený pred prípadnou platobnou neschopnosťou. Ako v tejto súvislosti často opakujem – najlepšia istota je tá, ktorú nepotrebujeme.

Realitou súčasných dní je i fakt, že sa klienti – nie vlastnou vinou – dostanú do situácie, keď nie sú schopní splácať úver. Ako v takýchto prípadoch postupuje Prvá stavebná sporiteľňa, a. s.? Má vôbec klient nejakú možnosť?

Možnosti sú vždy. Často sa však klienti na nás obrátia až v čase, keď im už exekútor klope na dvere, a to je naozaj neskoro. Preto apelujeme na klientov, aby s nami začali o svojom probléme komunikovať čo najskôr – vtedy sa ešte dá veľa zachrániť. Ku každému prípadu pristupujeme individuálne a spoločne hľadáme to najvhodnejšie riešenie. Ako som už však povedal, čas je v tomto prípade najpodstatnejší.

Stavebné sporenie je v neposlednom rade aj výhodným produktom na zhodnotenie vkladov. V čom tieto výhody spočívajú?

Na jednej strane je to štátna prémie, na druhej dvojpercentná garantovaná úroková sadzba, ktorou sa úročia vklady i štátna prémie. Všetko spolu to môže stavebnému sporiteľovi priniesť skutočne zaujímavé zhodnotenie jeho vkladov. Zaujímavá je určite aj celková flexibilita stavebného sporenia prejavujúca sa v tom, že klient môže výšku svojich vkladov meniť, závisí to iba od jeho momentálnych možností.

Čo by ste povedali na tvrdenie, že stavebné sporenie je životná filozofia...

Skonštatoval by som, že je to naozaj tak, len ma mrzí, že to ešte stále platí najmä o štátoch západnej Európy. Veď vlastná strecha nad hlavou je nielen túžbou, ale aj nevyhnutnosťou pre každého z nás, bez ohľadu na to, v ktorej krajine žije. A stavebné sporenie je prostriedkom, ako túto túžbu a nevyhnutnosť zároveň zmeniť na realitu.

Snažíme sa naučiť obyvateľov Slovenska začať sporiť čo najskôr, tak ako je to vo svete už bežné. Som presvedčený, že každé dieťa by malo mať stavebné sporenie už od kolisky. S okrúhrou sumou na konte a s nárokom na stavebný úver by sa každému dieťaťu vstupovalo do samostatného života oveľa ľahšie.

PR
Foto: PSS

Začať sporiť vo chvíli, keď peniaze akútne potrebujete, je neskoro.

mesiac uložil ušetrené peniaze za cigarety, mohol by ich využiť na príjemnejšie a užitočnejšie záležitosti – a bývanie príjemnejšie a užitočnejšie rozhodne je.

Dnes však ľudia, vzhľadom na hospodársku krízu a z nej vyplývajúcu (ne)schopnosť zabezpečiť si dostatok zdrojov napríklad na splátky úverov, oveľa dôslednejšie zvažujú možnosti financovania bývania. Máte pre nich nejakú dobrú radu?

V zásade platí: čím viac nasporených prostriedkov – tým menší úver na kratší čas a tým

IBM Fórum 2009

Náklady malých a stredných podnikov na IT do roku 2013 celosvetovo dosiahnu, podľa odhadu analytickej firmy IDC, 674,4 miliardy dolárov. Vďaka budovaniu nových, ešte dynamickejších infraštruktúr zameraných na zníženie nákladov, zdokonalenie služieb a riadenie rizík budú môcť klienti lepšie reagovať a zvládnuť náročné úlohy dnešného globálne integrovaného sveta. Aj o tom sa hovorilo na tohtoročnej konferencii IBM Fórum 2009 pod názvom „Objavme spolu rozumnejšie riešenia pre váš biznis“, ktorá sa konala koncom mája v Bratislave.

Konferencia zameraná na zefektívnenie podnikania a na znižovanie nákladov prostredníctvom IT riešení predstavila v rámci jednotlivých sekcií stratégie na dosiahnutie týchto cieľov. Prvá sekcia prednášok bola zameraná na prezentáciu skúseností s dopadom ekonomickej krízy na firmy vo svete a na Slovensku a s tým spojené znižovanie nákladov pomocou harmonizácie finančných prostriedkov. Vyvrcholením bola panelová diskusia s poprednými predstaviteľmi finančného, priemyselného a IT sektora na Slovensku. Účastníci sa zhodli na tom, že kríza znamená príležitosť, ako zefektívniť chod a riadenie spoločností, a poukázali na prvé pozitívne náznaky ozdravovania trhov.

Druhá sekcia sa venovala konkrétnym riešeniam v oblasti znižovania prevádzkových nákladov spojených s optimalizáciou pomocou dátových centier, s efektívnou konsolidáciou serverov, softvérovými riešeniami, storage riešeniami a optimalizáciou IT procesov. V dnešnej dobe plnej zmien a príležitostí úspech či neúspech firiem často závisí od správnej implementácie.

Inteligentná infraštruktúra znamená zaoberať sa dôležitými otázkami, ako sú integrácia digitálnej a fyzickej infraštruktúry, potreba spravovať, uchovávať a analyzovať obrovské množstvá dát a zároveň znižovať plytvanie energiou, kapacitou dátových stredísk a výkonom serverov. Technológia takejto infraštruktúry pomáha riadiť a získať dôkladný obraz o narastajúcom počte aspektov v ich fyzickej infraštruktúre prostredníctvom inteligentných senzorov a analyzovať obrovské množstvo informácií. Zároveň smeruje k ekologickejšiemu a efektívnejšiemu riešeniu.

IBM

Slovenské firmy chcú efektívnejšie využívať IT

Väčšina firiem verí, že optimalizácia IT riešení môže viesť k zníženiu celkových nákladov.

Najčastejšie predpokladaným vplyvom hospodárskej krízy na investície do oblasti IT v podnikoch je obmedzenie nákupu nového hardvéru alebo softvéru a efektívnejšie využívanie technologických riešení. Vyplyva to z kvantitatívneho prieskumu, ktorý pre spoločnosť Microsoft pripravila agentúra TNS.

Len pätina opýtaných respondentov uviedla, že nepredpokladá dopad krízy na ich pôsobenie. Kríza podľa riadiacich a IT pracovníkov ovplyvňuje hlavne vnútorné rozhodovanie v podnikoch predovšetkým smerom k znižovaniu nákladov, následne k zvýšeniu produktivity a efektivity a k obmedzeniu rastových plánov. Za najdôležitejšiu prioritu pri investíciách do softvéru v čase krízy považujú dve tretiny podnikov pomer cena/výkon a až štyri pätiny respondentov uviedli, že technologické riešenia môžu pomôcť pri optimalizácii nákladov.

Kľúčové zistenia:

- 59 % respondentov sa zameralo na znižovanie nákladov vo firme a 32,7 % na zvýšenie produktivity alebo efektivity.

- Až 42,7 % respondentov chce efektívnejšie využívať svoje technologické riešenia.
- Pri rozhodovaní je pre 68,7 % respondentov na prvom mieste pomer cena/výkon.
- Štyri pätiny respondentov uviedli, že technologické riešenia môžu pomôcť pri optimalizácii nákladov.

Prostredníctvom správnej investície do IT prostredia je možné v konečnom dôsledku ušetriť veľkú časť nákladov. Schopnosť zabezpečiť si alternatívne zdroje financovania pre firemné projektové zábery a usporiť na správnom mieste môže byť v budúcnosti rozhodujúcou konkurenčnou výhodou.

„Investície do optimalizácie IT infraštruktúry môžu v čase krízy spoločnostiam dopomôcť dokonca i k rastu. Tie možno znížiť a zároveň s tým zvýšiť produktivitu práce, napríklad prostredníctvom integrovanej virtuálnej komunikácie,“ komentoval prieskum Peter Čerešník, generálny riaditeľ spoločnosti Microsoft.

MS

Mininotebook pre každého

Kým Nissan uvádza na trh dodávku NV200, jeho krajanke Toshiba uviedla na trh nový mininotebook NB200 vybavený displejom s uhlopriečkou 10,1" (25,6 cm) a s rozlíšením 1 024 x 600 bodov.

Tento ľahko prenosný mobilný spoločník zaujme dizajnom s matným textúrovaným povrchom v saténovo-hnedej farbe, ako aj netradičnou tlačidlovou klávesnicou. Cieľom výrobcu bolo vybaviť prístroj čo najjednoduchším pripojením k okolitému svetu. Výsledkom je, že NB200 má Wi-Fi, Bluetooth, tri USB porty a disponuje aj čítačkou pamäťových kariet.

So šesťčlánkovou batériou vydrží fungovať až 9 hodín. Na náš trh sa bude dodávať s operačným systémom MS Windows XP. Pretože sledovanie filmov a počúvanie hudby patrí k najobľúbenejším spôsobom využitia mininotebookov, NB200 možno dodatočne vybaviť externou 24x DVD mechanikou s hmotnosťou len 382 g a výškou 18 mm napájanou cez USB port. Komu

nestačí displej 10,1", môže využiť ďalší doplnok – LED projektor F10 s rozlíšením SVGA. Ten váži len 650 g a umožňuje premietiť obraz s uhlopriečkou až 60" (152 cm). Odporúčaná cena je 385 EUR bez DPH/458 EUR vrátane DPH.

RŠ

Správne vybrané IT systémy pomáhajú firme ustáť búrky

Enterprise Performance Management a Business Intelligence na pomoc efektívnemu riadeniu

Spoločnosti neustále hľadajú spôsoby, ako zvýšiť efektívnosť a výkonnosť svojho biznisu.

V období krízy sa firmy snažia „utriasť“ a konsolidovať. Znamená to zmeny v ich štruktúre, rozhodovaní, strategických zámeroch, investíciách či obchodnom modeli. Ustáť tieto zmeny, zdokonaľovať obchodné procesy či objavovať nové príležitosti a získať tak náskok pred konkurenciou, sú pre manažérov skutočnou výzvou. Vhodne zvolené softvérové riešenia môžu výrazne pomôcť.

Stratégia vs. realizácia

Mnoho firiem dnes zápasí s napĺňaním svojich cieľov, a to aj napriek tomu, že sú dobre zafinované a nastavené. Napĺňanie a realizácia firemnej stratégie predstavuje jednu z najväčších výziev, ale aj príležitostí v dnešnom svete biznisu. Vyžaduje si účinnú koordináciu rozhodnutí a aktivít všetkých zložiek organizácie, a to tak na úrovni riadenia, ako aj na úrovni zamestnancov.

Pre napĺňanie cieľov je dôležité, aby zamestnanci vedeli, akú rolu zohrávajú ich čiastkové úlohy v procese, chápali ciele manažmentu a boli s nimi stotožnení a motivovaní. Samozrejme, táto koordinácia musí odrážať ciele, hodnoty a priority podnikania. Úspešne realizovať stratégiu si vyžaduje viac ako iba ujasnenie si strategických cieľov a ich komunikáciu.

Dôležité je prispôbiť stratégiu aj informačné prostredie, resp. budovať ju s prihliadnutím na dané možnosti informačného prostredia. Nie vždy sú totiž existujúce systémy schopné zvládnuť nároky, ktoré strategické myslenie manažérov kladie.

Nesúlada medzi stratégiou a jej realizáciou dokážu účinne zmierniť alebo úplne eliminovať vhodne zvolené softvérové nástroje z oblasti Enterprise Performance Management. Inteligentné nástroje a služby poskytujú ucelený pohľad na informácie, s dôrazom na ich správnosť, presnosť a včasnosť, pomáhajú spoločnostiam zlepšovať strategické plánovanie, zjednodušiť rozpočtovanie a prognózovanie. To umožňuje prijímať kvalitné rozhodnutia a realizovať firemnú stratégiu. Softvér pomôže odhaliť problémové oblasti, čo ich pomôže odstrániť, prípadne sa im vyhnúť v budúcnosti.

Od intuície k inteligencii

Zdôrazňovať, že presné a včasné informácie majú dnes strategickú hodnotu, je asi zbytočné. Ich skutočná hodnota však závisí od toho, do akej miery ich dokážeme využiť. Riadiť organizáciu kvalitne a pritom byť konkurencieschopný je veľkou výzvou, najmä v neistých časoch. Bez adekvátnej tech-

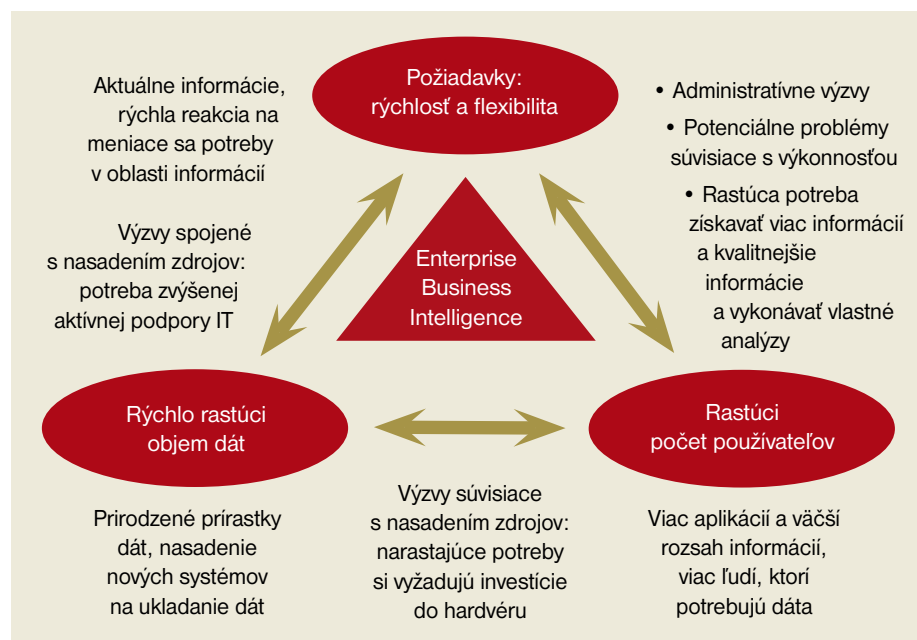
nologickej podpory je to však čoraz ťažšie. Komplexné softvérové nástroje pomáhajú riadiť informácie, umožňujú zvyšovať kvalitu dát, mapovať ich toky a pochopiť, ako sú informácie v spoločnosti využívané. Zároveň umožňujú integrovať aj inak nekompatibilné dáta z rôznych zdrojov.

V minulosti ležal proces rozhodovania vo firmách na pleciah manažérov, na ich úsudku a na skúsenosti. V dnešnom svete sa však pomyselné hranice medzi úsudkom a informačnými systémami posúvajú. V procese rozhodovania zohráva softvér stále významnejšiu rolu. Týka sa to najmä riešení z oblasti Business Intelligence (BI). Ich prínos spočíva najmä v tom, že kvalitné rozhodnutia sú založené na spoľahlivých údajoch, nie na úsudku, skúsenosti alebo nekompletnej informácii.

Biznis procesy „pod palcom“

Softvér umožňuje zamestnancom a manažérom lepšie porozumieť biznisu a poskytuje okamžitý prístup k potrebným informáciám. Používatelia môžu robiť rýchle a podložené rozhodnutia vďaka flexibilnému výkazníctvu a vytváraniu ad hoc dopytov, zostáv a analýz. A to bez nutnosti angažovať IT špecialistov. Reportingové nástroje BI sú schopné jasne a prehľadne zobraziť informácie vo forme interaktívnych máp, grafov či reportov. Používateľ má všetko, takpovediac, pod palcom. Rýchlosťou myšlienky dokáže vyhľadať informácie napríklad o výsledkoch predaja jednotlivých pobočiek. Môže tak sledovať, akým spôsobom sa vyvíja predaj v regiónoch, ako sa pohybuje ziskovosť či výkonnosť jednotlivých divízií a spoľahlivo tak hľadať priestor na zlepšenie. Moderné BI aplikácie dovoľujú organizáciám pristupovať k rozhodovaciemu procesu ako ku ktorémukoľvek inému procesu vo firme, teda aj on môže byť upravovaný a zdokonaľovaný. Nástroje ako vyhodnocovacie tabuľky a watch listy, v ktorých sú zhromaždené informácie zo špecifických oblastí, prezentujú informáciu v primeranom kontexte. Užívateľia tak majú k dispozícii detailné informácie a výsledky analýz, ktoré im v konečnom dôsledku umožnia lepšie rozhodovanie.

Miroslav Komora
BusinessObjects Division
SAP Slovensko

Efektívne spravovanie dokumentov

Administratívni pracovníci strávia až 40 % svojho pracovného času vyhľadávaním informácií a 150 hodín do roka hľadajú nesprávne uložený dokument. Podľa štúdie Price Waterhouse sa jeden dokument skopíruje v priemere 19-krát, pričom cena zálohovania tohto dokumentu je 20 dolárov. 5 % všetkých dokumentov sa v spoločnostiach stráti a zamestnanci, ktorí hľadajú nesprávne zálohovaný dokument, stoja firmu zakaždým 120 dolárov. Keďže aj napriek zvýšenej digitalizácii dochádza v konečnom dôsledku k zvyšovaniu tlačenej obsahu, firmy hľadajú spôsob, ako šetriť čas aj peniaze. Jednou z metód je zdieľanie a posielanie dokumentov. Stratégie efektívnej správy umožňujú tok dokumentov v digitálnej forme, čo vedie k nižšiemu chemickému odpadu, nižšej spotrebe vody a elektrickej energie. Pri tradičnej tlači sa napríklad takmer 30 % kníh na skladoch nikdy nepredá a 4 – 11 % vytlačených novín skončí v odpade.

HP

Online Broadband Hrochoť

Orange podporuje internetizáciu ťažšie dostupných vidieckych oblastí Slovenska. Ako prvý telekomunikačný operátor prináša inovatívnu službu širokopásmového pripojenia na internet určenú špeciálne pre obce. Komerčnú prevádzku spúšťa Orange v obci Hrochoť (okres Banská Bystrica) s takmer 1 500 obyvateľmi. Tá je modelovým príkladom pre iné obce, najmä pre jej geografické podmienky a nedostupnosť internetového pripojenia. Obyvateľom prináša Orange služby vo frekvenčnom pásme 870 MHz za základný mesačný poplatok 11,90 EUR (3 000 MB dát). Na využívanie služby stačí zákazníkom USB modem P1D, ktorý v prípade 24-mesačnej viazanosti získajú za dotovajúcu akciovú cenu 29 EUR.

OR

SAP World Tour 2009

Celosvetová road-show konferencia SAP World Tour 2009 sa v máji uskutočnila aj v hlavnom meste Slovenska. Jej v poradí štvrtý ročník sa venoval aktuálnej a horúcej téme efektívneho riadenia podniku v čase ekonomickej neistoty, teda priamo výzvam z oblasti riadenia podniku, ktorým dnes musí manažment čeliť. Špecialisti SAP Slovensko predstavili novinky produktového portfólia SAP ako komplexné riešenie Business Suite 7 a inovatívny SAP BusinessObjects Explorer. Ten sa v Bratislave predstavil len dva dni po svetovej premiére v americkom Orlande.

VN

Družstvo inštruktorov sieťových akademii zo SR zvíťazilo v regionálnom finále súťaže iCompetition v Bukurešti. Peter Palúch zo Žilinskej univerzity (na obr.), Peter Fecilák a Tomáš Kanocz z Technickej univerzity v Košiciach obsadili 1., 5. a 8. miesto. Súťaž organizuje Cisco Systems.

Web smeruje k úplnému pokrytiu informačného priestoru

Obsah internetu riadi objednávka a je takmer nemožné predvídať smer tohto záujmu.

„Pokusy sa robia všetkými smermi a niečo sa ujme a iné nie,“ vysvetlil informatik a publicista František Gyárfáš. Zároveň sa nazdáva, že internet smeruje k úplnému pokrytiu informačného priestoru. „Očakávam, že nás čakajú snahy o ovládnutie najväčších súčasných zdrojov zaznamenaných informácií, a to sú archívy všetkého druhu, ktoré budú masívne a celoplošne digitalizované, analyzované a sprístupnené pre vyhľadávače,“ povedal. Na otázku, či sa dá internet „upchať“ informáciami, F. Gyárfáš odpovedal, že zatiaľ je to nepravdepodobné. „Proti hovoria dva fakty. Prvý je tzv. Moorov zákon, ktorého dôsledky hovoria, že výkonnosť počítačov sa zdvojnásobuje približne každé dva roky. Druhý je čoraz lepšia schopnosť mapovať informačný obsah a zefektívňovať vyhľadávanie. Technicky sme schopní spracovávať väčšie množstvo informácií, ako sme schopní obsahovo vyprodukovať.“

Za veľmi nepravdepodobný označil aj scenár, že by v najbližších rokoch malo dôjsť k vyčerpaniu IP adres a k tomu, že nebude možné ďalej rozširovať internetovú sieť. Podľa údajov zverejnených OECD by sa tak totiž mohlo stať v roku 2011. Zabrániť tomu má nový protokol IPv6, ktorý doplní súčasný IPv4. IP adresy teda už nebudú štvormiestne, ale šesťmiestne. Naopak, Peter Kmeťo z PC Revue sa domnieva, že internet sa upchať dá. Dôvodom sú podľa neho najmä služby, ktoré postupne migrujú na web, teda rádiá, televízne vysielanie a ďalšie. „No aj tu je niekoľko riešení, ktoré by mohli byť použité, napríklad kompresia na úrovni packetov, teda možnosť komprimovať nielen obsah, ale aj samotné dáta,“ hovorí.

TA

Foto Cisco iCompetition

SAP Pinnacle Award pre IDS Scheer

Spoločnosť IDS Scheer získala ocenenie na ceremónii súvisiacej s medzinárodnou konferenciou SAPPHERE 2009 v polovici mája v Orlande na Floride. Ocenenia SAP Pinnacle Awards udeľujú partnerom spoločnosti SAP, ktorí vynikajú v zlep-

šovaní spokojnosti zákazníkov v spolupráci so spoločnosťou SAP a pomáhajú zákazníkom riešiť také kritické otázky ako zrýchlenie inovácií a zlepšenie návratnosti investícií. Víťazi boli zvolení z vyše 300 nominácií.

VN

SOFTIP dodal Slovnaftu komunikačný server

Slovnaft, a. s., zavádza technológiu Microsoft Office Communications Server 2007 s cieľom zvýšiť efektívnosť komunikácie v rámci Skupiny MOL a rozšíriť komunikačnú platformu pre spoluprácu s externými partnermi. Dodávateľom riešenia je spoločnosť SOFTIP. MS Office Communications Server 2007 umožňuje jednoduchú a operatívnu organizáciu audio/video konferenčných hovorov, funkcionality LiveMeeting sprístupňuje audio/video školenia alebo stretnutia s možnosťou zdieľania obsahu. Slovnaft tak získal nástroj na rýchlu komunikáciu nielen s kolegami z iných krajín v rámci Skupiny MOL, ale aj naprieč rozsiahlym areálom vlastnej rafinérie, ako aj s obchodnými partnermi. **ZL**

Demo centrum Xerox pre kontinuálnu tlač

Spoločnosť Xerox otvorila neďaleko Paríža nové demo centrum (Continuous Innovation Centre) zamerané na oblasť kontinuálnej tlače. S použitím špičkových technológií Xerox budú odborníci centra spolupracovať so zákazníkmi na návrhoch, testovaní a pred-

vádzaní celej škály inovatívnych aplikácií. Tie umožnia vytvárať nové možnosti farebnej kontinuálnej digitálnej tlače, ktorá je často už aj personalizovaná. **JŠ**

T-Mobile napreduje

Výnosy spoločnosti T-Mobile Slovensko, a. s., dosiahli v prvom štvrtroku 2009 sumu 139,6 milióna eur. Medziročne sa znížili o 1 percento – pod túto zmenu sa podpísali predovšetkým výrazne nižšie výnosy z oblasti roamingu ako dôsledok zlacnenia hovorov a dát v podobe poslednej vlny regulácie. Prevádzkový zisk EBITDA bol 67,6 milióna eur (+ 1 %). Celkový počet zákazníkov bol 2 331-tisíc (- 0,2 %), z toho počet zmluvných zákazníkov 1 370-tisíc (+ 13,1 %), priemerný výnos na zákazníka dosiahol 18,50 € (+ 0,2 %). Milan Vašina, generálny riaditeľ T-Mobile Slovensko: „Výsledky za prvý štvrtrok 2009 potvrdzujú napĺňanie nášho cieľa posilňovať zákaznickú bázu a stabilizovať ju v súčasnom náročnom období. Teší nás najmä dvojciferný rast počtu zmluvných zákazníkov – medziročne narástol tento segment o vyše 13 percent, čo nám dáva predpoklady na dobré výsledky a investície

do budúcnosti. Sme veľmi spokojní s nízkou mierou odlivu zákazníkov a veľký záujem o naše služby potvrdzuje aj rekordný predaj telefónov v prvom kvartáli, keď sme predali až 110 000 prístrojov.“ **VN**

GPS pre motocykle

Spoločnosť Garmin predstavila navigátor Zumo 660 vytvorený špeciálne pre motocyklistov. Štíhly a elegantný navigátor má 4,3-palcový dotykový displej čitateľný aj na slnku, ktorý možno ovládať aj v rukaviciach a ľavou rukou. Nárazu a vode odolné zariadenie obsahuje podrobné mapové podklady Európy vrátane Slovenska a ponúka možnosť dodatočnej inštalácie ďalších máp. Hlasová navigácia cez zabudovaný reproduktor alebo cez Bluetooth súpravu v prilbe môže byť výborným spoločníkom na dlhých a komplikovaných cestách. **CO**

GW090606

Služby EMM – pridaná hodnota pre dáta a procesy

Cena, kvalita a rýchlosť sú parametre, ktoré dnes určujú budúcnosť ľudí, firiem aj národných ekonomík.

Prežijú tí, ktorí poskytnú sofistikovanejšie a kompaktné služby. Úspešní budú tí, ktorí sa nebudú obmedzovať geografickou vzdialenosťou. Efektívnejší budú tí, ktorí majú rýchly prístup k aktuálnym informáciám. Spoľahlivejší budú tí, ktorí nebudú závislí od hardvéru a softvéru. Nehovorme o technológiách. **Hovorme o službách.**

EMM, spol. s r. o., je na trhu od roku 1991 a je jednou z mála slovenských IT firiem, ktorá zostala nezávislým partnerom nadnárodných gigantov. Našou výhodou je flexibilita. Dokážeme rýchlejšie reagovať, byť lacnejší, dokážeme byť rovnocenným partnerom.

Dodávame služby.

Používať informácie nemusí nevyhnutne znamenať vlastníctvo a prevádzkovanie informačno-komunikačných technológií. IT špecialisti sú drahí, obrovská dynamika vývoja informačných technológií vyžaduje neustále inovácie a investície. Pre firmu je dôležité vlastniť údaje, nie aplikácie. Technologický pokrok a zvyšovanie prenosových rýchlostí sprístupní údaje takmer na ktoromkoľvek mieste. Neobmedzujte sa správou

technológií, nezaťažujte sa prevádzkou dátových centier. Preneste túto zodpovednosť na nás. Buďte nezávislí od technológie, spravujte len svoje údaje. **Virtualizujeme služby.**

Diskrétnosť je fenomén, ktorý rozhoduje o výhre a prehre. Bezpečnosť sa stala parametrom – nie cieľom. Zákazník má právo zvoliť si miesto, spôsob, štruktúru a rozsah požadovaných informácií. Vytvoríme systém jednotnej elektronickej komunikácie a spracovania elektronických dokumentov, zjednodušíme a sprehľadníme procesy, ktorými sú zabezpečované služby pre zákazníkov a verejnosť. **Vytvárame bezpečné služby.**

Zmeny v spôsobe poskytovania služieb vedú k zmenám podnikovej kultúry a návykov zamestnancov. Interné procesy musia byť prispôbené novým typom služieb a formám ich sprístupňovania. Prirodzená závislosť interných procesov od pracovných návykov a znalostí zamestnancov generuje zvýšené nároky na školenia. Viac školení však nemusí znamenať viac času mimo pra-

coviska. Aplikujte s nami vzdelávanie pomocou e-learningových vzdelávacích modulov. **Skvalitňujeme služby.**

Vlastníci a manažment musia zabezpečiť efektívne používanie, rozvoj, správu, údržbu a bezpečnosť majetku. Komplikované vzťahy medzi firemnými útvarmi podieľajúcimi sa na činnostiach súvisiacich s majetkom firmy, neaktuálne informácie, zlé plánovanie a vzdialenosť medzi lokalitami sú častou príčinou jeho nízkeho zhodnocovania. Vyriešime akútne problémy, poskytneme aktuálny prehľad o správe budov, výrobných zariadení, umožníme lepšie využívanie priestorov, presné plánovanie údržby a opráv, optimalizujeme rekonštrukcie, určíme kompetencie a postupy pri mimoriadnych situáciách a haváriách. Zabezpečíme optimálne využitie ekonomického potenciálu, šetrenie prevádzkových nákladov a ľudských zdrojov. **Optimalizujeme služby.**

EMM CHRÁNIME VAŠE HODNOTY

EMM, spol. s r. o., Sekurisova 16,
841 02 Bratislava
www.emm.sk

Po kvalitných stavbách je stále dopyt

Aktivita developerov v oblasti nehnuteľností klesla

Významným ukazovateľom hospodárskeho postavenia krajiny sú investície. Ich objem sa v našom regióne v posledných rokoch zvyšoval – až kým aj sem neprišla kríza.

Objem investícií v regióne strednej a východnej Európy dosiahol podľa prieskumu realitnej poradenskej spoločnosti CB Richard Ellis v prvom štvrtroku 2009 sumu iba 220 miliónov eur. To je tretina celkového investičného objemu v poslednej štvrtine minulého roku. Súčasne sa významnejšie spomalil ich prílív aj v porovnaní s európskymi trhmi. Dosiahnutý objem je naj-

ných investorov o nehnuteľnosti prvotriednej kvality," uviedol.

Investície do nehnuteľností na Slovensku v minulom roku medziročne poklesli zhruba o 60 %. Vlni tak objem investícií v troch hlavných sektoroch, ktorými sú kancelárske budovy, maloobchod a priemysel/logistika, dosiahol približne 119 miliónov eur. Vyplýva to

nižší od roku 2003. Čísla sú však ovplyvnené aj skutočnosťou, že prvé štvrtroky sú obvykle slabšie – zvyčajne predstavujú 20- až 30-percentný podiel z celkového ročného objemu.

Desiatky percent poklesu

Nedostatok financovania má významný vplyv na investície do realít v celom regióne a je jednou z hlavných príčin nízkeho objemu investícií v poslednom štvrtroku. Krajiny, v ktorých sa v minulých rokoch investovalo najviac – Poľsko a Rumunsko – zaznamenali veľmi nízku aktivitu. Podľa Josa Trompa, vedúceho oddelenia prieskumu trhu pre strednú a východnú Európu, však tieto nízke čísla neznamenajú, že by na trhu nebola žiadna aktivita. „Na kľúčových trhoch, ako sú Česká republika a Poľsko, pozorujeme v súčasnej chvíli záujem inštitucionál-

z údajov zverejnených realitnou poradenskou spoločnosťou Cushman & Wakefield (C&W). Podľa vedúceho investičného oddelenia spoločnosti v ČR a na Slovensku Jamesa Chapmana spomínaný pokles investícií bol v SR väčší ako vo všetkých ostatných krajinách strednej Európy. Celosvetovo pritom poklesli investície do nehnuteľností v minulom roku o 59 % na 315,5 mld. USD. Podľa spoločnosti tak tento objem dosiahol najnižšiu úroveň od roku 2004, pričom zároveň výrazne poklesli aj investície zo strany zahraničných investorov.

Očakáva sa ďalšie znižovanie cien

Ako ďalej vyplýva z údajov Investičného atlasu, ktorý vydáva C&W, investície do nehnuteľností poklesnú aj tento rok. Tento pokles by však

mal byť už malý a celkové svetové investície do komerčných nehnuteľností by mali dosiahnuť asi 412 mld. USD. „V strednej Európe očakávame v priebehu tohto roka ďalšie znižovanie cien. Investori chcú mať isté príjmy zo svojej investície. V strednej Európe sa dá nájsť – na rozdiel od západnej Európy – iba niekoľko príkladov transakcií, ktoré ponúkajú isté príjmy vďaka dlhodobému prenájmu nehnuteľností. Odhady cenového oživenia v roku 2009 sú všeobecne optimistické, zvýšenie investičných aktivít však očakávame až v poslednom štvrtroku tohto roku,“ hovorí James Chapman. V celosvetovom rebríčku krajín s najväčším podielom investícií obsadilo vlni Slovensko 41. priečku. Najväčší podiel investícií prilákali USA – 25 %. Severná Amerika však z celkového hľadiska v minulom roku zaznamenala aj najväčší pokles investícií – až o 73 %. Prišla tak o pozíciu najväčšieho svetového príjemcu investícií do komerčných nehnuteľností a spadla na tretie miesto, za Európu a Áziu. Veľký pokles v investičnej aktivite pritom zaznamenala aj Európa, a to o 52 % na 129 mld. eur. Česká republika v tomto hodnotení obsadila 30. miesto.

Pri nájdoch je dopyt po kvalite

Celkové utlmenie trhu zaznamenal aj nájom komerčných nehnuteľností. Ročný nárast nájmu v stredoeurópskom regióne dosiahol v minulom roku 6,7 %, čo takmer predstavovalo úroveň z predchádzajúceho roka. Najaktívnejšími v tomto regióne pritom boli Poľsko a Ukrajina, kde zaznamenali pomerne silný dopyt po nedostatkových kvalitných priemyslových priestoroch. „Stredoeurópsky región bol v posledných desiatich rokoch, vzhľadom na výstavbu nových priemyselných priestorov a úroveň prenajatých a predaných priestorov, viac aktívnejší ako jeho starší európski susedia. Táto aktivita bola spôsobená hlavne posunom produkcie a distribúcie zo západu viac na východ,“ uviedol vedúci stredoeurópskeho priemyslového tímu C&W Ferdinand Hlobil. Možno predpokladať, že tento trend bude pokračovať i naďalej, čo je spôsobené tým, že približne 40 % celkovej európskej populácie žije práve vo východnej Európe.

TS/MZ
Foto: TASR

Realitný trh: prichádza ozdravenie

Pekné byty za milión (Sk) sú opäť na dohľad

Realitný trh na Slovensku sa prvýkrát v histórii spomalil. Ľudia, ale aj realitné kancelárie často až prepadajú panike – ale zdanie občas klame.

Táto zmena môže byť z istého pohľadu aj dobrou správou. Spomalenie je totiž neklamným znakom štandardizácie trhu, kde v podobne dlhých časových obdobiach prichádza k ožiovaniu, resp. k spomaľovaniu trhu. Je to cyklický proces, ktorý našu krajinu zasiahol po dlhom období rastu, takže ju vnímame citlivejšie, ale má zároveň aj svoje kladné stránky.

Pokles, ale relatívny

Veľmi zaujímavé čísla prinášajú napríklad štatistiky z USA, kde počet predaných nehnuteľností klesol na úroveň z roku 2000, avšak je vyšší ako akýkoľvek rok pred týmto obdobím. Z toho vyplýva poznatok, že realitný trh má z dlhodobého hľadiska, aj napriek krátkodobým výkyvom, tendenciu dlhodobo rásť.

Ak sa vrátíme späť na Slovensko, realitný trh prežíva ozdravné obdobie, keď sa kupujúci bez tlaku môžu rozhodovať, akú nehnuteľnosť kúpiť. Umelo nafúknuté ceny klesajú, čo mrzí najmä skupinu ľudí, ktorí vnímali nehnuteľnosti ako bezpečnú investíciu s trvalým rastom. V tomto momente sa však k slovu dostávajú bežní klienti, ktorí potrebujú riešiť svoje bývanie a pre nich je tento proces návratom k normálnemu stavu. Z realitného trhu pomaly miznú subjekty bez dostatočných podnikateľských schopností, invencie a dostatočného finančného krytia. Ceny nehnuteľností prestali nekon-

trovateľne rásť a znížili sa na akceptovateľnejšiu úroveň.

Kto môže, stavia

Novostavby, mnohokrát pochybnej kvality, prestali rásť ako huby po daždi. To, že banky stratili ochotu financovať projekty, jednoznačne zvýhodnilo firmy schopné financovať

novostavby z vlastných prostriedkov. Kto môže, ten dnes stavia – nižšie ceny stavebných materiálov a prác umožňujú pripraviť projekty za úplne odlišných cenových podmienok, ako to bolo v minulosti.

Zreálnujú sa aj marže developerov. Ako príklad možno uviesť pripravovaný projekt v jednom z krajských miest, v rámci ktorého sa ceny bytov v strednom štandarde budú pohybovať od 33 000 eur (1 mil. Sk) – teda ceny, ktoré boli pred dvomi rokmi úplne nepredstaviteľné.

Aj keď sa dostupnosť hypoték trochu zhoršila, banky neustále deklarujú svoj záujem tento produkt ponúkať a zvyšovať svoj podiel na trhu. Istú opatrnosť v poskytovaní hypoték treba hodnotiť z hľadiska dlhodobej udržateľnosti ako jednoznačné pozitívum.

Signály oživenia

Pre vývoj trhu v najbližšom čase je dôležité znovuvytvorenie dôvery, ako aj impulzy z hľadiska budúceho vývoja cien nehnuteľností. V súčasnosti registrujeme množstvo signálov oživenia trhu. V rámci siete RE/MAX sa v marci 2009 uskutočnilo takmer 200 transakcií, čo je, s výnimkou júna 2008, najlepší mesiac v jej histórii.

Realitný trh prežíva ozdravné obdobie, keď sa kupujúci bez tlaku môžu rozhodovať, čo kúpiť.

Samozrejme, počas krízy je potrebné zmeniť správanie. Je nevyhnutné akceptovať fakt, že za viac práce získate nižšiu odmenu a vyšší podiel na trhu. Realitný trh už nikdy nebude oblasťou rýchleho zbohatnutia pre kohokoľvek, uplatnia sa iba tí najlepší a najpracovitejší. Je potrebné zachovať si zdravý úsudok a pozitívne myslenie. Každá kríza má svoj začiatok a koniec – vrátane tej súčasnej. Mimochodom, vedeli ste, že priemerná dĺžka kríz z minulého storočia bola 11 mesiacov a najdlhšia trvala 20 mesiacov? Tá dnešná možno má svoje špecifiká, ale nebude trvať roky.

Richard Churý
RE/MAX Slovensko

Na pomoc zdraviu, kondícii a odolnosti manažérov

Prípravky od Walmarku na báze prírodných látok pomáhajú vybalancovať životosprávu

Vysoká pracovná záťaž, nároky, stresy (ktoré nepriaznivá ekonomická situácia nijako nezmenšuje), ale aj prevencia pred zdravotnými problémami stredného a staršieho veku – to všetko sú dôvody hovoriace v prospech užitočných doplnkov výživy.

Správny manažér by nemal nechať na náhodu nielen momentálny stav svojho zdravia, ale ani svoju fyzickú a psychickú výkonnosť vo chvíľach, ktoré sú obzvlášť dôležité pre neho osobne či pre biznis jeho firmy. A nemal by zabúdať ani na budúce zdravotné riziká, ktoré sa bežne akumulujú už od stredného veku.

Spoločnosť Walmark ponúka prípravky s účinnými látkami prírodného pôvodu, ktoré pomáhajú prevencii možných zdravotných problémov alebo riešeniu už vzniknutých zdravotných ťažkostí vyskytujúcich sa u ľudí s vysokým pracovným tempom.

VesiSorb® Q10 – na dobitie energie a pre výborne fungujúce srdce

Koenzým Q10 podporuje produkciu energie, a tým aj lepšie fungovanie všetkých

dvojlaločného (biloba) a horčík. Extrakt z ginka výrazne zlepšuje prietok krvi, a tým aj výživu jednotlivých telesných orgánov, predovšetkým končatín a mozgu. Účinné látky z listov tohto stromu zlepšujú zásobovanie buniek kyslíkom

Extrakt z ginka zlepšuje výživu orgánov, najmä končatín a mozgu, znižuje riziko vzniku trombov a aterosklerózy a má aj antioxidačné účinky.

a živinami a znižujú riziko vzniku trombov a aterosklerózy. Pomáhajú aj mozgovému tkanivu a očnej sietnici a majú antioxidačné účinky. Extrakt má priaznivé účinky aj na schopnosť koncentrácie a učenia a pomáha zmiernovať únavu zo stresu a vyčerpania – preto je veľmi vhodný pre manažérov, študentov a všetky duševne pracujúce osoby. Používa sa aj pri depresiách a úzkostných stavoch.

Druhá zložka GinkoPrim Max, horčík (magnézium), je nevyhnutná pre pravidelnú činnosť srdca a obehového systému a pre správnu funkciu nervov aj svalov. Horčík zvyšuje odolnosť organizmu a posilňuje imunitu. Pomáha uvoľňovať svaly, takže je skvelým doplnkom pri športovej činnosti alebo pri chronickej únave. V kombinácii s extraktom z ginka biloby priaznivo spolupôsobí na nervový systém a na psychické zdravie človeka.

orgánov v tele, pomáha odstraňovať únavu a vyčerpanie a spomaľovať proces starnutia buniek tým, že ich chráni pred voľnými radikálmi. Organizmus si dokáže koenzým Q10 vytvárať aj sám a dopĺňa sa aj potravou (ryby, pečeň), ale odporúča sa prijímať ho navyše aj prostredníctvom špeciálnych doplnkov.

Unikátny prípravok s obsahom tejto látky je VesiSorb® Q10, využívajúci revolučnú švajčiarsku technológiu VesiSorb®, ktorá zaručuje oproti iným výrobkom rýchlejšie a efektívnejšie vstrebávanie koenzýmu Q10. VesiSorb® Q10 sa odporúča ako bežný výživový doplnok, ale aj pri rekonvalescencii či dlhodobej chorobe, pri parodontóze a krvácaní ďasien.

Super Omega 3 – proti cholesterolu a pre sviežu myseľ

Omega-3 nenasýtené mastné kyseliny zohrávajú v organizme významnú úlohu pri regulácii hladiny tukov v krvi, ale pomáhajú

GinkoPrim Max – pamäť, koncentrácia

Podpora činnosti mozgu (osobitne pamäti), spolu s ochranou voči nepriaznivým účinkom stresu a priaznivým pôsobením na nervový a kardiovaskulárny systém – to je prípravok GinkoPrim Max, ktorý ako jediný na našom trhu kombinuje extrakt z ginka

aj pri udržaní dobrého psychického zdravia. Podporujú totiž správny vývoj a zdravie nervového systému, ako aj činnosť mozgu.

Super Omega 3 od Walmarku je mimoriadny svojím vysokým obsahom kyseliny dokoza-

hexaenovej (DHA) a kyseliny eikozapentaenovej (EPA), ktorých prírodným zdrojom je rybí olej. Tento prípravok:

- priaznivo ovplyvňuje hladinu krvného cholesterolu,
- má blahodarný vplyv na srdce a cievy,
- udržiava psychické zdravie a priaznivo ovplyvňuje mozgové funkcie.

ArthroStop Rapid – pre zdravé kĺby

Ochorenia pohybového ústrojenstva celosvetovo patria medzi významné chronické bolesti a telesné hendikepy. Najčastejším ochorením kĺbov je osteoartróza. Takmer všetci ľudia okolo štyridsiatky majú väčšie či menšie patologické zmeny na nosných kĺboch, aj keď pre väčšinu nie sú bolestivé. Nakoniec však osteoartróza postihuje takmer všetkých ľudí nad 70 rokov. Ide o druhú najčastejšiu príčinu invalidity mužov nad 50 rokov, po chorobách srdca.

Osteoartróza sa prejavuje ubúdaním chrupavky kĺbov, čo je od určitého štádia sprevádzané bolesťou a znižuje sa aj pohyblivosť.

Medikamenty na liečbu bolesti pritom majú negatívne vedľajšie účinky. Od 90. rokov minulého storočia sa však úspešne využívajú chondroprotektíva, ktoré ArthroStop Rapid

obsahuje v optimálnej kombinácii, navyše spoločne s účinnou protizápalovou látkou Boswellin®.

ArthroStop Rapid:

- zmierňuje bolestivé prejavy kĺbových zápalov,
  - chráni, vyživuje a obnovuje chrupavky,
  - zlepšuje pohyblivosť a odolnosť kĺbov,
  - je vhodný pri zvýšenej záťaži nosných kĺbov (fyzická práca, šport, nadváha), ako aj pri liečbe poranení pohybového aparátu.
- Spomínané výživové doplnky dostanete kúpiť v lekární alebo veľmi pohodlne prostredníctvom www.klubzdravia.sk.**

VN

VesiSorb® Q10 sa od iných prípravkov líši unikátnou technológiou, ktorá zabezpečuje efektívnejšie vstrebávanie koenzýmu Q10.

Ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov

Efektívna ochrana zdravia, bezpečnosti a hygieny pracovníkov je pre zamestnávateľa trvalá výzva.

K faktorom úspechu patrí pohodlie a jednoduché používanie ochranných pomôcok a s tým súvisiace zníženie počtov pracovných úrazov a zvýšenie produktivity.

Oči a ruky

Ochranné okuliare by mali pracovníkovi „sadiť“ alebo byť nastaviteľné tak, aby poskytovali dostatočné pokrytie. Zároveň by mali byť pohodlné a umožňovať dostatočné periférne videnie.

Kvalitné ochranné okuliare so zorníkmi z polykarbonátu sú ľahké, príjemne sa nosia a odolávajú bežným rizikám, ktorým môžu čeliť zamestnanci v dielni či výrobnjej prevádzke. V ponuke špecializovaných výrobcov sú číre sklá pre vnútorné prostredie, zatmavené pre

prechodné, tmavé pre vonkajšie a žlté pre prostredie s horšou viditeľnosťou. Používajú sa aj okuliare pokrývajúce dioptrické okuliare. Inováciu predstavujú ochranné okuliare s penovým vypodložením proti zahmlievaniu.

Na ochranu rúk pred mechanickými rizikami sú určené pracovné rukavice s vrstvou latexovej alebo nitrilovej peny, ktoré majú dobré ochranné vlastnosti, poskytujú vynikajúci cit v prstoch pre jemné mechanické práce a umožňujú dobré uchopenie mokrych a mastných predmetov.

Plúca a sluch

Všade, kde je v ovzduší rozptýlený jemný prach, sa odporúča použitie respirátora. Leštenie, brúsenie, zváranie – to sú všetky aplikácie, kde je ochrana dýchacích ciest nevyhnutná. Moderné respirátory sú opatrené jedným alebo viacerými výdychovými ventilmi, ktoré uľahčujú dýchanie a obmedzujú prehrievanie. Inovatívne riešenie ponúka respirátor s dvojitým výdychovým ventilom, ktorý maximalizuje odvádzanie teplého a vlhkého vzduchu a obmedzuje zahmlievanie okuliarov. Kvalitné respirátory majú nastaviteľné a pohodlné hlavové pásy z mäkkého a flexibilného materiálu. Ich materiál nesmie dráždiť pokožku a spôsobovať alergické reakcie (ako napr. latex).

Dlhodobé vystavenie hluku nad určitú hladinu môže vyvolať trvalé poškodenie sluchu. Ide o najčastejšiu chorobu z povolania. Najnovšie trendy ochrany sluchu ponúkajú komfort a dizajn na vysokej úrovni. Pohodlné ušné zátky a klipové slúchadlá umožňujú jednoduché a hygienické nasadenie a vyňatie. Sú navrhnuté na dlhodobé nosenie a sú vytvorené zo špeciálnej mäkkej peny. Na trhu sú aj štandardné jednorazové ušné zátky. Vždy je dôležité, aby zátky či slúchadlá boli pohodlné a správne nasadené.

Citlivé povrchy

Veľakrát nepotrebujete chrániť „iba“ zdravie zamestnancov, ale potrebná je aj ochrana povrchu výrobku, ako napr. karosérie pri lakovaní. Výrobcovia ponúkajú široký sortiment ochranných odevov vrátane oblekov s priehľadnou chrbtovou časťou. Dobre navrhnuté odevy zaisťujú pracovníkom voľnosť pohybu. Kvalitné materiály by nemali obsahovať silikón. Ponúka sa celá škála kombinéz, plášťov a nohavíc určených na rôzne činnosti vrátane takých, ktoré sú odolné proti kvapalinám a chemikáliám.

Kimberly-Clark Professional

Mobil s 12-megapixelovým fotoaparátom

Samsung Electronics uvádza na európsky trh prvý mobilný telefón s dotykovým displejom na svete, ktorý disponuje 12-megapixelovým fotoaparátom. Pixon12 je reakciou na požiadavky spotrebiteľov, ktorí od svojich mobilov očakávajú aj špičkové fotografické funkcie. Nový prístroj je preto „vzbrojený“ celým radom funkcií, ktoré umožňujú jednoduché a neobmedzené snímanie, prezeranie a zdieľanie záberov – a to všetko prostredníctvom 3,1-palcového dotykového displeja typu AMOLED.

Fotoaparát v tomto mobile možno nastávať, zaostrávať a snímať s ním rovnako rýchlo ako pomocou najmodernejších digitálnych fotoaparátov. Funkciou Dedicated Camera Power Key sa aktivuje stlačením jediného tlačidla. Funkcia Touch Auto-Focus umožňuje voliť bod zaostrenia jednoduchým dotykem, pričom automaticky sleduje a zaostruje na snímaný objekt.

Funkcia Smart Auto automaticky nastaví režim na základe analýzy snímaného objektu, pozadia a osvetlenia.

Funkcia Samsung Share Pix umožňuje jednoducho nahrávať videozáznamy na všetky populárne sociálne internetové siete, ako napríklad Facebook, Picasa, Flickr, MySpace, Photobucket, Friendster. Telefón podporuje aj technológie vysokorychlostného pripojenia na internet Wi-Fi a HSUPA.

VN

Walkman je tu už 30 rokov

Vynález, ktorý nám ozvučil hudbou každodenný život.

Hudba nám spríjemňuje čakanie u lekára, udáva rytmus pri behaní v parku či umožňuje zabudnúť na ruch okolo nás. Do každodenného života ju dostal walkman – prevratná novinka, ktorú presne 1. júla 1979 uviedla na trh spoločnosť Sony a čoskoro sa stal neoddeliteľnou súčasťou životného štýlu.

Dnešné niekoľko milimetrov tenké prístroje s displejom už príliš nepripomínajú veľké „krabice“, prehrávajúce magnetofónové pásky, ktoré sa nosili zavesené za opaskom. Spoločnosť Sony tri desaťročia nepoľavila v úsilí svoj vynález zlepšovať a práve k blížiacemu sa 30. výročiu predstavuje najmodernejšiu verziu walkmanu – sériu X.

Walkman Sony X

Technológie pre skvelý obraz...

Nový walkman série X je „nabitý“ najnovšími technológiami Sony, ktoré umožňujú prístup ku kvalitnej hudbe a videu, kedykoľvek a kedykoľvek si zmyslíte. Prístroj je štýlový a štíhly, takže sa pohodlne vojde do každého vrecka. Je to vôbec prvý walkman vybavený 3-palcovým širokouhlým dotykovým OLED displejom. Videá a digitálne fotografie sa vďaka tomu zobrazujú s perfektnými farbami a kontrastom. „Hybridná“ kombinácia veľkého dotykového displeja a ovládacích tlačidiel zjednodušuje ovládanie. Pri videozázname

nájdete v dlhom videu ten správny moment vďaka funkcii „Scene Scroll“. Dotykový displej je vhodný aj na rýchle prezeranie fotografií s dokonalými detailmi a ak chcete, tak aj s hudobným sprievodom.

... a ešte lepší zvuk

Zmeny nenastali len v obrazových kvalitách, ale nový walkman znamená krok dopredu aj v oblasti zvuku. Svetovou novinkou je prepínač pre digitálne potlačanie šumu, ktorý vás ponorí do sveta čistého zvuku bez akýchkoľvek

negatívnych ruchov z okolia.

K dispozícii je trojica nastavení na potlačanie

hľuku – počas letu na

palube lietadla, cestovania autobusom

či vlakom alebo

v kancelárii. Pasažieri

lietadiel si môžu pomocou konektora

svoj walkman dokonca priamo pripojiť

k AV systému lietadla.

Nové walkmany sú vybavené digitálnymi technológiami Clear Audio dosahujúcimi bohatý, širokopásmový zvuk s čistými basmi a vylepšenou separáciou stereokanálov. Ďalším prvenstvom je digitálny zesilňovač S-master zabezpečujúci bohatý a veľmi živý basový zvuk s veľmi nízkou úrovňou skreslenia. Táto technológia sa osvedčila v celom rade hi-fi zariadení a domácich kín, takže keď zavriete oči, vzniká pocit, akoby ste boli v strede štúdia alebo koncertnej sály a vychutnávali si detailný a čistý zvuk.

SY

Dizajnová hviezda Cyber-shot T90

Vďaka ultraštíhlemu vzhľadu, dizajnu s odsúvacím predným krytom a paletou farebných vyhotovení sa fotoaparáty Sony Cyber-shot T90 výrazne odlišujú od konkurenčných prístrojov. T90 s minimálnou hrúbkou 13,9 mm je dostupný v striebornej, čiernej, hnedej, ružovej a modrej farbe.

Trojpalcový širokouhlý dotykový Clear Photo LCD Plus displej umožňuje dokonalé zobrazovanie a prehrávanie záznamov a má jednoduché dotykové ovládanie nastavení.

Fotoaparát dokáže snímať aj video vo vysokom rozlíšení vo formáte 720p HD pri 30 snímkach za sekundu. Na pamäťovú kartu MemoryStick s kapacitou 4 GB možno uložiť až 60 minút videa v HD rozlíšení so stereo zvukom.

VN

City Hotel Bratislava

***

Kvalitné ubytovanie Štýlová reštaurácia
Konferencie, kongresy, mítingy

City Hotel Bratislava

***

Seberíniho 9, 821 03 Bratislava

tel.: +421 2 20 606 100, fax: +421 2 20 606 120

bratislava@cityhotels.sk

www.cityhotels.sk/bratislava

JUTURN
GOLF MARKETING
WWW.JUTURN.SK

PREZIDENT GOLF CUP 2009

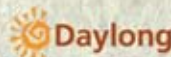

V. ROČNÍK
GOLFOVÝCH TURNAJOV

- 11. 04. - KONOPIŠTĚ - RADECKÝ COURSE
- 12. 04. - KONOPIŠTĚ - D'ESTE COURSE
- 23. 05. - GOLFOVÝ KLUB ROPICE
- 24. 05. - SLAVKOV AUSTERLITZ
- 13. 06. - WELTEN BLÁČ
- 01. 08. - GOLF COURSE KASKÁDA
- 02. 08. - GOLF COURSE KASKÁDA
- 22. 08. - BLACK STORK VEĽKÁ LOMNICA
- 23. 08. - BLACK STORK VEĽKÁ LOMNICA

HLAVNÝ REKLAMNÝ PARTNER:

HOTTUB
SHOP
VÍRIVKY, INFRAKABÍNY, SAUNY, BAZÉNY

OLYMPUS

SRIXON
PLAY A BETTER BALL

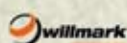

BOSS
HUGO BOSS

enuy
WWW.2009-2011.COM

MEDIÁLNI PARTNERI:

SIX*

well

real-immo.sk

golfSK

LIEK
pre vaše zdravie

BEAUTY
BY WOLAN

Grand

SPORT

GOODWILL

Energia pre životné prostredie

Slovenské elektrárne rozvíjajú projekty biodiverzity a čistej energie v našich horách

Solárne panely pomáhajú zvyšovať komfort turistov na Téryho chate, kým kultivácia tokov a budovanie rybochodov uľahčujú prežitie ohrozených druhov rýb.

Slovenské elektrárne, a. s., člen skupiny Enel, v spolupráci s Tatranským národným parkom (TANAP) predstavili ďalší z projektov udržania biodiverzity vo Vysokých Tatrách – záchranu pstruha potočného. Spoločne do vyčistených potokov vysadili 6 666 pstruhov.

Udržanie biodiverzity

Slovenské elektrárne (SE) začali rozvíjať environmentálne partnerstvá so slovenskými národnými parkmi na podporu a stabilizá-

ciu biodiverzity v rámci politiky Energia pre krajinu a Energia pre prírodu. Do partnerstva s TANAP-om vstúpili pri príležitosti Európskeho dňa národných parkov 24. mája 2007. V rámci pilotného projektu záchranu svišťa a kamzíka spolu zakrátko dokázali zvýšiť preredený stav týchto vysokohorských druhov.

Spoločenskú zodpovednosť pri podnikaní rozvíjali SE vo svojej environmentálnej stratégii ďalej aj v roku 2008, keď k podpore udržania biodiverzity vo Vysokých Tatrách pribudla i podpora

obnoviteľných zdrojov energie. Išlo konkrétne o vypracovanie štúdie realizovateľnosti využitia slnečnej energie pre potreby Téryho chaty. Slovenské elektrárne a TANAP spoločne v minulom roku rozprestrelí ochranné krídla aj nad ďalším vzácnym druhom – sokolom sťahovavým (*Falco peregrinus*) a predstavili projekt ekologizácie Téryho chaty. A napokon, v máji 2009 k početným aktivitám pridali aj kultiváciu vysokohorských potokov a záchranu pstruha potočného. „Tento projekt je špecifický tým, že ho nepodporujeme iba finančne, ale sa na ňom aktívne zúčastnia aj naši zamestnanci, keď na jeseň prídu čistiť tatranské potoky,“ povedala Miriam Šramová zo Slovenských elektrární. Skupina Enel podobne spolupracuje s talianskymi národnými parkmi združenými v organizácii Federparchi (Federazione Italiana Parchi e Riserve Naturali).

Hydroenergetika a ryby

Slovenské elektrárne, ktoré sú najväčším výrobcom elektriny na Slovensku a druhým najväčším v strednej a východnej Európe, pri príležitosti Európskeho dňa národných parkov v máji tohto roka predstavili verejnosti aj nový prístup k migrácii rýb na tých tokoch, na ktorých plánujú výstavbu malých vodných elektrární. SE spravujú na Slovensku spolu 34 vodných elektrární. Tradičným spôsobom riešenia migrácie rýb boli doposiaľ betónové priehradkové rybochody, ktoré, ako ukázala prax, nefungovali dobre a niektorým druhom rýb spôsobovali pri ich migrácii v potokoch problémy.

„Naša spoločnosť navrhla v spolupráci so Slovenským rybárskym zväzom a Katedrou hydrotechniky Slovenskej technickej univerzity využitie nového typu rybochodu, ktorý bude

Slovenské elektrárne, a. s.

Najväčší výrobca elektriny na Slovensku a druhý najväčší v strednej a východnej Európe. Po ukončení privatizácie v apríli 2006 ovláda 66 % spoločnosti Enel S.p.A., zvyšných 34 % vlastní Fond národného majetku SR, ktorého akcionárske práva vykonáva Ministerstvo hospodárstva SR. Slovenské elektrárne disponujú 5 617,24 MW inštalovaného výkonu. V roku 2008

vyrobili spolu 24 378 GWh elektrickej energie. Po očistení o vlastnú spotrebu dodali SE do siete takmer 22 251 GWh elektrickej energie. Z dodávok predstavovali 69,34 % jadrové zdroje, 17,03 % vodné a 13,63 % tepelné elektrárne. Podiel zdrojov výroby elektrickej energie bez emisií skleníkových plynov na celkových dodávkach SE v roku 2008 narástol na takmer 86,4 %. Spoločnosť ku koncu roka 2008 zamestnávala 5 432 ľudí.

Enel S.p.A.

Druhú najväčšiu energetickú spoločnosť v Európe podľa celkovej inštalovanej výrobnnej kapacity. Vyrába, distribuuje a predáva elektrinu a plyn v Európe, Severnej a Latinskej Amerike. Po akvizícii španielskej spoločnosti Endesa má Enel zastúpenie v 22 krajinách s takmer 95 000 MW výrobnou kapacitou. Zamestnáva približne 76 000 ľudí.

umiestnený medzi hafou a vlastnou malou vodnou elektrárnou," povedal Richard Raček z investičného úseku SE. Vysvetlil, že nový typ vytvorí lepšie podmienky pre migráciu rýb. Bude to veľkokomorový rybochod, ktorý bude mať prirodzené koryto a bude priestrannejší. V súčasnosti sú rozpracované dva projekty malých vodných elektrární, ktoré sú v štádiu územného konania – v Žiari nad Hronom a v Dobšinej. Pri týchto projektoch sa už predpokladá výstavba rybochodov nového typu.

Fotovoltaika pre ekológiu v Tatrách

Predstavitelia Slovenských elektrární v súvislosti s Európskym dňom národných parkov informovali aj o zámere spoločnosti nainštalovať do konca tohto roka fotovoltaický systém na Téryho chate. Súčasne SE komplexne zrekonštruujú elektroinštaláciu tejto najvyššie položenej celosezónne otvorenej vysokohorskej chaty na Slovensku.

Je známe, že na využívanie solárnej energie sú na Slovensku najideálnejšie podmienky na juhu krajiny. Čím ďalej na sever, tým je potenciál nižší. Vysoké Tatry sú však vďaka svojej nadmorskej výške výnimkou. Výhodou horských

oblastí sú totiž časté inverzie – keď je v nižších polohách zamračené, v horách býva jasno. „To je dôvod, prečo Tatry tvoria slnečný ostrovček na severe Slovenska," uviedol R. Raček. V roku 2008 Slovenské elektrárne predstavili zámer podieľať sa na ekologizácii Téryho chaty investične a odborne, poskytnutím svojho know-how. Spoločnosť pripravila potrebné štúdie a projektovú dokumentáciu komplexného riešenia energetickej prevádzky chaty.

Civilizačné vymoženosti na 2 015 m n. m.

„Už dva roky využívame starý systém, ale pokrok ide dopredu a my chceme posunúť štandard chaty vyššie – aby tam bolo osvetlenie celej chaty, mraznička, aby sme dokázali čerpať vodu bez dieselového agregátu," hovorí chatár z Téryho chaty Miroslav Jílek. V súčasnosti sú na chate fotovoltaické panely s celkovým inštalovaným výkonom 1,2 kW. Po rekonštrukcii bude mať nový systém výkon 9 kW. Elektrické panely by pritom mali byť umiestnené tak, aby nenarušili vzhľad Téryho chaty. Panely budú mať celkovú plochu približne 60 metrov štvorcových. „Malo by to pokryť spotrebu svietenia, nabíjačiek a spotrebičov, ktoré chata používa.

Predpokladáme, že najväčší odber bude po inštalovaní mrazničky," uviedol R. Raček. V súčasnosti prebieha príprava zmlúv medzi dodávateľom a objednávateľom, pričom investítorom a manažérom projektu budú SE. Samotná rekonštrukcia elektroinštalácie a inštalácia fotovoltaických panelov by sa mali uskutočniť na prelome leta a jesene 2009.

Pripomeňme, že Téryho chata je najvyššie položená celosezónne otvorená chata vo Vysokých Tatrách a je jedným z najexponovanejších turistických miest na Slovensku. Do výšky 2 015 metrov nad úrovňou mora, kde leží, budú musieť nové zariadenia dopraviť helikoptéry. Chata je ideálnym miestom pre milovníkov prírody na oboznamovanie sa s ekologickými a trvalo udržateľnými spôsobmi výroby elektrickej energie. V prípade, že sa tento pilotný projekt osvedčí, SE zvažujú možnosť podobne postupovať aj na ďalších vysokohorských chatách. Na rozdiel od ostatných chat je však „Terynka", ako ju nazývajú domáci, celoročne osvetlená slnkom, a tým predurčená na využívanie slnečnej a svetelnej energie.

Juraj Kopřiva

Foto: SE

Danube Challenge 2009

Coca-Cola učí mládež, ako chrániť vodné zdroje a zachovať ich pre budúce generácie.

Rakúsko-slovenský projekt Danube Challenge s podtitulom „Dunaj – rieka bez hraníc“ hravou formou vychováva deti a tínedžerov k ohľaduplnému narábaniu s vodou a šetrnému prístupu k vodným zdrojom. Na prelome mája a júna sa uskutočnil už druhý ročník tohto putovného podujatia, ktoré organizuje spoločnosť Coca-Cola s podporou Ministerstva životného prostredia SR.

Dve desiatky detí z oboch krajín sa s pedagógmi plavili z Linzu do Bratislavy na lodi Schrauberl Claudia. Počas cesty absolvo-

vali rôzne hry, prednášky o biotope a faune Dunaja a o rozmanitosti vodného systému spojené s odberom a testovaním vzoriek vody. Deti sa zoznámili s mobilným protipovodňovým zariadením v meste Krems, navštívili centrum Waterski v Tullne a Národný park Orth/Donau. Na pomedzí Rakúska a Slovenska symbolicky ťahali loď cez hranicu (obr.).

„Pomáhame hravou formou rozvíjať zodpovedný prístup mladých ľudí k vode a životnému prostrediu. Mládež sa z vlastnej iniciatívy učí chrániť životné prostredie, študuje potreb-

né materiály a v konečnom dôsledku ďalej prenáša nové poznatky do okruhu svojich rovesníkov. Základnou zložkou našich nápojov je voda a ak ju chceme využívať, musíme ju aj chrániť a učiť ľudí, ako ju chrániť. Naše projekty sú prispôbené lokálnym podmienkam v krajinách, v ktorých pôsobíme, a sú súčasťou podpory riešenia mnohých regionálnych problémov," konštatoval Marian Pavelka, riaditeľ pre vonkajšie vzťahy, Coca-Cola HBC Slovenská republika.

„Vo viac ako 60 krajinách sveta realizujeme vyše 200 projektov súvisiacich s ochranou vody," informovala Jana Prokešová z komunikačného oddelenia spoločnosti Coca-Cola. „V dnešnej dobe približne 1 miliarda ľudí na planéte nemá prístup k dostatočnému množstvu pitnej vody. Predpokladá sa, že do roku 2025 budú takmer 2/3 svetovej populácie čeliť vážnemu problému s nedostatkom vody. Mnohí si tento fakt ani neuvedomujú a považujú vodu za samozrejmosť. Spoločnosť Coca-Cola je najväčším výrobcom nealkoholických nápojov na svete a voda je hlavnou surovinou pri výrobe našich produktov. Toto sú dôvody zamerania aktivít našej spoločenskej zodpovednosti práve na ochranu vody a vodných zdrojov," vysvetlila.

AMIC

Fórum Trenčianske Teplice

Privítanie časopisu Goodwill zavrášilo kvalitný program s reprezentatívnymi príspevkami

Hospodárska kríza, jej dopady na slovenskú i globálnu ekonomiku a na jednotlivé odvetvia, kroky na zmiernenie problémov, ale aj pohľad na dlhodobjšie perspektívy. To boli hlavné témy rokovania v Kúpeľnej dvorane.

Davos, Crans Montana, Alpbach, Krynica... Čo majú tieto mená spoločné? Označujú miesta, kde sa konajú významné medzinárodné konferencie zamerané na ekonomiku. A súčasne sú to strediská cestovného ruchu – horské centrá alebo kúpele. Jedno i druhé navzájom súvisí. V metropolách rôznych krajín sa koná veľa významných rokovaní

a kongresov. Ale tie najznámejšie našli pôdu inde: v prostredí, ktoré prináša viac pohody a pokoja pre diskusiu o závažných témach.

Strategické hľadiská

Aj tým sa inšpirovali organizátori novej konferenčnej tradície Fórum Trenčianske Teplice. Jej zameranie je na ekonomické otázky: na

to, čo je v danom období zo strategického hľadiska najvýznamnejšie vo vývoji na tomto poli u nás i v medzinárodných súvislostiach. Fórum Trenčianske Teplice v tomto smere vytvára platformu pre výmenu informácií a názorov medzi kľúčovými štruktúrami hospodárskeho života: podnikateľským sektorom, štátnou správou, regionálnou a miestnou samosprávou, akademickou obcou.

Keď sa pred koncom mája odohral už druhý ročník tohto podujatia, bolo celkom logické, aká téma musí byť v popredí. Finančná a hospodárska kríza, to sú pojmy, ktoré sa dnes najčastejšie skloňujú. Konferencia si však dala za cieľ nielen pasívne mapovať jej priebeh a dopady, ale predovšetkým priblížiť aktívny prístup k problémom. Kroky, zmiernujúce krízové dopady, ale tiež pohľady za krátkodobý horizont. Ani tie najdramatickejšie ťažkosti by nemali zmať vízie dlhodobjšieho vývoja s akcentom na modernizáciu spoločnosti.

Globálne i regionálne

Podčiarknime, že od počiatku sa Fórum Trenčianske Teplice koná pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky; Ivan Gašparovič sa na ňom opätovne zúčastnil a vystúpil aj v tomto roku. Jeho prejav spájal pohľad na ekonomické a sociálne otázky, podčiarkoval význam podpory zamestnanosti a opatrení, ktoré majú pomôcť preklenúť dopad krízových ťažkostí na občanov. A ako človek, ktorý prišiel do politiky z pedagogickej oblasti,

☉ Za predsedníckym stolom zľava: rektor TUAD Miroslav Mečár, riaditeľ konferencie Miloš Nemeček, prezident SR Ivan Gašparovič, moderátor konferencie – publicista Jozef Hübel. Za rečníckym pultom je predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja Pavol Sedláček.

celkom zákonite vyzdvihol význam kvalitného vzdelávania pre úspech v hospodárskom a spoločenskom rozvoji.

V tomto smere našiel prirodzeného partnera v Miroslavovi Mečárovi, rektorovi Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka. Jedna z najmladších vysokých škôl na Slovensku je známa okrem iného snahou o prepojenie akademickej sféry s priemyslom a výskumom. Logiku má zameranie najmä na tie odvetvia, ktoré sú v tomto regióne najrozvinutejšie: strojárstvo, automotive, elektronika, sklárstvo... Regionálny rozmer bol potom zákonite v popredí referátu predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja Pavla Sedláčka.

Predseda Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory Peter Mihók i jeho český kolega Petr Kužel prišli do Trenčianskych Teplíc pár dní po zasadaní európskych hospodárskych komôr – Eurochambers – v Prahe. Podnikateľské združenia v súčasnom náročnom období často zdôrazňujú, že protikrizové programy vlád sú nepochybne potrebné, dôležitá je však ich efektívnosť a korektnosť voči ekonomickému prostrediu. Obaja podčiarkli, že popri problémoch prináša hospodársky vývoj aj nové príležitosti, ktoré ukazujú životaschopnosť jednot-

Privítanie – „krst“ – časopisu Goodwill. Zľava: riaditeľ vydavateľstva Goodwill Publishing Miloš Nemeček, predseda Predstavenstva PSS, a. s., Imrich Béreš a generálny riaditeľ GEFCO Slovakia Olivier Large.

livých podnikateľských subjektov. Aktivity jedného z nich, ktorý má silné nadnárodné zázemie a presadzuje moderné technológie, priblížil šéf Slovak Telekomu Miroslav Majoroš.

Privítanie mesačníka Goodwill

Časopis Goodwill bol nielen exkluzívnym mediálnym partnerom konferencie Fórum Trenčianske Teplice, ale v jej rámci aj slávnostne odštartoval do života. Bola to asi tá najvhodnejšia príležitosť. Naš časopis sa

zaoberá v zásade zhodnou problematikou ako Fórum Trenčianske Teplice – a spoločnosť, ktorá sa v Kúpeľnej dvorane zišla, bola naozaj symbolická z hľadiska zamerania nového titulu.

Goodwill mal hneď dvoch „krstných otcov“ – a oboch renomovaných, reprezentatívnych i symbolických. Olivier Large je generálnym riaditeľom spoločnosti GEFCO na Slovensku. Jej materská firma sídli vo Francúzsku a patrí celosvetovo k popredným spoločnostiam v oblasti logistiky, je známa najmä spoluprácou s automobilkou PSA Peugeot

GW090615

Tradícia z Trenčína

K najtradičnejším výrobkom trenčianskeho regiónu nesporne patria ovocné destiláty od spoločnosti Old Herold, a. s., Trenčín. Slivky, hrušky či jablká zo sadov tohto kraja sa za pomoci osvedčených postupov i moderných technológií menia na svoju kvapalnú podobu. Nejedna návštevník zo zahraničia si z návštevy týchto končín Slovenska odnáša takýto príjemný suvení. Niet sa čo čudovať, že zástupcovia trenčianskeho Old Heroldu a ich produkty nechýbali ani na reprezentatívnej konferencii Fórum Trenčianske Teplice.

Vzácnemu hosťovi rokovania, prezidentovi SR Ivanovi Gašparovičovi, odovzdali pri tejto príležitosti aj malú pozornosť. Na snímke je spolu s hlavou štátu obchodná riaditeľka Ing. Milena Rizmanová (vľavo) a manažérka obchodu a marketingu Ing. Natália Ambrosová.

Neplánovaným bonusom pre prezidenta Ivana Gašparoviča bola prechádzka po Trenčianskych Tepličiach, na ktorej ho sprevádzal primátor Štefan Škultéty (vpravo) a predseda TSK Pavol Sedláček.

Citroën. Pretože portrét Oliviera Largea bol na titulnej strane prvého vydania Goodwillu, ten „krstí“ časopis so svojou vlastnou tvárou – čo je nepochybne dosť unikátna situácia (a ako správny Francúz – čím iným ako dobrým vínom, slovenským Eleskom – rulandským, čo je napokon burgundská odroda...). Ďalší krstný otec, predseda Predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne, a. s., a člen Prezídia Slovenskej bankovej asociácie Imrich Béreš patrí k najznámejším osobnostiam slovenského bankovníctva a bol tiež prezentovaný v májovom čísle nášho časopisu (a pri uvítaní časopisu si zobral na pomoc poctivý slovenský repák).

Financie, priemysel, energetika

Vráťme sa však k rokovaniu odborných sekcií konferencie. Kým prvá časť mala skôr makroekonomický charakter, v druhej polovici sa Fórum Trenčianske Teplice zameralo veľmi konkrétne na najdiskutovanejšie odvetvia. Kríza vstúpila do sveta cez dvere amerického finančnictva. Ako je na tom finančný sektor na Slovensku a čo ho čaká? Na tieto otázky

odpovedali veľmi kompetentne štátny tajomník ministerstva financií František Palko, riaditeľ odboru dohľadu Národnej banky Slovenska

Pavel Ferienc aj šéf PSS Imrich Béreš. Zhodli sa na tom, že banky a ďalšie finan-

čné inštitúcie u nás sú v zásade zdravé a na rozdiel od viacerých zahraničných subjektov postupovali v uplynulom období uvažlivo. Najbližšiu budúcnosť však finanční odborníci nekreslia príliš ružovo. Ich obavy, že kríza ešte nevyčerpala svoju silu, vyplývajú ani nie tak z analýzy slovenskej finančnej sféry, ako skôr z globálnych tendencií a krízy v reálnej ekonomike.

Výrazný pokles spotreby a výroby mnohých odvetví dopadá na celý hospodársky život. Niektoré opatrenia – napríklad šrotovné – môžu priniesť určité efekty, otázka však je, nakoľko budú významné a trvalé. Súčasne sa však na automobilový priemysel na Slovensku nemožno pozerat iba kritickými očami. Vytvoril množstvo pracovných príležitostí a dodávateľských štruktúr, aj ďalej príťahuje nové investície (príkladom sú plány Volkswagenu). A na konferencii nechýbal ani pohľad dopredu – na význam prípravy kvalifikovaných pracovníkov, k čomu má prispieť nedávno schválený zákon o odbornom vzdelaní.

Slovensko si začiatkom roka užilo aj inú, krátku, ale dramatickú krízu – plynovú. Aj o nej sa hovorilo – a vôbec nie iba v minulom čase. Predovšetkým bola reč o tom, ako diverzifikáciou zdrojov, budovaním nových prepojení i ďalšími nástrojmi v budúcnosti zabrániť takýmto situáciám. Hovorilo sa o formovaní strategickej bezpečnosti Slovenska v oblasti elektrickej energie. Tieto a ďalšie úvahy zaznievali vo vzájomných súvislostiach, pričom Fórum Trenčianske Teplice sa ani v čase krízy nezastavilo iba pri konštatovaniach, ale predovšetkým hľadalo východiská a najracionálnejšie riešenia.

Gastronomický bonus

Po náročnom rokovaní bola spoločenským vyvrcholením podujatia záverečná recepcia.

Prezident Hospodárskej komory ČR Petr Kužel

Ak spomenieme jej dvoch produktových partnerov, tak aj preto, že zohrali svoju úlohu pri spomínanom privítaní Goodwillu. In Vino je novou a veľmi agilnou spoločnosťou na našom trhu, pred krátkym časom uviedol prvé vína z vlastnej produkcie – z tzv. panenskej úrody svojich vinohradov v blízkosti Modry. Pod značkou Elesko sa predstavuje niekoľko bielych i červených odrôd a tieto prívlastkové vína mohli ochutnať aj účastníci konferencie. Trenčiansky Old Herold je zasa známy ovocnými destilátmi; Bošácku slivovicu či borovičku Juniperus hádam ani netreba predstavovať. Po tradičnej receptúre siahol Považský repák, aby pred krátkym časom získal zlatú medailu...

A pretože obidva nápoje, víno Elesko i Považský repák, zohrali symbolickú úlohu pri prezentácii nášho časopisu, spoločne sme si zaželeli, aby bol Goodwill „ako víno“ a aby bol zdravý ako repa...

R

Počas privítania časopisu Goodwill – zľava: M. Nemeček, I. Béreš, vedúca organizačného štábu Jana Nemečková, O. Large a Valéria Nagyová, konateľka vydavateľstva Goodwill Publishing.

Na prezentácii Paušálov snov predstavil maskota kampane známy moderátor Juraj Mokry. Na snímke spolu s obchodnou riaditeľkou Orange, a. s. Zuzanou Nemečkovou.

Orange predstavil novinky v paušáloch

Obľúbené nekonečné volania a tisíce minút volaní vo vlastnej sieti sa v Orangei stávajú štandardom. V máji prišiel Orange s Paušálmi snov, ktoré prinášajú neobmedzený počet alebo tisíce minút na tzv. nekonečné volania vo vlastnej sieti. Podľa výberu zákazníka ich možno kombinovať s výhodnými balíkmi volaní

do všetkých sietí, SMS a MMS, ako aj s internetom v mobile.

„Chceme, aby naši zákazníci využívali svoje mobilné telefóny slobodne a bez obáv a mohli si slobodu mobilnej komunikácie v najväčšej sieti vychutnávať naplno. Prinášame im preto programy, s ktorými môžu v Orangei prevolať tisíce minút a navyše si s nimi vyskladať svoj Paušál snov podľa vlastných preferencií,“ povedal k novinke generálny riaditeľ spoločnosti Orange Slovensko Pavol Lančarič. Nový koncept ponuky paušálov prináša aj inovatívny prístup k ich predaju, ktorého podstatou je digitalizácia predajného procesu.

TS/VN

Tri roviny podnikania

Už po šiesty raz sa v Bratislave uskutočnila medzinárodná konferencia o zodpovednom podnikaní. Hlavným organizátorom podujatia je nadácia Pontis, ktorá sa tejto problematike venuje veľmi dôsledne. Predhrou hlavnej konferencie bol workshop pre tých, ktorí

na tomto poli začínajú. Na ňom zaznelo, že zodpovedné podnikanie má tri hlavné rozmery – ekonomický, environmentálny a sociálny. Tie navzájom nerozlučne súvisia a je dôležité podčiarknuť, že na samotnej medzinárodnej konferencii výraznejšie ako dosiaľ zaznieval ekonomický aspekt.

Ide predovšetkým o to, že etika a zodpovednosť v podnikaní sa čoraz menej považujú za niečo navyše a čoraz viac za významnú súčasť základných aktivít podnikateľských subjektov. Tak o tom hovorili predstavitelia veľkých spoločností ako Orange Slovensko či Enel Slovenské elektrárne, ale aj zahraniční hostia, medzi nimi zástupca britskej BBC. Veď napokon, korektnosť, objektivita, zodpovednosť sa stali priam synonymami tejto už legendárnej rozhlasovej a televíznej spoločnosti; bez nich by nebola taká uznávaná a úspešná. Ako podčiarkli viacerí rečníci, práve v čase krízy je zodpovednosť faktorom, ktorý môže pozitívne ovplyvniť aj hospodárske výsledky. Občan – spotrebiteľ venuje väčšiu pozornosť tomu, na čo dáva svoje peniaze. A kladie si tiež otázky, či ten, kto výrobky a služby ponúka, je seriózny, kvalitný, zodpovedný. Tak je to správne. Environmentálna a sociálna stránka sú nepochybne tiež veľmi dôležité. Ale kľúčové je, že čoraz viac subjektov chápe a aj v praxi uplatňuje, že zodpovednosť v podnikaní je prospešná pre všetkých.

MN

GW090603

organizujete školenia, tréningy, konferencie?
už viete kde?

Hľadajte u nás

Vzdelávanie, kurzy, semináre

Bratislavský kraj

Ludské zdroje a personalistika

- Presvedčivá prezentácia**, 18. 6. – 19. 6. 2009, BA, Dale Carnegie Slovakia, s. r. o.
- Emočná inteligencia – zážitkový workshop**, 2. 7. 2009, BA, Insight
- Efektívne riadenie personálnych nákladov a činností**, 16. 6. 2009, BA, a_set, s. r. o.
- Kurz – Ekonomika kvality**, 19. 6. 2009, BA, Det Norske Veritas SK, s. r. o.
- Ako dosahovať svoje ciele**, 29. 6. – 30. 6. 2009, BA, Business Success, s. r. o.

Jazyky

- Letná škola slovenského jazyka a kultúry 2009**, 6. 7. – 24. 7. 2009, BA, Centre for Language and Academic Preparation

Počítače

- Tvorba webových stránok I**, 15. 6. – 17. 6. 2009, BA, KVT – kurzy výpočtovej techniky
- MOC5051 – Problémy a monitorovanie problémov MS Exchange Server 2007**, 15. 7. – 16. 7. 2009, BA, Soitron, a. s.
- Maintaining a Microsoft SQL Server 2005 Database**, 22. 6. – 26. 6. 2009, BA, Gratex International, a. s.
- Lotus Domino R7 Administrácia II**, 24. 6. – 26. 6. 2009, BA, PosAm BA, s. r. o.
- Ethical Hacking Training „Hands-on Hacking Unlimited“**, 23. 6. – 24. 6. 2009, BA, S&T Varias, s. r. o.
- Microsoft Excel pre začiatočníkov**, 6. 7. – 7. 7. 2009, BA, WIFI – Slovakia, s. r. o.

Financie, právo, dane a účtovníctvo

- Podvojný účtov. na PC – začiatoč., večerný kurz**, 15. 6. – 23. 7. 2009, BA, Euroconsult Global, s. r. o.
- Finančný controlling**, 23. 6. – 24. 6. 2009, BA, Agentúra Tempo, s. r. o.
- Verejné obstarávanie pre potreby uchádzačov a záujemcov – seminár**, 17. 6. 2009, BA, Centrum ďalšieho vzdelávania EU
- Controlling a IFRS**, 16. 6. 2009, BA, Mentis, s. r. o.
- Mzdy a personalistika**, 27. 6. – 5. 7. 2009, BA, KVT – kurzy výpočtovej techniky

Manažment

- Prezentačné zručnosti**, 12. 6. 2009, BA, P&P Management – Impulse, s. r. o.

- Stabilizácia a motivácia v čase zmien – dnešná výzva pre HR**, 15. 6. 2009, BA, a_set, s. r. o.

- Time manažment – umenie zvládnuť prácu, osobný život s úspechom**, 1. 7. 2009, BA, Insight

- Projektový manažment – Pokročilé metódy riadenia projektov**, 17. 6. – 19. 6. 2009, BA, IT konzult, s. r. o.

- Kurz – Zvyšovanie kvalifikácie interných audítorov QMS podľa normy ISO 9001:2008**, 23. 6. – 24. 6. 2009, BA, Det Norske Veritas SK, s. r. o.

- The Process-and-Project-Oriented Organisation (in English)**, 19. 6. 2009, BA, Next Level Consulting

- Projektový manažment – tvorba a realizácia projektov, eurofondy**, 17. 6. – 20. 6. 2009, BA, Global Servis, s. r. o.

- Logistika – Skladový špecialista**, 6. 7. – 8. 7. 2009, BA, WIFI – Slovakia, s. r. o.

Marketing a obchod

- Ako zlepšiť svoje podnikanie pomocou komunikácie**, 19. 6. – 22. 6. 2009, BA, Škola manažmentu L. Rona Hubbarda (Hubbard College of Administration Košice, s. r. o.)
- Vyjednávanie v obchodnom rokovaní**, 16. 6. – 17. 6. 2009, City hotel Bratislava, FBE BA, s. r. o.

- Internet Marketing**, 16. 6. 2009, BA, Agentúra SARIO

Šport, hobby, zdravie a krása

- Ako dosiahnuť ambiciózne ciele = life manažment**, 18. 6. – 19. 6. 2009, BA, a_set, s. r. o.

Rôzne

- Nákupca – Tréning II**, 22. 6. – 23. 6. 2009, BA, WIFI – Slovakia, s. r. o.

Odborné

- Vizuálne skúšanie – VT 2**, 29. 6. – 3. 7. 2009, BA, Výskumný ústav zväračský – Priemyselný inštitút SR

Ludské zdroje a personalistika

- Školenie animátorov voľného času**, 13. 6. – 14. 6. 2009, BA, Agentúra Pro-Staff

Banskobystrický kraj

Manažment

- Interný audítor QMS v zmysle ISO 9001:2008**, 24. 6. – 26. 6. 2009, Kúpele Číž, Eurocontrol, s. r. o.

Košický kraj

Manažment

- Tvorba a manažment projektov v Košiciach**, 29. 6. – 2. 7. 2009, Košice, Academia Istropolitana Nova

Nitriansky kraj

Manažment

- Interný audítor systému environmentálneho manažerstva podľa ISO 14001:2004**, 17. 6. – 18. 6. 2009, Nitra, Astraia, s. r. o.

Trenčiansky kraj

Financie, právo, dane a účtovníctvo

- Manažérske finančníctvo II – Základy finančného rozhodovania pre nefinančných manažerov**, 15. 6. – 17. 6. 2009, Nová Lehota, Client & Partner Business Development, s. r. o.

Manažment

- Najnovšia FMEA – analýza možných chýb a dôsledkov – 4. vydanie, jún 2008**, 22. 6. 2009, Považská Bystrica, Det Norske Veritas SK, s. r. o.

Žilinský kraj

Jazyky

- Týždenný pobytový int. kurz – angličtina 1 – začiatočníci**, 28. 6. – 2. 7. 2009, Hotel Repiská, Demänovská Dolina – Jasná, Resyl – Brain-Friendly School

Financie, právo, dane a účtovníctvo

- Daň z pridanej hodnoty – zmeny od 1. 4. 2009**, 16. 6. 2009, Dolný Kubin, Educo – Consult, s. r. o.

Manažment

- Manager Camp**, 18. 6. – 20. 6. 2009, Trstená, Timan, s. r. o.

Ludské zdroje a personalistika

- Motivačný seminár pre vedúcich pracovníkov**, 26. 6. – 28. 6. 2009, Martin, Business Success, s. r. o.

Informácie o vzdelávacích aktivitách prinášame v spolupráci s internetovým portálom www.education.sk.

Budúcnosť aj tak patrí printovým médiám

Ale nedostanú ju do daru...

(Nielen) medzi odborníkmi sa diskutuje o tom, aká je úloha a perspektívy jednotlivých druhov médií. Tlač, rozhlas, televízia, internet...

V takom poradí nastupovali tieto médiá historicky za sebou. Nemožno ich však vnímať oddelene – napokon, sotvako sa stretáva iba s jedným druhom médií. Sú prítomné v našom živote vo vzájomnom prepojení a pri súčasnom pôsobení. Sme súčasťou multimediálneho sveta. Johannes Guttenberg vydal v roku 1455 prvú tlačenú Bibliu. Má 1 288 strán a vyše tri milióny písmen, dodnes sa z nej zachovalo 48 exemplárov. Vtedy, pred viac ako pol tisícročím, to bol revolučný krok, ktorý zásadným spôsobom zmenil komunikáciu medzi ľuďmi. Dnes sa už tlač považuje za to najklasickéjšie, tradičné médium. Hoci sme práve v čase prudkého nástupu moderných technológií, nájdeme iba málokoho, kto využíva len jeden mediálny kanál. Väčšinou ide o kombináciu viacerých. Aké však majú miesto, aká je ich efektívnosť z pohľadu dneška a budúcnosti? To sú otázky, ktoré si kladú profesionáli z oblasti komunikácie.

Tech Gate nad Dunajom

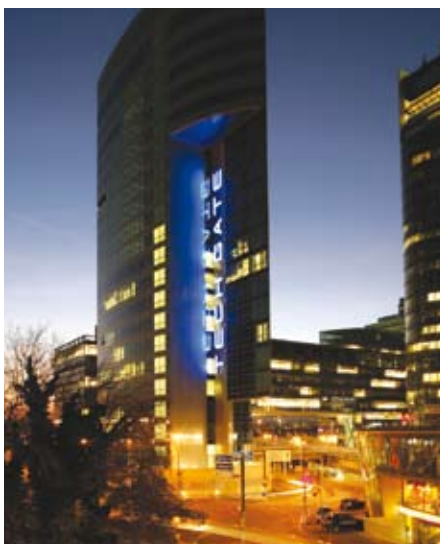
Nedávno sa vo Viedni uskutočnila zaujímavá konferencia, ktorá mala v centre pozornosti práve túto problematiku. Jej názov – Mediálne a reklamné pôsobenie dnes a zajtra – napovedá, o čo išlo. Dodajme, že v centre problematiky boli úvahy, ako je na tom v konkurencii i v spolupráci s ďalšími médiami periodická tlač. Hoci publikum bolo prevažne rakúske, referujúci reprezentovali najvýznamnejšie po nemecky hovoriace krajiny – teda popri Rakúsku aj Nemecko a Švajčiarsko.

Už miesto, kde sa podujatie odohrávalo, bolo symbolické. Nový administratívny a kongresový komplex Tech Gate nájdete v najmodernejšej a veľmi „technokratickej“ časti Viedne. V tejto štvrti rakúskeho hlavného mesta majú sídlo viaceré medzinárodné organizácie, odohrávajú sa tu významné politické a ekonomické konferencie a najnovším prírastkom je výšková budova Tech Gate.

Z dvadsiateho poschodia modernej stavby je krásny výhľad na mesto; priamo pod oknami leží obľúbený Dunajský ostrov. Dobré ho poznajú návštevníci populárnych koncertov

a letných festivalov, v peknom počasí sem za slnkom a vodou chodí množstvo Viednčanov. A viac ako stovka odborníkov tu hore na dvadsiatom poschodí sa zamýšľa nad tým, ako čo najúčinnejšie pôsobiť na ľudí, ktorí tam dolu trávia svoj čas práce i zábavy...

Podčiarknime, že nik zo zasvätených si nemyslí, že vzťah médií a verejnosti je priamočiaro jednoduchý a jednostranný. Moderný mediálny

Portable, Reading, Individual, Navigation Tool. PRINT.

priestor je naplnený obrovským množstvom ponuky, takže sa môže zdať, že človek je iba pasívnym a manipulovaným konzumentom. Na druhej strane, nové médiá vniesli do hry nevídaný rozmer interakcie a demokracie. Každý z nás si môže nielen vybrať, ale aj reagovať a stať sa spoluvorcom informačných i zábavných obsahov šírených cez médiá. Tento rozmer je kľúčový pri pohľade na súčasnosť a budúcnosť médií.

Tradícia i perspektíva

Práve takým prístupom sa vyznačoval príspevok, ktorý ma hádam najviac zaujal. Vystúpil

s ním Andreas Weiss zo spoločnosti MediaLogics, ktorá sa zaoberá mediálnym výskumom a poradenstvom a patrí do skupiny najväčšej európskej komunikačnej agentúry Publicis. Andreas pochádza z Nemecka a teraz pôsobí súčasne vo Švajčiarsku a Rakúsku – už tým symbolizuje internacionalizáciu a dynamiku súčasnosti. Práve tým je charakteristický aj jeho prístup k problematike.

Na začiatok zásadná otázka: Aká je vlastne podstata konzumenta médií? Je konzervatívny – tak, ako sa často charakterizuje čitateľ novin a časopisov? Alebo sa do popredia dostáva rýchlosť a premenlivosť nových elektronických nástrojov komunikácie? Odpoveď: Každý z nás je individuálny a v každom sa v rôznom pomere spája jedno i druhé. Človek potrebuje stabilitu a istotu, spoľahnúť sa na preverené hodnoty, poznať a vedieť vyhodnotiť zdroj informácie. To najčastejšie nájde v tlačených médiách, ktoré bývajú aj najzreteľnejšie štruktúrované podľa témy či cieľovej skupiny.

Súčasný, čiastočne virtuálny svet však umožňuje, aby sa človek zároveň pohyboval v rôznych životoch. Chce nielen informácie, ale aj zábavu, nielen istotu, ale aj možnosť realizovať svoje malé „úniky“ a uspokojiť svoju egomániu. To v nevídanej miere ponúkajú rôzne nové komunikačné nástroje. Ako medzi nimi môže obstať tlač? Tak, že čo najpresnejšie pochopí a naplní svoje možnosti v multimediálnom čase, v kombinácii

tradícií a perspektív, hľadania istoty a zmeny súčasne.

Andreas Weiss sa trochu pohral so slovíčkami i písmenami. Médium budúcnosti by podľa neho malo byť ľahko prenosné, zrozumiteľné, individuálne a malo by byť aj nástrojom navigácie. Portable, Reading, Individual, Navigation Tool. Začiatkové písmená vytvárajú slovo PRINT. Pre novinárov a vydavateľov je to povzbudenie i výzva.

Miloš Nemeček
Viedeň – Bratislava
Foto: techgate.at

Slovakia's competitiveness by WCY

Slovakia is ranking as the 33rd most viable economy among 57 countries.

The survey World Competitiveness Yearbook (WCY) 2009 with the ranking was recently published by the International Institute for Management Development, Switzerland. Compared to the neighbouring countries, Slovakia came behind the Czech Republic placed 29th in the survey albeit ahead of the 44th-running Poland and Hungary in 45th, respectively, said Jan Oravec, head of the F. A. Hayek Foundation think tank in Bratislava which supplied the institute with data about Slovakia.

According to the survey, in the next few years Slovakia faces biggest challenges in bringing down the ballooning public finances deficit, cutting tax burden for business sector, and boosting the quality of healthcare and social system. „We could well do with the reform of education system and science intended to underpin innovation and boost protection of

foreign investors,“ said Oravec.

Among the best-rated economic development criteria was a real GDP growth and openness of the economy, while high joblessness and Slovak firms' low investment

The country is ranking behind Czech Republic and Slovenia, but far before Poland and Hungary.

abroad were noted as a drawback. In terms of efficiency the Government was best evaluated for the simple tax system and its support for foreign investors. On the other side, „a decline in public finances, high payroll tax, legal environment and govern-

ment interference in business activity and subsidies of state businesses were worst rated in this respect,“ Oravec said.

Low labour cost, transparency in financial institutions and regulation of risks in financial markets were positively evaluated in terms of efficiency of businesses, while the country was shown to have a poorly developed capital market and few qualified top managers.

The 33th place of Slovakia this year means that it has dropped three spots on an annual basis (30th place in 2008).

TASR

(See also graph on pp. 22 – 23)

Slovakia – Criteria Rankings by WCY

ECONOMIC PERFORMANCE				GOVERNMENT EFFICIENCY			
Sub-Factor Rankings:		International Investment	48	Sub-Factor Rankings:		Institutional Framework	39
Domestic Economy	22	Employment	51	Public Finance	36	Business Legislation	27
International Trade	18	Prices	21	Fiscal Policy	26	Societal Framework	32
Strengths				Strengths			
Real GDP Growth per capita (% change, constant prices)		4		Investment incentives are attractive to foreign investors. (Survey)		3	
Exports of goods (Percentage of GDP)		5		Real corporate taxes do not discourage entrepreneurial activity. (Survey)		4	
Trade to GDP ratio (Exports + Imports) / (2 x GDP)		6		Protectionism does not impair the conduct of your business. (Survey)		5	
Real GDP Growth (% change, constant prices)		7		Corporate tax rate on profit (Max. tax rate, calculated on profit before tax)		9	
Exchange rates support the competitiveness (Survey)		10		Firing costs (Number of weeks of salary)		13	
Weaknesses				Weaknesses			
Unemployment rate (Percentage of labor force)		52		Management of public finances over the next two years is likely to improve (Survey)		54	
Long-term unemployment (Percentage of labor force)		48		Employer's social security contribution rate (Compulsory contribution as a percentage of an income equal to GDP per capita)		53	
Direct investment flows abroad (Percentage of GDP)		48		Justice is fairly administered. (Survey)		50	
Current account balance (Percentage of GDP)		45		State ownership of enterprises is not a threat to business activities. (Survey)		50	
Exports of commercial services (US\$ billions)		45		Government subsidies to private and public companies as a percentage of GDP		45	
BUSINESS EFFICIENCY				INFRASTRUCTURE			
Sub-Factor Rankings:		Finance	23	Sub-Factor Rankings:		Scientific Infrastructure	48
Productivity & Efficiency	18	Management Practices	32	Basic Infrastructure	34	Health and Environment	34
Labor Market	31	Attitudes and Values	31	Technological Infrastructure	48	Education	41
Strengths				Strengths			
Unit labor costs in the manufacturing sector (Percentage change)		1		Dependency ratio (Population under 15 and over 64 divided by active population)		7	
Stock market index (Percentage change on index in national currency)		2		Access to water is adequately ensured and managed. (Survey)		14	
Risk factor in the financial system is adequately addressed		5		Investment in telecommunications (Percentage of GDP)		15	
Remuneration in services professions (Gross annual income in US\$)		13		Access to commodities is adequately addressed. (Survey)		17	
Compensation levels (Total hourly compensation in US\$)		13		Medical assistance (Number of inhabitants per physician and per nurse)		27	
Weaknesses				Weaknesses			
Stock market capitalization (Percentage of GDP)		56		Fixed telephone tariffs (US\$ per 3 minutes local call at peak)		53	
Stock markets provide adequate financing to companies. (Survey)		54		Total expenditure on R&D (Percentage of GDP)		48	
Competent senior managers are readily available. (Survey)		51		Total public expenditure on education (Percentage of GDP)		46	
Banking sector assets (Percentage of GDP)		44		Electricity costs for industrial clients (US\$ per kWh)		45	
Working hours (Average number of working hours per year)		33		Higher education achievement (% of population 25-34)		45	

Conference: Preparing for the Post-Crisis Cooperation

Every crisis has to come to an end one day and so will the current one, said Slovak Trade and Industrial Chamber (SOPK) chairman Peter Mihók at Fórum Trenčianske Teplice, an international conference entitled also 'Europe Requires Effective Co-operation'.

„I'm only afraid that we won't be prepared for growth after it ends. This first of all depends on investments in infrastructure, energy and education," said Mihok. The conference was taking place in Trenčianske Teplice spa (Trenčín region) under the auspices of President Ivan Gašparovič who was also one of the speakers. It has focused on the global crisis, ways of tackling it and the opportunities for development when it ends.

According to the president of the Economic Chamber of the Czech Republic Petr Kužel, Europe requires effective co-operation not only during the crisis, but also afterwards. „We communicate together via the internet, telephones and short text messages, but we've forgotten to communicate personally," he said.

Kužel also praised an example of co-operation during the gas crisis, when the Czech Republic offered a helping hand to Slovakia. He congratulated Slovakia on adopting the euro in January and noted that although problems may appear in the short term, this was one of the best moves that the country could have made. **(See also pp. 62 – 65)**

SPP to Subsidise Replacement of Old Boilers

Following the recent example of the scrapyard contribution, Slovak natural-gas distributor SPP started its program of funding 25 percent of the price of new gas-fired boilers for the first few hundred applicants who have old heating equipment scrapped.

„The funding is aimed at boosting energy efficiency and ecologically disposing of old boilers so that they aren't left abandoned in backyards and illicit repositories," said SPP-controlled EkoFond manager Eva Guliková, adding that in addition to the EkoFond subsidy, customers will enjoy discounts from manufacturers.

VW Bratislava to Increase Production

The production capacity of Volkswagen's plant in Bratislava will increase to 400,000 following the launch of serial production of its New Small Family car, VW Slovakia CEO Andreas Tostmann said. VW's production in Bratislava reached 187,000 in 2008. „We'll

begin production of the new model in 2011. The number of employees will rise by 1,500, while we'll invest €308 million in the production of this small innovative car," said Tostmann, adding that the move will also lead to the introduction of „new structures" at the plant in Bratislava.

Slovak Wagon for Russian Railways

The prototype of the new Sggmrss 90 rail-freight wagon, which has been developed by Slovak and Russian subjects in order to meet the requirements of the Russian market, was handed over to the president of Russian Railways Vladimir Yakunin in a ceremony in Trebišov (Košice region). The ceremony was attended by Prime Minister Robert Fico.

The prototype will be tested on Russian tracks. After it is certificated and approved, production of 300 pilot wagons for Russian company Transkontajner will be launched by Vagónka Trebišov, an affiliation to Tatravagónka Poprad.

New Nuclear Power Plant in Sight

The Nuclear Decommissioning Company (JAVYS) and Czech energy firm ČEZ signed a contract on setting up of a joint venture to build a new nuclear facility at Jaslovské Bohunice (Trnava region). The value of the investment is estimated at €4-6 billion. The contract was approved by the Slovak Government; the state will own a majority stake in the company via JAVYS.

Highways Completion Delayed Due to Crisis

Individual sections of D1 highway, belonging to the so-called first package of PPP projects, will be completed later than originally planned due to the crisis, confirmed Transport, Posts and Telecommunications Minister Ľubomír Vážny. He said the signing of the contract on the project had to be postponed due to financial problems. The consortium which is

partner to the state involves the French company Bouygues Travaux Publics and Slovak companies Doprastav and Váhostav-SK.

Slovakia to Attend EXPO Shanghai

Slovakia will take part in the EXPO 2010 exhibition which is due to take place next year in the Chinese city of Shanghai with the theme „Better City - Better Life" to showcase its travel industry as well as hold business negotiations. Visitors to the Slovak exposition will be able to familiarise themselves with the country which is rich in monuments and natural splendours.

Rest of 2009 Should be Better

The Slovak economy's 5.4-percent year-on-year slump in the first quarter of 2009 was to be expected, with the gas crisis at the beginning of the year partly to blame, Finance Ministry State Secretary František Palko said. Slovakia's GDP grew by 9.3 percent in same period of last year. Results for the remaining quarters of 2009 should be more positive, added Palko, with further developments mainly dependant on whether foreign demand will be revived.

Salaries Grew in 1Q09

The average nominal monthly salary in Slovakia reached €710.45 in the first quarter of 2009, an increase of 4.7 percent year-on-year, the Statistics Office reported. Real salaries (factoring in inflation) rose by 1.6 percent in the same period. The highest average monthly salary in 1Q09 was paid in the information technology and communications sector - €1,523, followed by financial procurement - €1,503, and energy and gas distribution - €1,073. The lowest average salary was paid in hotels and restaurants - €430.

Slovakia's Debt-to-GDP Ratio Not Bad

Slovakia ranked best among Visegrad Four countries when it comes to the ratio of public debt to GDP in 2008, this is according to data by the Vienna Institute for International Economic Studies (WIIW). Slovakia's debt-to-GDP ratio stood at 28.8 percent in 2008, while the respective figure for, for instance, the Czech Republic, was 29.4 percent. Although the Slovak public finance debt has been on the rise in nominal terms, the debt-to-GDP ratio has gone down, particularly thanks to the fast Slovak economic growth in 2007 and 2008.

Predplatiteľská súťaž

Objednajte si ročné predplatné časopisu GOODWILL (10 čísel) iba za 12 eur a získate okrem zľavy aj skvelú príležitosť prežiť víkend v krásnej prírodnej lokalite v Lipne nad Vltavou v exkluzívnom holandskom komplexe Lipno Lake Resort.

Deväťdesiatdva luxusných apartmánov v piatich trojposchodových budovách, ktoré obklopuje rozsiahla záhrada s parkovou úpravou, prevádzkuje v Lipne nad Vltavou holandská developer-ská spoločnosť Sparcs. Predstavujú poslednú etapu rozsiahleho projektu Marina Lipno. Komplex je citlivo zasadený v krajine asi 300 metrov od pláže Lipnianskej priehrady. Jeho poloha poskytuje očarujúce výhľady na rozsiahlu vodnú plochu s ostrovčekmi a s kulisou šumav-

ského horského masívu na protiľahlom brehu. Z každého apartmánu je výhľad na jazero, pričom ubytovacie priestory sú vybavené všetkým potrebným luxusom umožňujúcim strávenie krásnej a bezstarostnej dovolenky. Na areál voľne nadväzuje promenáda s niekoľkými reštauráciami, kaviarňami, supermarketom a informačným centrom. V komplexe sa nachádzajú aj športoviská pre dospelých aj deti a nechýba dokonca ani menší akvapark a vlastná marína. Okrem kúpania, ktoré je priamo „pod nosom“, sa teda na Lipne dá aj plachtiť. Vďaka dlhým promenádám si môžete naplánovať hoci 10-kilometrový výjazd na kolieskových korčuľoch alebo si môžete vyjsť na túru na horských bicykloch. Zámerom developera od samotného začiatku bolo spojiť exkluzívnu prírodnú lokalitu s ponukou množstva rekreačných aktivít – letných i zimných, historických pamiatok – a s využitím

dopravnej, kultúrnej a sociálnej infraštruktúry. Každá budova komplexu obsahuje šesť typov apartmánov s plochou od 66 do 154 m². Sú štandardne určené predovšetkým na prenájom na rekreačné účely, zároveň sa však ponúkajú na predaj záujemcom o víkendové bývanie či o realitné investície. Výstavba komplexu Lipno Lake Resort vychádza z filozofie bežnej v západnej Európe, kde sa väčšina rekreačných domov či apartmánov nachádza v uzavretých komplexoch, ktoré majú vlastného správcu. Apartmány sa predávajú a prenajímajú kompletne zariadené – všetky rovnako, čo zjednodušuje údržbu. Ku každému bytu patrí aj pivnica a parkovacie miesto.

Trom vyžrebovaným predplatiteľom, ktorí si do 30. júna 2009 objedajú a uhradia predplatné časopisu GOODWILL, vydavateľstvo pošle poukaz na hodnotný víkendový pobyt v apartmánovom komplexe Lipno Lake Resort.

VN

Možnosť objednania predplatného: zaslaním vyplneného objednávkového kupónu na adresu:
Goodwill Publishing, s. r. o.
 Nevädzová 5, 821 01 Bratislava
 faxom na číslo: 02/4828 7322
 e-mailom: goodwill@goodwill.eu.sk

ÁNO, objednávam si ročné predplatné v cene 12 €/361,51 SK (10 čísel)

ADRESA PREDPLATITEĽA:

Meno a priezvisko: .....

Spoločnosť: .....

Ulica: ..... Mesto a PSČ: .....

IČO: ..... DIČ: .....

ADRESA NA DORUČENIE:

Meno a priezvisko: .....

Spoločnosť: .....

Ulica: ..... Mesto a PSČ: .....

IČO: ..... DIČ: .....

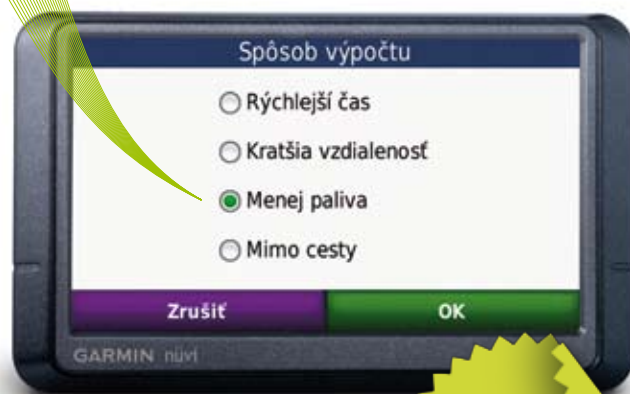
E-mail: ..... Telefón: .....

Dátum: ..... Podpis: .....

Platí aj podpísaná fotokópia objednávky. Objednávku nájdete aj na stránke www.goodwill.eu.sk.

POUŽÍVANIE NAVIGÁCIE GARMIN

ŠETRÍ ČAS & ŠETRÍ PENIAZE

nüvi 265W

- 4.3" dotykový displej
- Mapy 36 štátov Európy + 118 krajín sveta
bezplatne na stiahnutie z www.garmin.sk
- Fotonavigácia - navigácia pomocou fotografií
- Možnosť pravidelnej aktualizácie máp pomocou
karty [nüMaps Lifetime](#)
- Aplikácia ecoRoute (pre modely nüvi 2X5 a 7X5)
- Bluetooth

€259.⁹⁹

(7832.46 Sk)

ecoroute

WWW.GARMIN.SK
0800 135 000

GARMIN®

PRE ENERGETICKÚ BEZPEČNOSŤ SR STAVIAME MOCHOVCE 3 & 4

- Enel celý zisk Slovenských elektrární investuje na Slovensku ■
- Bezpečnosť projektu pozitívne posúdila Európska komisia ■
- Všetky vylepšenia pôvodného projektu schválil Úrad jadrového dozoru SR ■
- Slovenské elektrárne posúdia vplyv dostavby na životné prostredie ■
- Posudzovanie dopadov na životné prostredie nemá vplyv na dostavbu Mochoviec ■

50 rokov skúseností Slovenských elektrární s jadrovou energetikou

85 % elektriny vyrábame bez emisií vďaka jadrovej a vodnej energetike

22 % spotreby elektrickej energie na Slovensku pokryjú dva nové reaktory

3 500 pracovných miest v čase vrcholiacej aktivity na stavbe

70 % dospeljej populácie podporuje dostavbu Mochoviec

 **SLOVENSKÉ
ELEKTRÁRNE**

 Enel